Grote Atlas van de Verenigde Oost-Indische Compagnie
Comprehensive Atlas of the Dutch United East India Company

. . .III Voor-Indië, Perzië, Arabisch Schiereiland: kaarten, plattegronden en topografische tekeningen, 1590-1825 / III India, Persia, Arabian Peninsula: maps, plans and topographical drawings, 1590-1825

. . .De Konkankust / The Konkan Coast [2]

150. . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :
Raiebaagh.
Raybag.

151. . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :
De Stadt Raiebaagh.
The City of Raybag.

152. . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :
De Stadt Raiebaagh.
The City of Raybag.

153. . . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1637] :
Aldus verthoont 't Coninckl[ijcke paleys / van duckan gelegen IJnde Stadt visiapour [...].
Thus presents itself the Royal palace / of Deccan situated in the City of Bijapur [...].

153. . . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1680] :
De Stat / Visiapoetr.
The City of / Bijapur.

154. . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :
'T Casteel en t Coninckl[ijck Paleijs van Visiapour.
The Castle and the Royal Palace at Bijapur.

155. . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :
'T Casteel en 't Coninckl[ijck Paleijs van Visiapour.
The Castle and the Royal Palace at Bijapur.

156. . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
Aldus vertoont Hem de Baij van Goa [...].
Thus presents Itself the Bay of Goa [...].

157. . . . [João Teixeira I Albernaz, ca. / c. 1640] :
Planta da Cidade / de Goa.
Plattegrond van de Stad / Goa.
Plan of the City / of Goa.

157. . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :
[Kaart van Goa en omgeving].
[Plan of Goa and surroundings].

158. . . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1637] :
[De Nederlandse blokkadevloot voor Goa in 1637].
[The Dutch blockading fleet off Goa in 1637].

158. . . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1638] :
Goa.

159. . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :
Goa.

160. . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :
[Gezicht op Goa met de Nederlandse blokkadevloot in 1638].
[View of Goa with the Dutch blockading fleet in 1638].

161. . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
De Baij van / Goa.
The Bay of / Goa.

161. . . . H[endrick] v[an] Anthonissen, 1653 :
[De verrassing van drie Portugese galjoenen in de Baai van Goa, 30 september 1639].
[The surprise attack on three Portuguese galleons in the Bay of Goa, 30 September 1639].

162 . .De Kanarakust / The Kanara Coast

162. . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
De Cvst, Van Malaber.
The Coast, of Malabar.

163. . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
Vervolgh van de Cust van Malaber.
Continuation of the Coast of Malabar.

164. . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
[Kustprofielen van de Malabarkust].
[Coastal profiles of the Malabar Coast].

Deel 2.5 / Part 2.5

165. . . . Pieter de Bevere, [1752-1757] :
Kaarte / van den over- / kust / Malabaar / en / Cormandel.
Map / of the opposite / coast / of Malabar / and / Coromandel.

166. . . . [Anoniem / Anonymous, 1667-1693] :
De Cust van Canaryn / Malebhaer.
The Coasts of Kanara / Malabar.

167. . . . [Joan Blaeu II, toegeschreven / attributed, ca. / c. 1700] :
Canara.
Kanara.

168. . . . [João Teixeira I Albernaz, ca. / c. 1640] :
Fortaleza de Barçalor.
Het Fort van Barcelore.
The Fort at Barcelore.

168. . . . [João Teixeira I Albernaz, ca. / c. 1640] :
Fortaleza de Onor.
Het Fort van Honavar.
The Fort at Honavar.

169. . . . [João Teixeira I Albernaz, ca. / c. 1640] :
Fortaleza de Mangalor.
Het Fort van Mangalore.
The Fort at Mangalore.

169. . . . [Johannes Rach, leerling of navolger / apprentice or follower, 1770-1780] :
Het Gezigt van Mangulor Portugees of Moors / Mallebaar van de Reede af te Zien, O.N.O.
The View of Mangalore Portuguese or Moorish / Malabar as Seen from the Roadstead, E.N.E.

170 . .De Malabarkust / The Malabar Coast [1]

170. . . . [Michiel Gerritsz Boos, 1667] :
[Een deel van de Malabarkust bij Cannanore].
[Part of the Malabar Coast near Cannanore].

171. . . . [João Teixeira I Albernaz, ca. / c. 1640] :
Traça do Baçar de Cananor.
Plan van de Bazaar van Cananor.
Plan of the Bazaar at Cannanore.

171. . . . [João Teixeira I Albernaz, ca. / c. 1640] :
Fortaleza de Cananor.
Het Fort van Cannanore.
The Fort at Cannanore.

172. . . . [Johannes Vingboons, 1660-1665] :
Cananor.
Cannanore.

173. . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :
Afteeckeninge vant 'Fort ende Reede. Cananor. gelegen op ii Graaden Benoorden den Æquator.
Depiction of the Fort and Roadstead. Cannanore. situated at ii Degrees North of the Equator.

174. . . . [Johannes Vingboons, 1662-1663] :
Cananor.
Cannanore.

175. . . . H:G: Taarant, 1696 :
Cannanoor.
Cannanore.

176. . . . [Pieter Gijsbert Noodt, toegeschreven / attributed, ca. / c. 1720] :
Plaan / van / het fortres, met den basaar / en forten van den moorse / Regent Adragia, tot / Cannanoor.
Plan / of / the fort, with the bazaar / and forts of the Moorish / Regent Adragia, at / Cannanore.

177. . . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1720] :
Plaan / van het Fortres / Cannanoor / als ook van de / besaar / met sijn onderhoorige / Forten van den / Rijcx Vorst Adraagia.
Plan / of the Fort / at Cannanore / and also of the / bazaar / with the / Forts of the / Ruler Ali Raja.

177. . . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1735] :
'T Fort Cannanoor.
The Fort at Cannanore.

178-179 E. Paravicini de Capelli, J.L. Guyard, [1767] :
Plan en Proiect. / ter reductie van Cananoor.
Plan and Project. / for the reduction of Cannanore.

VI Voor-Indië, Perzië, Arabisch Schiereiland / India, Persia, Arabian Peninsula

nationaal archief
Universiteit Utrecht Faculteit Geowetenschappen
KNAG

180. . . . E. Paravicini de Capelli, J.L. Guyard, [1767] :
Plan en Proiect / van Cananoor.
Plan and Project / of Cannanore.

181. . . . [E.] Paravicini en / and [J.L.] Guijard, 1767 :
Plan en Profil / van Cananoor met het Pro- / iect van Reductie.
Plan and Profile / of Cannanore with the Project / for its Reduction.

182. . . . [E.] Paravicini en / and [J.L.] Guijard, 1767 :
Plan en Profil / van Cananoor met het Pro- / iect van Reductie.
Plan and Profile / of Cannanore with the Project / for its Reduction.

183. . . . [Johannes Rach, leerling of navolger / apprentice or follower, na / after 1771] :
Het Gezigt van Cananor Moors Maallebaars van de / Reede af te Zien.
N.O.T.O.
The View of Cannanore Moorish Malabarish / as seen from the Roadstead.
N.E.B.E.

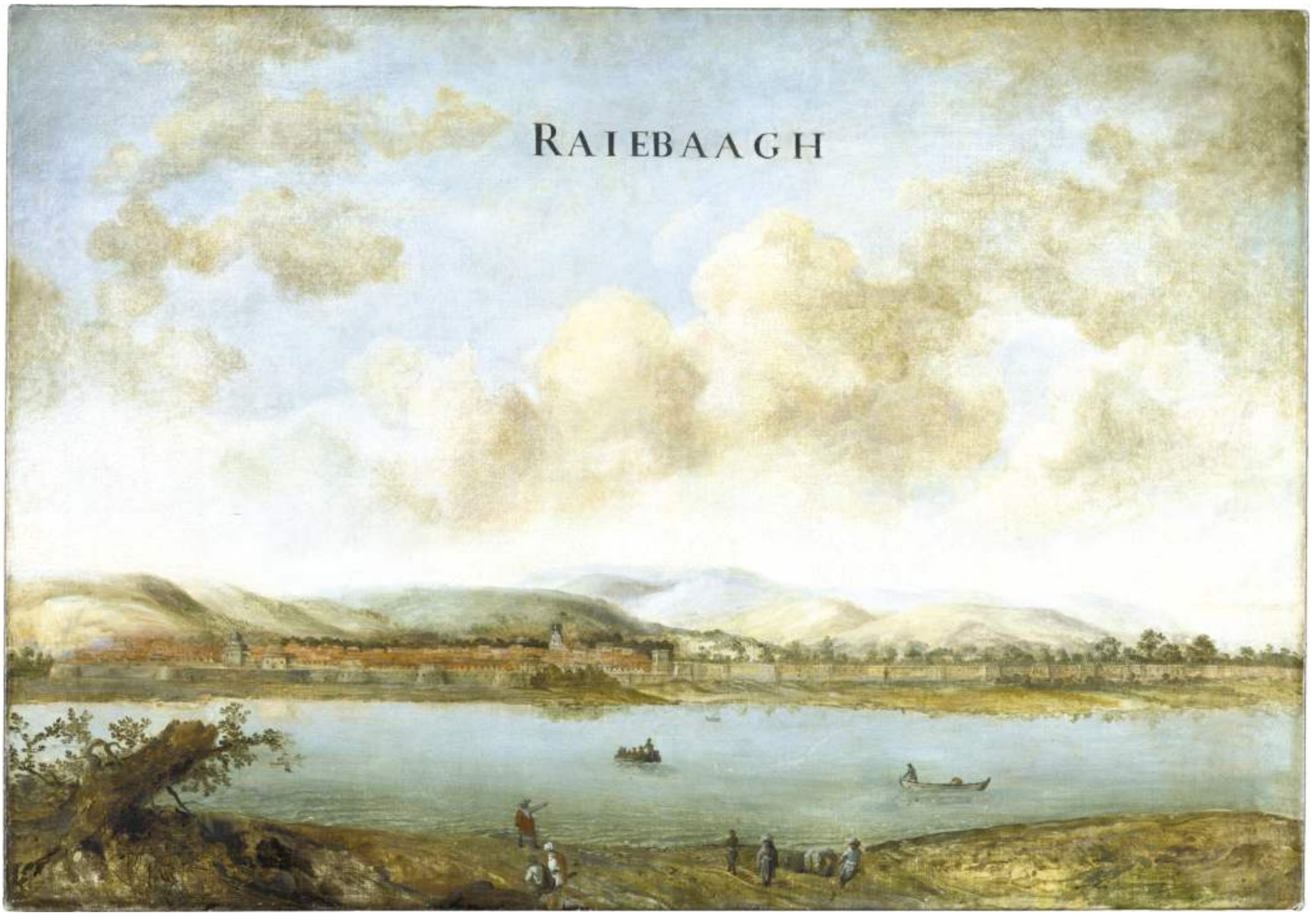

blad / sheet 150:

Rijksmuseum Amsterdam, SK-A-4473.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :

Raiebaagh.

Raybag.

Olieverf op doek, 97 x 140 cm.
Oil painting on canvas, 97 x 140 cm.

Het sultanaat Bijapur. Het sultanaat Bijapur beheerste in de decennia rond het midden van de zeventiende eeuw het grootste deel van de Konkankust en een deel van de Kanarakust, in feite alle gebieden langs deze kusten waar de Portugezen geen controle over hadden. Deze ligging van het sultanaat rondom en achter de belangrijkste Portugese bezittingen in Azië maakte dat de VOC er veel aan gelegen was goede betrekkingen met Bijapur te onderhouden; op blad 42 is reeds beschreven hoe de VOC in 1661 de bedevaart naar Mekka van de koningin-moeder van het sultanaat faciliteerde. In de periode 1636-1644 zond de Compagnie jaarlijks een blokkadevloot naar Goa, in de hoop de Portugese hoofdvestiging door het afsnijden van haar overzeese contacten tot overgave te dwingen of in elk geval rijp te maken voor de beoogde verovering in een toekomstige gecombineerde aanval te land en ter zee. Ter ondersteuning van deze operatie werd begin 1637 de fiscaal op de blokkadevloot van dat jaar, Johan van Twist, naar de hoofdstad Bijapur gezonden om een offensieve alliantie met de sultan te sluiten tot verdrijving van de Portugezen uit Goa. De schepen van de VOC zouden de stad in deze opzet van de zeekant moeten aanvallen, aldus Van Twists voorstel namens de Hoge Regering, en de troepen van de sultan van de landzijde. Na langdurige afwegingen stemden sultan Muhammad Adil Shah en zijn eerste minister Mustafa Khan uiteindelijk in met het plan, maar toen de VOC in het volgende jaar zoals afgesproken opnieuw haar vloot naar Goa stuurde, bleef het beloofde offensief van landzijde uit. Een blijvend resultaat van de ambassade van Van Twist was wel de vestiging van een factorij binnen de grenzen van het sultanaat, te Vengurla (zie bladen 148-149). Het schilderij door Johannes Vingboons met voorstelling van een gezicht op de stad Raybag (zie blad 151) uit de collectie van het Rijksmuseum Amsterdam op blad 150 behoort tot een serie van oorspronkelijk tien aanzichten van plaatsen in het octrooigebied van de Compagnie in Azië, die hij in 1662-1663 aan de Kamer Amsterdam van de VOC leverde voor de vergaderzaal van de Heren Zeventien in het Oost-Indisch Huis (zie ook de bladen 174 en 235). Net als de twee volgende, goeddeels overeenkomende afbeeldingen uit zijn atelier is deze voorstelling mogelijk weer gebaseerd op originele schetsen gemaakt tijdens de reis van het gezantschap in Bijapur.

The Sultanate of Bijapur. In the decades around the middle of the seventeenth century the sultanate of Bijapur dominated most of the Konkan Coast and part of the Kanara Coast, in fact all the areas along these coasts over which the Portuguese had no control. This location of the sultanate, around and behind the main Portuguese possessions in Asia, meant that the VOC had much to gain from maintaining good relations with Bijapur. On sheet 42 we have already seen how in 1661 the VOC facilitated the queen-mother of Bijapur's pilgrimage to Mecca. In the period 1636-1644 the Company sent a fleet annually to blockade Goa, in the hope of forcing the Portuguese headquarters to surrender by cutting it off from its overseas contacts, or in any case of making it ripe for the planned conquest in a future combined attack by land and by sea. In order to support this operation, at the beginning of 1637 the fiscal of the blockading fleet of that year, Johan van Twist, was sent to the capital of Bijapur to conclude an offensive alliance with the sultan for driving the Portuguese out of Goa. In this plan the ships of the VOC would attack the town from the sea, as Van Twist proposed in the name of the High Government, and the sultan's troops from the landward side. After lengthy consideration Sultan Muhammad Adil Shah finally agreed with the plan, but when the VOC sent its fleet to Goa the next year as agreed, the offensive from the land failed to eventuate. One lasting result of Van Twist's mission was the establishment of a factory within the borders of the sultanate, at Vengurla (see sheets 148-149). The painting by Johannes Vingboons with a scene of the town of Raybag (see sheet 151) from the collection of the *Rijksmuseum Amsterdam*, on sheet 150 belongs to a series of originally ten views of places in the charter area of the Company in Asia that he supplied to the Amsterdam Chamber of the VOC in 1662-1663 for decorating the meeting room of the Gentlemen Seventeen in the East India House (see also sheets 174 and 235). Just as the two following, largely similar depictions from his studio, this picture is possibly again based on original sketches made during the mission's journey in Bijapur.

blad / sheet 151:

Bibliothèque nationale de France, DEP VD-26 Tome 10 (Fol.), P186907 [= Gaignières 6508].

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :

De Stadt Raiebaagh.

The City of Raybag.

Pentekening in inkt op papier, 34,5 x 61,5 cm.
Pen drawing on paper, 34.5 x 61.5 cm.

Raybag. Het evenals de stad Bijapur diep in het binnenland gelegen Raybag deed Van Twist in maart 1637 aan op de terugweg van het hof. Hij werd er uitgenodigd op een bruiloft en merkte op dat de stad veel rijke peperhandelaren had. Verder noteerde hij dat de stad tot de domeinen behoorde waarvan de inkomsten toekwamen aan koningin Khadija Sultana Bari Sahiba van Bijapur, dochter van de sultan van Golkonda, die toen al een belangrijke rol speelde in de politiek van het sultanaat, en des te meer na de dood van haar echtgenoot in 1656 (zie ook blad 42). Om peper in te kopen stuurde de Engelse Compagnie in 1659 enige van haar dienaren naar de stad, maar voor de handel van de VOC is Raybag nooit van betekenis geworden. De werktekening uit het atelier van Vingboons op blad 151, weer uit de collectie van François-Roger de Gaignières in de Bibliothèque nationale de France, diende hoogstwaarschijnlijk als voorstudie voor het iets latere schilderij op blad 150 en de aquareltekening uit de verzameling van het Nationaal Archief op blad 152, welke laatste in de achttiende eeuw deel uitmaakte van de Atlas Beudeker. De beide tekeningen laten mooi de ligging van de stad zien op de vrij kale hoogvlakte van de Deccan. De waterpartij op de voorgaande afbeelding, het schilderij voor de vergaderzaal van de Heren Zeventien in Amsterdam, lijkt te zijn voortgekomen uit een misinterpretatie van de leegte op de voorgrond van de getekende versies. Over de citadel van Raybag, door hem aangeduid als ''t Casteel van Rajebagh', noteerde Van Twist dat deze hoge muren had en van enig geschut was voorzien. Eén *kos* of zo'n drie kilometer buiten de stad merkte hij verder een nieuw gebouwde 'Baniyase' tempel op, die hij 'schoon' (mooi) van aanzicht vond. Mogelijk ging het daarbij om het gebouw dat in de tekeningen rechts op de achtergrond te zien is.

Raybag. In March 1637 Van Twist visited Raybag, like the town of Bijapur located deep in the interior, on his way back from the court. He was invited there for a wedding, and observed that the town had many rich pepper merchants. He also noted that the town belonged to the domains the income from which were due to Queen Khadija Sultana Bari Sahiba of Bijapur, a daughter of the sultan of Golkonda, who then already played an important role in the politics of the sultanate, and all the more so since the death of her husband in 1656 (see also sheet 42). In order to buy pepper, in 1659 the English Company sent several of its servants to the town, but for the VOC's trade Raybag never became important. The working drawing by Vingboons on sheet 151, again from the collection of François-Roger de Gaignières in the *Bibliothèque nationale de France*, very probably served as a preparatory study for the somewhat later painting on sheet 150 and the watercolour drawing from the collection of the Netherlands National Archives on sheet 152, the latter of which was part of the Beudeker Atlas in the eighteenth century. Both drawings give a good picture of the position of the town on the fairly bare Deccan plateau. The area of water in the preceding picture, the painting for the meeting room of the Gentlemen Seventeen in Amsterdam, seems to have arisen from a misinterpretation of the empty space in the foreground of the drawn versions. Concerning the citadel of Raybag, referred to as *'t Casteel van Rajebagh*, Van Twist noted that it had high walls and was provided with some cannons. One *kos* or about three kilometres outside the town he also observed a newly built 'Baniya' temple, which he found *schoon* (beautiful). Possibly this was the building that can be seen in the drawings on the right in the background.

blad / sheet 152:

Nationaal Archief, 4.VELH 619.95.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :

De Stadt Raiebaagh.

The City of Raybag.

Aquareltekening op papier, gekleurd, 41 x 61 cm.
Water-colour drawing on paper, coloured, 41 x 61 cm.

blad 153 boven / sheet 153 above:

Badische Landesbibliothek, K478 fol. 9.

[Anoniem, ca. 1637] :
[Anonymous, c. 1637] :

Aldus verthoont 't Coninckljcke paleys / van duckan gelegen IJnde Stadt visiapour [...].

Thus presents itself the Royal palace / of Deccan situated in the City of Bijapur [...].

Tekening met pen en penseel in inkt op papier,
36 x 66,5 cm.
Pen and brush drawing in ink on paper, 36 x 66.5 cm.

Verklaringen: [linksboven] vervolg van de titel en een legenda bij de letters A t/m K :
Explanations: [upper left] continuation of the title and a key to the letters A to K :

Groot sijnde int ront 3050 passen.

A. Coninckx woonplaets.
B. D' Oude Conincx hoff.
C: Coninckx vrouwen huijs.
D. 1: toorn daarop 2 stucken een van 11 ende d'and:r van 15 ellen lanck.
E. Een grooten thoorn.
F. De brugge van 't Cast:l.
G. De graft zijnde vol levendighe Caymans.
H. Begravenisse van groote Heeren.
I. Gongh in plaets van een clock.
K. Conincx kerck.

De stad Bijapur. De stad Bijapur trok al vroeg de aandacht van de Compagnie, mede door de inspanningen van de sinds 1609 aldaar woonachtige Haarlemse schilder Cornelis Claesz Heda om de VOC te bewegen tot het opzetten van een loge ter plaatse. Door zijn goede contacten met de sultan kon Heda daarvoor zelfs een perceel regelen en uiteindelijk is er in 1615-1616 inderdaad kortstondig een vestiging geweest in een gehuurd pand in de voorstad Shahpur, waar de meeste kooplieden woonden. De post ging echter binnen enkele maanden ten onder aan ruzies tussen het hoofd van de loge en Heda. Bovendien bleek dat Hyderabad, de hoofdstad van het sultanaat Golkonda, een betere plaats was om edelstenen in te kopen; deze handel was naast de afzet van luxegoederen het voornaamste oogmerk voor de vestiging geweest (Kruijtzer, *Xenophobia*, 18-27).

Het is in dit verband verleidelijk om aan te nemen dat het getekende aanzicht van Bijapur op blad 153 boven van de hand van Heda is, maar afgaande op de grote stijlovereenkomsten met de tekening op blad 158 zal dit eerder uit de tijd van de blokkade van Goa stammen, toen Heda al overleden was. Deze latere datering wordt bevestigd door de herkomst van beide tekeningen uit de nagelaten papieren van Artus Gijsels (zie de bladen 48-49 en Deel III: *Indische Archipel en Oceanië*), wiens collectie van kaarten, topografische tekeningen en andere documenten met betrekking tot Azië (nu in de Badische Landesbibliothek te Karlsruhe) voor het overgrote deel bestaat uit materialen die hij verzamelde tijdens zijn tweede verblijf in de Oost in de jaren 1629-1637. Johan van Twist had tijdens zijn bezoek aan Bijapur wel contact met een Brusselse schilder genaamd Anthonie de Wit, die in dienst was van een Bijapurse edelman maar zichzelf tot het Spaans-Portugese kamp rekende en zich graag Anthonio de Vitto noemde (*Xenophobia*, 37). Om reden van die loyaliteit aan de Portugezen is ook hij onwaarschijnlijk als maker van de afbeelding van de blokkade van Goa op blad 158 en daarmee tevens van de hier gereproduceerde tekening. Het aanzicht toont het 'paleys van Duckan', dat wil zeggen de citadel van de sultan van Bijapur; de laatste werd door de Nederlanders soms als de koning van de Deccan aangeduid. De citadel ligt midden in de eveneens ommuurde stad, die zelf echter niet te zien is, evenmin als de voorsteden buiten de stadsmuur. Het betreft vermoedelijk een gezicht op de noordzijde van de citadel met links de Jahaz Mahal of de Asar Mahal, welke beide gebouwen net buiten de muren van de citadel gelegen zijn. Te zien zijn enkele paleizen, waaronder waarschijnlijk de ruïne van het afgebrande paleis van sultan Ibrahim II (B). De 'Conincx kerk' of koninklijke moskee (K) zou de moskee kunnen zijn die op de laat-zeventiende-eeuwse kaart van Bijapur in bezit van het plaatselijke archeologisch museum wordt aangeduid als de Alamgiri-moskee, die op die kaart eveneens als een gebouw met drie bogen en vier torentjes is afgebeeld. Het is echter ook mogelijk dat de tekenaar dit apart weergegeven gebouw rechtsboven heeft geënt op een moskee buiten het fort, waartoe hij makkelijker toegang zal hebben gehad. In elk geval gaat het om een bouwwerk in de typische stijl van Bijapur, dat grote overeenkomsten vertoont met de net buiten de citadel gelegen moskee die sultan Ibrahim II omstreeks 1586 voor zijn vrouw Malika Jahan bouwde.

The city of Bijapur. The city of Bijapur attracted the Company's attention early on, partly because of the efforts of the Haarlem painter Cornelis Claesz Heda, who had resided there since 1609, to induce the VOC to set up a lodge there. By means of his good contacts with the sultan, Heda was even able to arrange a plot of land for it and finally in 1615-1616 there was indeed a shortlived establishment in rented premises in the suburb of Shahpur, where most of the merchants lived. However, within a few months the post was brought down by quarrels between the head of the lodge and Heda. Furthermore it turned out that Hyderabad, the capital of the sultanate of Golkonda, was a better place to buy precious stones; alongside the sale of luxury goods, this trade had been the principal goal for the trading post (Kruijtzer, *Xenophobia*, 18-27).

In this context it is tempting to assume that the view of Bijapur depicted on sheet 153 above is by Heda, but judging from the great similarities in style to the drawing on sheet 158 this is more likely to date from the time of the blockade of Goa, when Heda had already died. This later dating is confirmed by the origin of both drawings from the papers left by Artus Gijsels (see sheets 48-49 and Volume II: *Malay Archipelago and Oceania*), whose collection of maps, topographical drawings and other documents relating to Asia (now in the *Badische Landesbibliothek* at Karlsruhe) for the most part consists of materials that he collected during his second stay in the East in the years 1629-1637. During his visit to Bijapur Johan van Twist did have contact with a Brussels painter called Anthonie de Wit, who was in the service of a Bijapur nobleman but counted himself as belonging to the Spanish-Portuguese camp and liked to call himself Anthonio de Vitto (*Xenophobia*, 37). Because of this loyalty to the Portuguese he is also unlikely to be the one who made the depiction of the blockade of Goa on sheet 158, and hence at the same time of the drawing reproduced here. The view shows the *paleys van Duckan*, that is, the citadel of the sultan of Bijapur; the Dutch sometimes referred to the latter as the king of the Deccan. The citadel stands in the midst of the likewise walled city, which, however, is not to be seen, any more than the suburbs outside the city wall. This is a view of the northern side of the citadel with on the left the Jahaz Mahal or the Asar Mahal, both of which are located just outside the walls of the citadel. Several palaces are to be seen, including probably the ruins of the burnt palace of Sultan Ibrahim II (B). The *Conincx kerk* or royal mosque (K) could be the mosque which on the late seventeenth-century map of Bijapur kept in the local archaeological museum is indicated as the Alamgiri Mosque, which is indeed shown on the map as a building with three arches and four little towers. However, it is also possible that the artist has grafted this building shown separately at the top right onto a mosque outside the fort, to which he will have had more ready access. In any case it is a building in the typical style of Bijapur, that displays great similarities to the mosque located just outside the citadel which Sultan Ibrahim II built for his wife Malika Jahan in around 1586.

blad 153 onder / sheet 153 below:

Bibliothèque nationale de France,
DCP SH 18 pf. 207 div. 5 p. 1.

[Anoniem, ca. 1680] :
[Anonymous, c. 1680] :

De Stat / Visiapoetr.

The City of / Bijapur.

Tekening met pen en penseel op papier, gekleurd,
50 x 131 cm.
Pen and brush drawing on paper, coloured, 50 x 131 cm.

De tekening op blad 153 onder behoort tot de serie in de Bibliothèque nationale de France die mogelijk in de latere zeventiende eeuw als werkvoorbeeld diende voor een niet nader bekende Amsterdamse graveur (zie blad 45). De voorstelling is waarschijnlijk overgenomen van de aquareltekening uit het atelier van Vingboons op blad 154 of van de voorstudie op blad 155, die zelf weer naar voorbeeld van de hiervoor besproken tekening uit de collectie van de Badische Landesbibliothek zijn gemaakt. De maker van deze late versie heeft er rechts wel nog een stukje stad bij verzonnen.

The drawing on sheet 153 below belongs to the series in the *Bibliothèque nationale de France* which possibly served as a working model in the later seventeenth century for an otherwise unknown Amsterdam engraver (see sheet 45). The depiction was probably adopted from the water-colour drawing from the studio of Vingboons on sheet 154 or from the preparatory study on sheet 155, which themselves were made on the basis of the drawing from the *Badische Landesbibliothek* discussed above. The maker of this late version has invented another little piece of town on the right.

blad / sheet 154:

Nationaal Archief, 4.VELH 619.104.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :

't Casteel en t Coninclijck Paleijs van Visiapour.

The Castle and the Royal Palace at Bijapur.

Aquareltekening op papier, gekleurd, 41 x 62 cm.
Water-colour drawing on paper, coloured, 41 x 62 cm.

De aquareltekening uit het atelier van Johannes Vingboons op blad 154, in de achttiende eeuw opgenomen in de atlas van Christoffel Beudeker en tegenwoordig in de collectie van het Nationaal Archief, is duidelijk gebaseerd op de tekening met dezelfde voorstelling die is nagelaten in de papieren van Artus Gijsels, blad 153 boven (zie Gosselink, *Land in zicht*, 37, 120). De overeenkomsten en verschillen tussen deze twee tekeningen onthullen veel over de werkwijze van Johannes Vingboons bij het kopiëren van oudere voorbeelden, waarbij niet steeds de bedoelingen van de oorspronkelijke maker zijn begrepen. Zo wekken de gepleisterde koepels van de paleisgebouwen in zijn aanzicht van Bijapur de indruk dat ze van een metalen bekleding zijn voorzien, zoals dit in het toenmalige Europa algemeen gebruikelijk was. Waar op de tekening uit de collectie Gijsels de ruimte voor de citadel niet was ingevuld, creëerde Vingboons op de voorgrond wat heuvels en struiken die doen voorkomen alsof het een vesting temidden van een landelijke omgeving betreft, terwijl de koninklijke citadel in werkelijkheid midden in de stad lag.

The water-colour drawing from the studio of Johannes Vingboons on sheet 154, which was included in the atlas of Christoffel Beudeker in the eighteenth century and is at present in the collection of the Netherlands National Archives, is clearly based on the drawing with the same depiction that was left in the papers of Artus Gijsels, sheet 153 above (see Gosselink, *Land in zicht*, 37, 120). The similarities and differences between these two drawings reveal much about Johannes Vingboons's method of working when he was copying older models, and in the process did not always understand the intentions of the original maker. In this way the plastered domes of the palace buildings in the scene of Bijapur give the impression that they have a metal covering, such as was common in Europe at that time. Where the space in front of the citadel was not filled in on the drawing from the Gijsels collection, Vingboons has created some hills and bushes in the foreground which make it look as if it was a fort in the middle of rural surroundings, whereas the royal citadel in fact lay in the middle of the town.

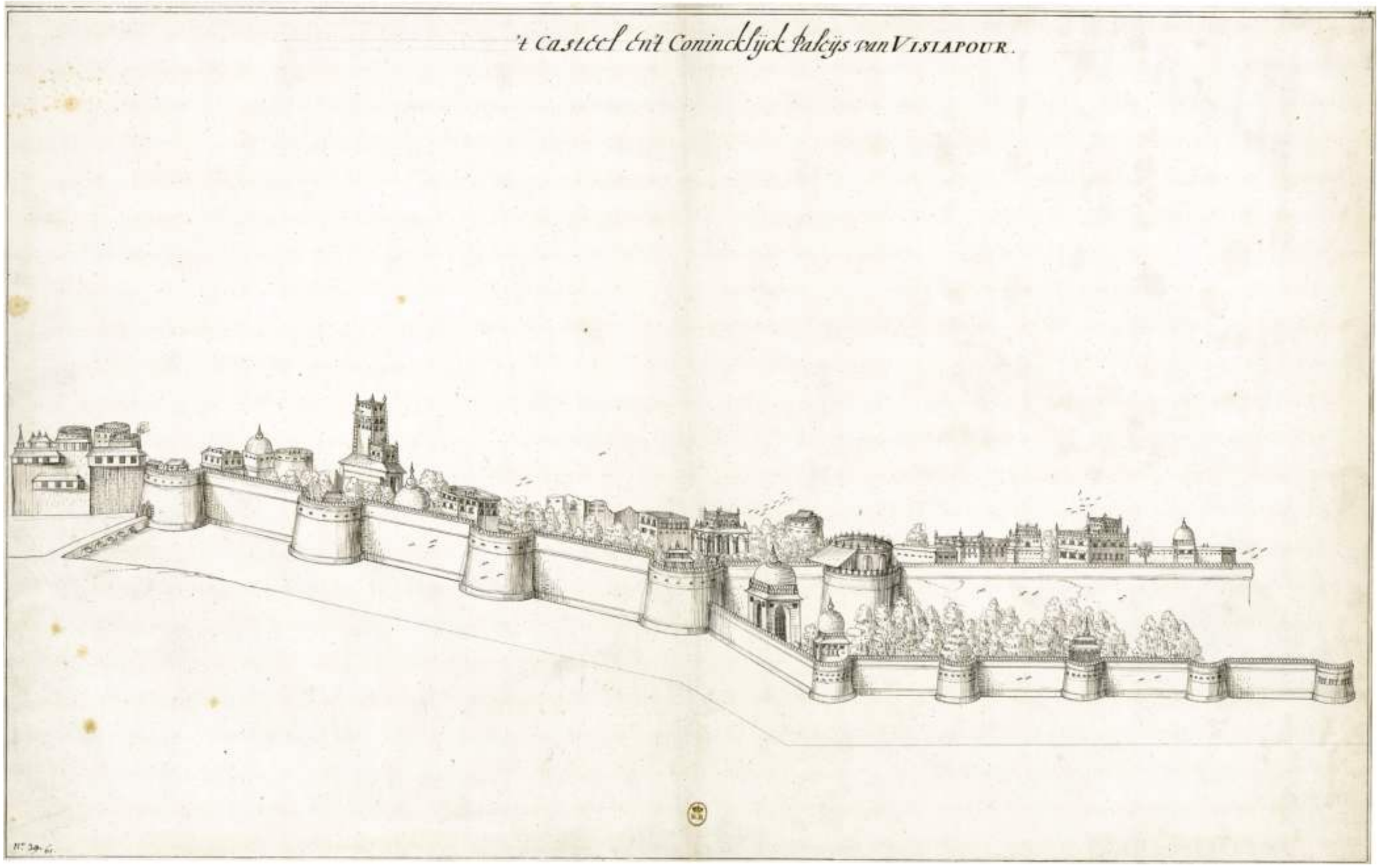

blad / sheet 155:

Bibliothèque nationale de France, DEP VD-25 Tome 3 (Fol.), P186252 [= Gaignières 6486].

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :

'T Casteel en 't Coninckliyck Paleijs van Visiapour.

The Castle and the Royal Palace at Bijapur.

Pentekening in inkt op papier, 39 x 61,5 cm.
Pen drawing on paper, 39 x 61.5 cm.

Als laatste in de reeks van aan elkaar verwante zeventiende-eeuwse Nederlandse manuscriptafbeeldingen van de stad Bijapur is op blad 155 een werktekening uit het atelier van Johannes Vingboons gereproduceerd, met een gezicht op de stad zónder ingevulde voorgrond, die ondermeer als voorbeeld diende voor de iets latere versie in kleur op blad 154 en mogelijk ook voor de anonieme tekening op blad 153 onder. Zoals de overige Vingboons-tekeningen uit de verzameling van François-Roger de Gaignières (zie blad 115), werd deze in 1711 ten geschenke gegeven aan de Franse koning Lodewijk XIV; tegenwoordig bevindt deze collectie zich in de Bibliothèque nationale de France.

As the last in the series of related seventeenth-century Dutch manuscript depictions of the city of Bijapur, on sheet 155 a working drawing from Johannes Vingboons's studio has been reproduced, with a view of the town but without the filled-in foreground, which among other things served as a model for the somewhat later version in colour on sheet 154, and possibly also for the anonymous drawing on sheet 153 below. Just like the other Vingboons drawings from the collection of François-Roger de Gaignières (see sheet 115), in 1711 this was presented as a gift to the French king Louis XIV; at present these are to be found in the collection of the *Bibliothèque nationale de France*.

(Deel/Vol. I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-18).

blad / sheet 156:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 38:28.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

Aldus vertoont Hem de Baij van Goa [...].

Thus presents Itself the Bay of Goa [...].

Schaalstok van 1 Mijl = [ca. 1 : 24.700].
Scale-bar of *1 Mijl* = [approximately 1 : 24,700].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 51 x 93,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 51 x 93.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is linksboven.
Orientation: north is upper left.

Verklaringen: [linksboven] een beschrijving, als vervolg van de titel :
Explanations: [upper left] a description, in continuation of the title :

Als ghij recht de Werff van / Marmogon N.O.S: P:r de Cabo ende Aguades, oost van u hebt, omtrent / een ½ Mijl, alsoo ghij soo na moet verseijlen.

[rechtsboven] een legenda bij de letters A t/m K en een aantekening, transcriptie Van der Krogt 2005 :
[upper right] a key to the letters A to K and a note, transcribed from Van der Krogt 2005 :

Verclaringhe van de Baij van Goa.
A. Is de wegh daer de Scheepen en vargadts, na de Stadt Goa gaan.
B. Sijn Altesamen Baterijen, soo hier en daar.
C. 'T Casteel Aguada.
D. Caep de Nos Siijora, mede Leggende opt Eijlandt Goa.
E 'T Casteel Marmagon.
G. Hollandtsche Brander.
F. Sijn de Portugeese scheepen.
H. Sijn de Portugeese vargadts die op de Brandtwacht laagen.
I. De Hollandtse vloot die de Baij beset houden.
K. 'T Fort de drie koningen.

Dese geteijckende diepten ofte vademen, sijn alles seer Nauw ondersocht en afgediept, ende afgepeijlt met het Loot, soo binnen als Buijten de Baij, en binnen des vijandts Scheepen, Anno 1657 en 1658.

Goa. De Portugezen veroverden Goa in 1510 op het jonge sultanaat Bijapur en maakten de stad kort daarop tot de hoofdplaats van hun bezittingen in Azië. Met het omringende, ca. 3600 vierkante kilometer grote grondgebied van het vroegere gelijknamige vorstendom en de kleinere noordelijke vestigingen Diu en Daman bleef Goa tot de gedwongen overdracht aan de Republiek India in 1961 in Portugees bezit. Lange tijd was het de grootste Europese vestiging in Azië, met aan het eind van de zestiende eeuw inclusief het achterland een geschatte bevolking van 200.000 zielen. In de zeventiende eeuw ondernam de Compagnie meerdere pogingen dit centrum van de Portugese macht in de Oost te veroveren of in ieder geval onschadelijk te maken. Van 1636 tot 1644 blokkeerden elk jaar expeditievloten uit Batavia tijdens de noordoostmoesson in de wintermaanden de baai van Goa, teneinde elke handel naar en van de stad onmogelijk te maken en vanaf 1638 ook om de compagniesoperaties in Ceylon af te schermen. In 1657 en 1658 werd Goa opnieuw geblokkeerd, ditmaal met als doel te voorkomen dat de Portugese vloot ingezet kon worden bij de verdediging van Quilon op de Malabarkust. De afbeelding van de baai van Goa op Johannes Vingboons' kaart in beperkt vogelvluchtperspectief op blad 156 werd tussen 1665 en 1670 getekend voor de atlas van Laurens van der Hem, waarschijnlijk naar originele schetsen gemaakt tijdens deze laatste blokkade onder admiraal Adriaen Roothaes; de namen van de schepen onder diens opperbevel staan bij elk afzonderlijk vermeld. De baai van Goa bestaat in feite uit twee delen, met in het midden het (voormalige) eiland waarop de eigenlijke stad is gelegen. Deze is met haar waterkant gekeerd naar de Aguadabaai ten noorden daarvan, waarin de rivier de Mandovi uitstroomt. Ten zuiden van het eiland ligt de baai van Mormugao met de monding van de Zuari-rivier. De toegangen tot beide baaien worden gemarkeerd door drie kapen. Op de noordelijkste was het fort Aguada gelegen, op de middelste het fort Cabo ofwel het fort van de Kaap, met daarachter een Franciscaans klooster, en op de zuidelijkste de plaats Mormugao ('Marmagon' op de kaart), eveneens met een fort. Eenzelfde kaart op basis van een origineel afkomstig van Roothaes' blokkade werd omstreeks 1695 in vereenvoudigde vorm opgenomen in de overzichtsatlas van Isaak de Graaf (Deel I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-18). Nadat in 1663 de laatste Portugese vestigingen aan de Malabarkust waren veroverd, zijn door de VOC geen verdere operaties ondernomen tegen het nu vergaand geïsoleerde Goa, dat sindsdien nooit meer een wezenlijke commerciële en militaire bedreiging voor de compagniesbelangen aan de westkust van India heeft kunnen zijn.

(vervolg op pag. 156 / continued on p. 156)

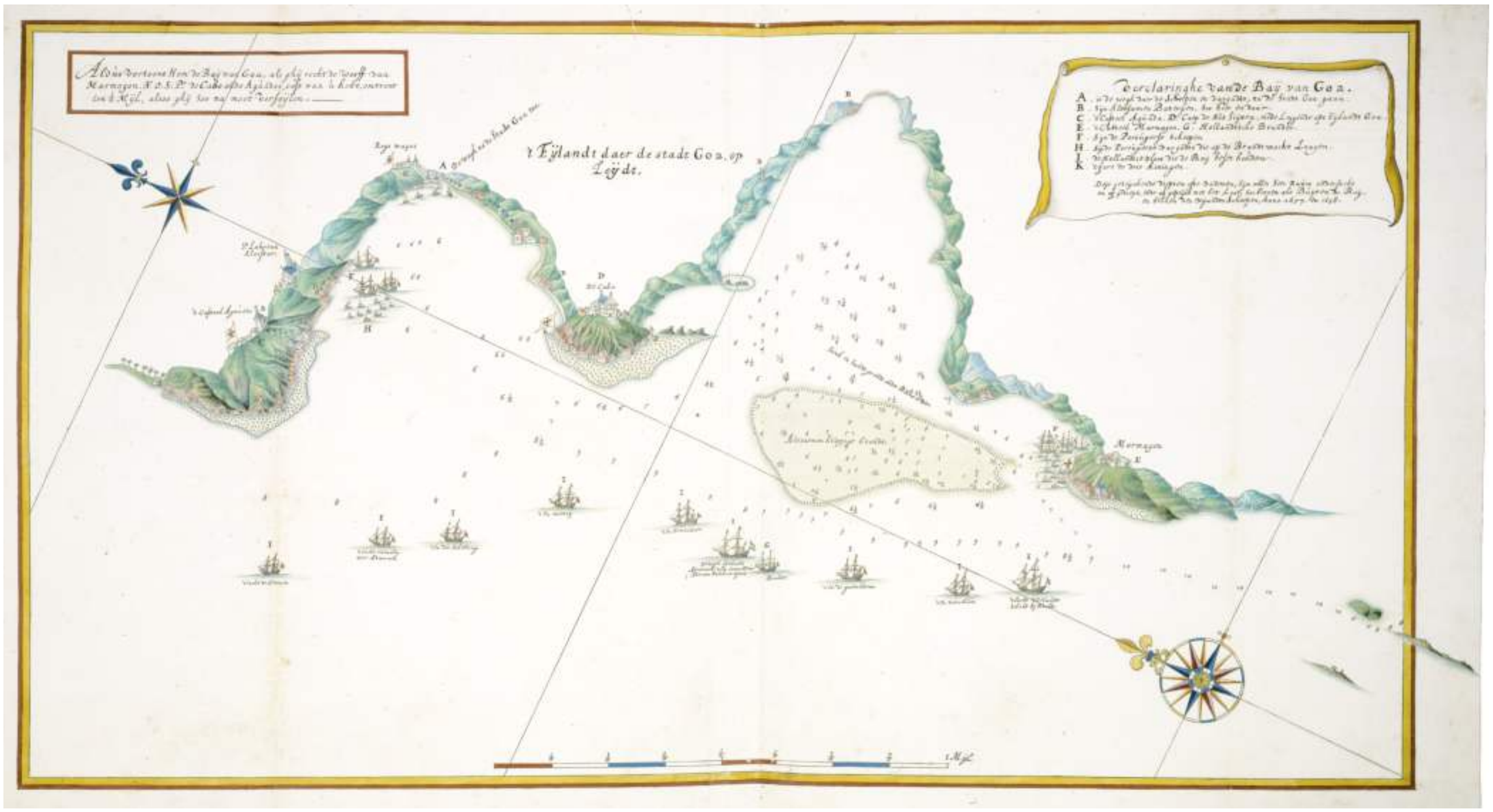

Bijschriften: pag. 155 / Captions: p. 155

(vervolg van pag. 155 / continued from p. 155)

Goa. The Portuguese captured Goa in 1510 from the recently established sultanate of Bijapur and shortly after that made it into the headquarters of their possessions in Asia. Together with the surrounding territory of about 3600 square kilometres of the former principality of the same name and the smaller northerly settlements of Diu and Daman, Goa remained a Portuguese possession until its enforced surrender to the Republic of India in 1961. For a long time it was the largest European establishment in Asia, at the end of the sixteenth century with an estimated population of 200,000 including the hinterland. In the seventeenth century the Company undertook several attempts to conquer this centre of Portuguese power in the East, or in any case to render it innocuous. From 1636 to 1644 every year expeditionary fleets from Batavia blockaded the bay of Goa during the north-east monsoon in the winter months, in order to make any trade to or from the town impossible, and from 1638 also in order to shield the Company's operations in Ceylon. In 1657 and 1658 Goa was blockaded once more, this time with the aim of preventing the Portuguese fleet from being used for the defence of Quilon on the Malabar Coast. The depiction of the bay of Goa on Johannes Vingboons's map in limited bird's-eye perspective on sheet 156 was drawn between 1665 and 1670 for the atlas of Laurens van der Hem, probably after original sketches made during the latter blockade under Admiral Adriaen Roothaes; the names of the ships under his supreme command are mentioned at each one. The bay of Goa in fact consists of two parts, with in the centre the (former) island on which the actual town stands. This is oriented with its water-side to Aguada Bay to the north of it, into which the Mandovi River flows. To the south of the island lies the island of Mormugao with the mouth of the Zuari River. The entrances to both bays are marked by three capes. The fort of Aguada lay on the northern one, and on the middle one the fort of Cabo or the Fort of the Cape, with behind it a Franciscan monastery, and on the southern one the place of Mormugoa (*Marmagon* on the map), as well as a fort. A similar map on the basis of an original deriving from Roothaes's blockade was included in a simplified form in the general atlas of Isaak de Graaf (Volume I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-18) in around 1695. After the last Portuguese establishments on the Malabar Coast had been captured in 1663, the VOC undertook no further operations against Goa which was now largely isolated, and after that was never again able to form a real commercial or military threat to Company interests on the west coast of India.

blad 157 boven / sheet 157 above:

Bayerische Staatsbibliothek, Cod.icon. 162 fol. 9R.

[João Teixeira I Albernaz, ca. / c. 1640] :

8 / Planta da Cidade / de Goa.

8 / Plattegrond van de Stad / Goa.

8 / Plan of the City / of Goa.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 21 x 30,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 21 x 30.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is onder.
Orientation: north is below.

blad 157 onder / sheet 157 below:

Nationaal Archief, 4.VELH 619.53.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :

[Kaart van Goa en omgeving].

[Plan of Goa and surroundings].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 46 x 69 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 46 x 69 cm.

Oriëntatie: het noorden is onder.
Orientation: north is below.

Verklaringen: [onder] een beschrijving :
Explanations: [below] a description :

Verclaeringe van sommige Portugeesche woorden vande voornaemste Plaetsen van Stat en[de] t Eylant Goa.

Benesteri ou Passo de Satiago	Benesterij oft de Passagie van S Iacop.
Passo Seco.	De drooge Passagie.
Pass. de daugi.	Passagie van.
Passo de Pangi.	Passagie van Pangyn.
Passo de Norua.	Passagie van Norua.
Goa velha.	Out Goa.
Cazas do vizoreij.	De Huysin[ge] va[nde] vizeroij.
Cazas do Arcebispo.	D. Huysin[ge] va[nde] Aertsbischop.
A Camara.	Stat Huys.
Os Contos.	Des Conincx Reekenkamer.
Alfandega.	Tolhuijs.
O Pezo.	De Waech.
A souge.	De Hal.
Tranco.	'T Gevangenhuijs.
O Terreiro.	'T Coornhijs.
A Moeda.	D Fonteijn also genaemt.
Pannelin.	'T Speelhuijs ofte lusthoff va[nde] Aertsbiscohop.
Pilourinho velho e novo.	D'Oude en[de] nieuwe Caecke.
Bazar grande.	De groote vismerckt.
Bangasal.	De Plaets daermen t Branhout vercoopt.
Vasar^{o}de S.Fran.co.	De Cleyne maerckt van S Fran.co.
Ribeira da gales.	De timmer werven van galleijen.
Reibeira grande.	De Groote Conincx timmerwerven.
Cava.	Dat Zijn de oude grachten van eerste stadt geweest.
Alagoa.	'T Lack.
Leilao.	Den uytroep ofte daermen d'daegelickse Boerse hout.
Vargeas de batte.	De ackerweven van Rys.
A. surigideira das naos do Reijno.	De reede van[de] Portutugaelscheh scheepen.
Costa brava da ijla de Goa.	De rudsige custe vant Eylant Goa.
Praija de Bardes de Marem fora.	De strant van Bardes aen[de] oever van Zee.
Champanas e Cotias dos gentios.	De Champanen ende Cottynen van heijdenen.

Al waer terreiro ofte terr.^{o} staet is een Plaets geseijt ende datter bij staet is den naem vande Plaets.

De kaart in vogelvluchtperspectief van Goa en directe omgeving uit het atelier van Johannes Vingboons op blad 157 onder, gemaakt omstreeks 1665 en later opgenomen in de Atlas Beudeker, is een vrij getrouwe kopie van een versie die reeds in 1596 in de noordelijke Nederlanden werd gepubliceerd in de *Itinerario* van Jan Huyghen van Linschoten (Gosselink, *Land in zicht*, 116). Die kaart was van de hand van Baptista van Doetecum, die daarvoor gebruik had kunnen maken van een Portugees model. De Enkhuizenaar Jan Huyghen van Linschoten (1563-1611) trad in 1583 in Lissabon in dienst van de nieuw benoemde aartsbisschop van Goa, waar hij nadien vijf jaar zou blijven. Tijdens dit verblijf verzamelde hij alle mogelijke informatie over Azië en het Portugese rijk aldaar, die hij na terugkeer in de Nederlanden in 1596 in boekvorm publiceerde in de genoemde *Itinerario*. De uitgave werd rijk geïllustreerd met afbeeldingen vervaardigd door de graveursfamilie Van Doetecum (Johannes sr., Baptista en Johannes jr.), waarbij Van Linschotens eigen tekeningen en zijn diverse verzamelde originelen uit andere bronnen als voorbeelden dienden (zie Van den Boogaart, *Het verheven en verdorven Azië*). De *Itinerario* is van grote invloed geweest op de cartografen en zeevaarders die aan het eind van de zestiende en het begin van de zeventiende eeuw betrokken waren bij de eerste Nederlandse tochten naar Azië en gold nog lange tijd als een standaardwerk. Zeventig jaar na de verschijning vond klaarblijkelijk ook Vingboons dit werk nog betrouwbaar genoeg – overigens niet geheel ten onrechte, zoals blijkt bij een vergelijking met de in hoofdlijnen goed overeenkomende plattegrond van Goa uit het eerder genoemde Portugese kaartboek van João Teixeira I Albernaz uit ca. 1640 op blad 157 boven.

The map in bird's-eye perspective showing Goa and its immediate surroundings from the studio of Johannes Vingboons on sheet 157 below, made around 1665 and later included in the Beudeker Atlas, is a fairly faithful copy of a version that had already been published in 1596 in the northern Netherlands in the *Itinerario* of Jan Huyghen van Linschoten (Gosselink, *Land in zicht*, 116). That map was by Baptista van Doetecum, who for the purpose had been able to use a Portuguese model. In 1583 the Enkhuizen man Jan Huyghen van Linschoten (1563-1611) entered the service of the newly appointed archbishop of Goa in Lisbon, and he would then live in Goa for five years. During his time there he collected every possible kind of information about Asia and the Portuguese realm in the East, which after returning to the Netherlands in 1596 he published in book-form in the *Itinerario* mentioned above. This publication was richly illustrated with images made by the Van Doetecum family of engravers (Johannes Sr., Baptista and Johannes Jr.), for which Van Linschoten's own drawings and the various originals he had collected from other sources served as models (see Van den Boogaart, *Het verheven en verdorven Azië*). The *Itinerario* had a great influence on the cartographers and sailors who were involved in the first Dutch voyages to Asia at the end of the sixteenth and beginning of the seventeenth centuries, and for a long time was regarded as a standard work. Apparently seventy years after it appeared Vingboons too still considered this work reliable enough – for that matter not without good reason, as is apparent from a comparison with the plan of Goa from the above-mentioned Portuguese book of maps by João Teixeira I Albernaz from around 1640 on sheet 157 above, which in the main agrees well.

Planta da Cidade de Goa.

Lagoa
Mata
Fundebergno
Trindade
Caldeiraria
Rua de S. Thomé
Rua de N. Sra. do Monte
Rua de S. Lucia
Rua de Rosario
Ribeira das Galés
Alfandega
Mandovim
Bazar
Chapeleira
Carregadores
Rua de Camoens
Rua do Ouro
Praça
Ilha do Capateiro
Goa Velha
Terra Firme
A Terras de Salsette
8

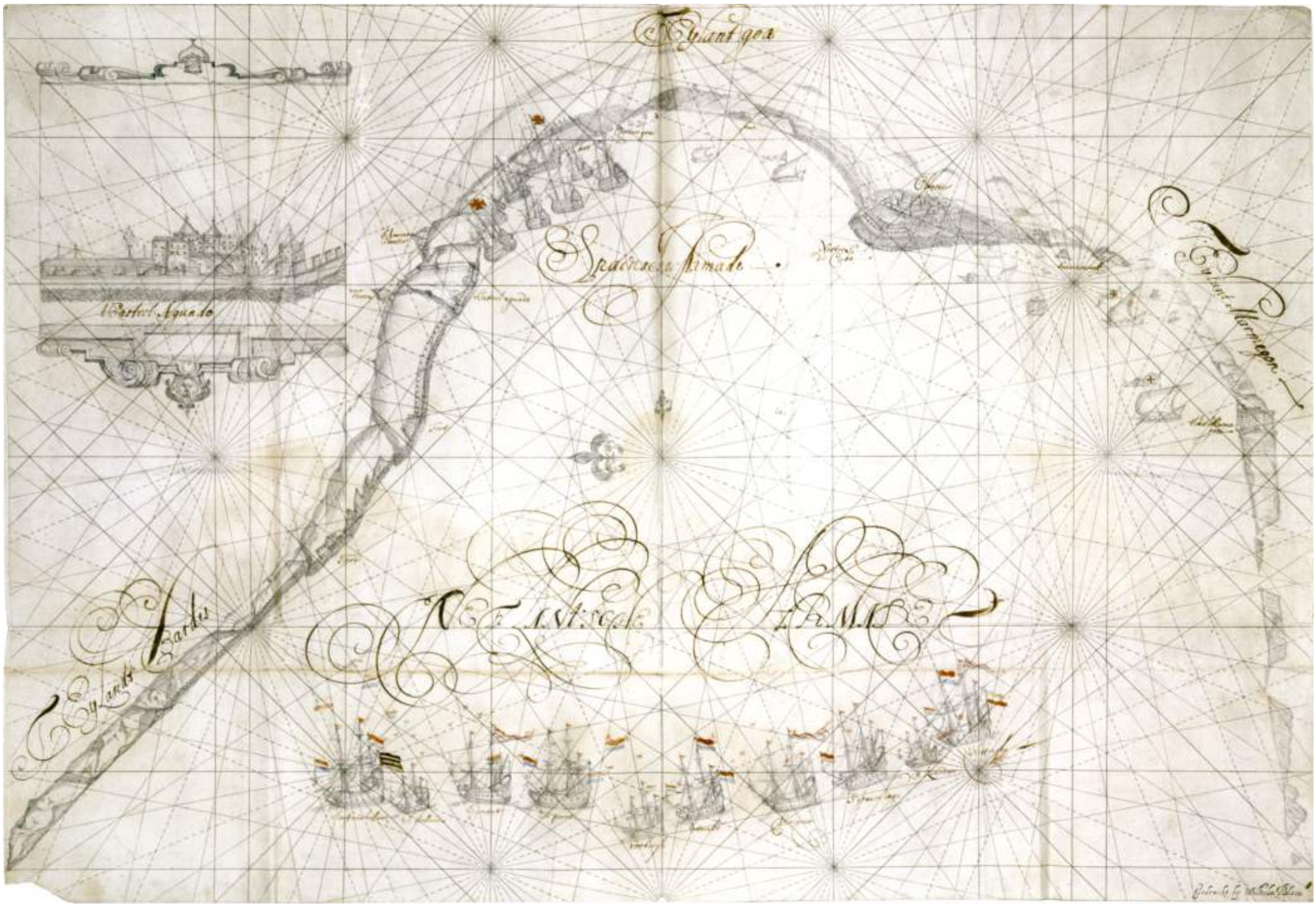
Vlant gen
Spaensen Kimade
Vlant v. Noorwegen
't Vorst Agnade
Vlant van Barbs
N. T. Wt. Sch. Ade
I. R. M. Ade
Gedruckt bij Joh. Janssonium

GOA

A Utrecht
B Vlissingen
C Zeelandia
D 's Gravenhage
E Der Veer
F Harderwijck
G Texel
H Breda
I De Vosch
K Amsterdam
L Enchuysen
M Den Helder

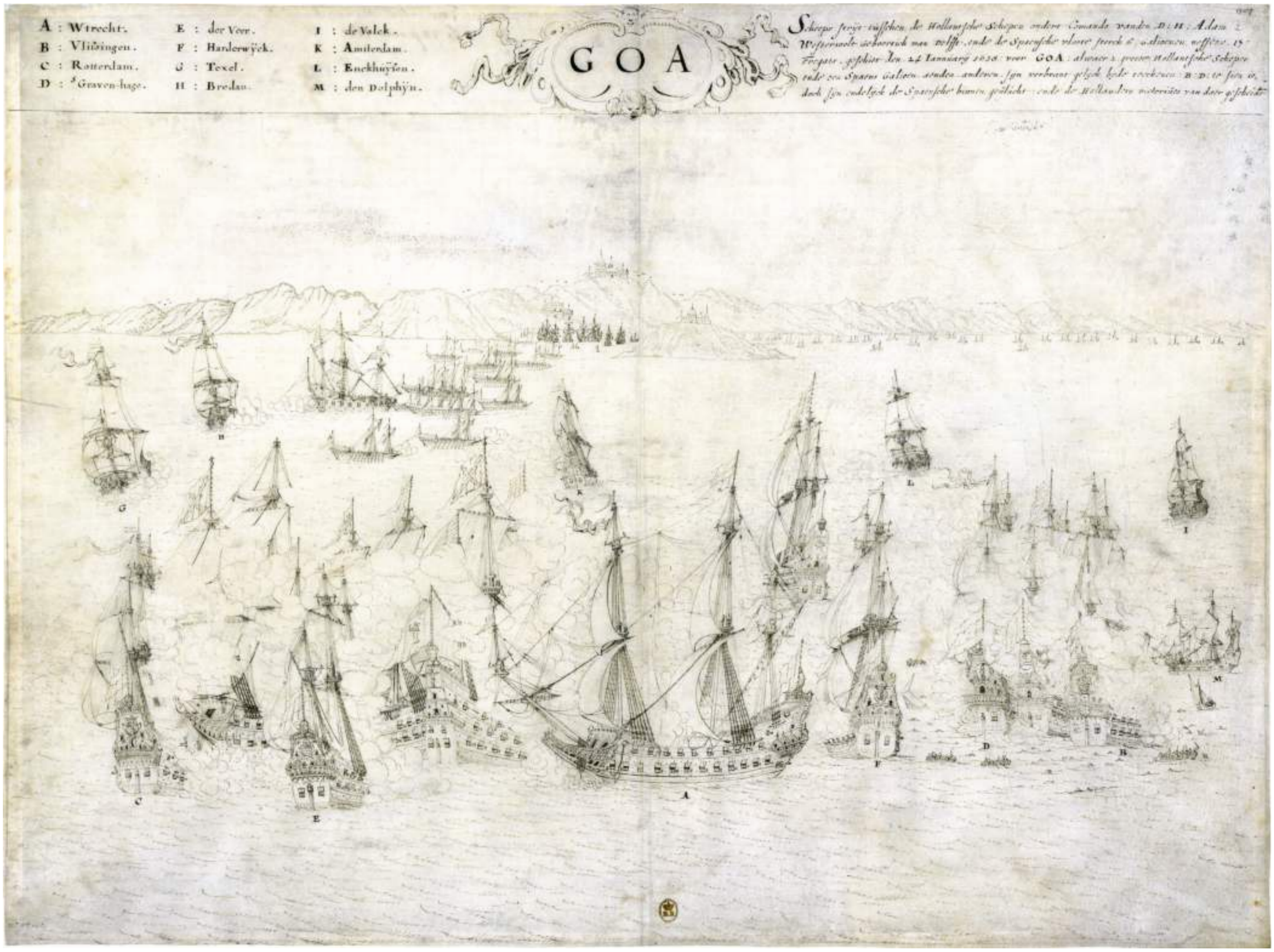

Bijschriften: pag. 160 / Captions: p. 160

blad 158 boven / sheet 158 above:

Badische Landesbibliothek, K478 fol. 7.

[Anoniem, ca. 1637] :
[Anonymous, c. 1637] :

[De Nederlandse blokkadevloot voor Goa in 1637].

[The Dutch blockading fleet off Goa in 1637].

[profiel / profile]

T Casteel Aguado.

The Castle of Aguada.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart + 1 profiel : ms op papier, gekleurd, 83,5 x 121,5 cm.
1 map + 1 profile : ms on paper, coloured, 83.5 x 121.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

In de anonieme kaart in vogelvluchtperspectief van de baai van Goa met de Nederlandse blokkadevloot van 1637 op blad 158 boven is de kuststrook rond de twee inhammen aan weerszijden van de stad Goa vervormd weergegeven als één grote baai. In de tekenstijl is de hand van dezelfde, mogelijk professionele tekenaar van het aanzicht van Bijapur op blad 153 boven te herkennen, die evenals deze afkomstig is uit de nagelaten collectie van Artus Gijsels. Bij elk van de blokkadeschepen is de naam aangegeven: *'T Hooff* [*Hof*] *van Holland*, *Hollandia*, *Egmont*, *Zeepaert*, *Voorburgh*, *Utrecht*, *Der Veer*, *S' Gravenhage*, *Rotterdam* en *Vlissinghe*. De samenstelling van deze vloot, waarmee de datering op 1637 vastgesteld kan worden, is een verdere aanwijzing dat de tekening evenals die op de bladen 149 en 153 boven verband houdt met de ambassade van Johan van Twist naar het hof van Bijapur in dat jaar. De *Ter Veere* (*Der Veer*) was net als de *Utrecht* slechts tot het begin van de jaren 1640 in de vaart en de *Hof van Holland* tot 1638, terwijl de *'S Gravenhage* op 24 januari 1638 verloren ging tijdens een treffen met de Portugezen (zie Parthesius, *Dutch Ships*, 189-209 en blad 158 onder e.v.). Bij de weergave van de kust legt de tekening de nadruk op de defensie van de stad Goa, die zelf helemaal achterin de hier afgebeelde baai gelegen is. De hoofdstad van de Portugese *Estado da India* was zowel aan de land- als aan de zeezijde met diverse forten en kleinere werken beveiligd, waarvan hier enkele te zien zijn. Een gezicht op het fort Aguada, dat de noordkant van de eigenlijke baai van Goa bewaakte en in 1612 met het oog op de toenemende Nederlandse dreiging werd gebouwd, is apart op een inzet afgebeeld. Prominent weergegeven op de kaart is ook het Franciscaanse klooster op de kaap tussen de Aguadabaai en de baai van Mormugao.

In the anonymous map in bird's-eye perspective of the bay of Goa showing the Dutch blockading fleet on sheet 158 above, the coastal strip around the two inlets on either side of the city of Goa has been distorted into one large bay. In the style of drawing we can recognize the same, possibly professional, artist of the view of Bijapur on sheet 153 above, which just like this one is from the collection left by Artus Gijsels. At each of the blockading ships the name is given: *'T Hooff* [*Hof*] *van Holland*, *Hollandia*, *Egmont*, *Zeepaert*, *Voorburgh*, *Utrecht*, *Der Veer*, *S' Gravenhage*, *Rotterdam* and *Vlissinghe*. The composition of this fleet, with which the dating of 1637 can be fixed, is another indication that the drawing, like those on sheets 149 and 153 above, is connected with Johan van Twist's mission to the court of Bijapur in that year. The *Ter Veere* (*Der Veer*), just as the *Utrecht*, was only in commission until the early 1640s and the *Hof van Holland* till 1638, while the *'S Gravenhage* was lost on 24 January 1638 during a battle with the Portuguese (see Parthesius, *Dutch Ships*, 189-209 and sheet 158 below and following). In the rendering of the coast the drawing places the emphasis on the defence of the city of Goa, which itself is located right at the back of the bay shown here. The capital of the Portuguese *Estado da India* was secured with various forts and smaller works on both the landward and the seaward side, and several of these can be seen. A view of the fort of Aguada, which guarded the northern side of the actual bay of Goa and was built in 1612 in view of the growing Dutch threat, is depicted separately in an inset. The Franciscan monastery on the cape between Aguada Bay and the bay of Mormugao is shown prominently on the map.

blad 158 onder / sheet 158 below:

Rijksmuseum Amsterdam, RP-T-1883-A-214.

[Anoniem, ca. 1638] :
[Anonymous, c. 1638] :

Goa.

Tekening met pen en penseel in inkt op papier, 41 x 63 cm.
Pen and brush drawing in ink on paper, 41 x 63 cm.

Verklaringen: [rechtsonder] een legenda bij de letters A t/m M :
Explanations: [lower right] a key to the letters A to M :

A. Wtrecht.
B. Vlissingen.
C. Rotterdam.
D. T' S Gravenhage.
E. Der Veer.
F. Harderwyck.
G. Texel.
H. Bredam.
I. De Valck.
K. Amsterdam.
L. Enchuysen.
M. Den Dolphyn.

[rechtsonder] een beschrijving :
[lower right] a description :

Scheeps strijt tusschen de Hollantsche Scheepen Ondert Commandem:t van D Heer Adam Westerwolt. geboortigh van Delff, ende de Spaensche vloote sterck ses Galioenen neffens seventien vergats: geschiet den 24:e Jannuario anno 1638: voor Goa: alwaar twee groote Hollansche Scheepen ende een Spaens Galioen aenden anderen sijn verbrant. gelijck bij de teeckenen: B:D: is te sien, dogh sijn eijndelijck de Spaensche binnen gevlucht, ende de Hollansche victorieus vandaer gescheijden.

In januari 1638 kwam het voor Goa tot een treffen tussen de twaalf schepen van de VOC-blokkadevloot van dat jaar onder admiraal Adam Westerwold (ook: Westerwolt) en de ingesloten Portugese vloot van zes galjoenen en zeventien fregatten, toen deze laatste op de 24ste van die maand een poging deed om uit de baai te breken. Zoals het bijschrift van de anonieme tekening uit de collectie van het Rijksprentenkabinet Amsterdam op blad 158 onder aangeeft, gingen er bij deze zeeslag twee Nederlandse schepen verloren, de *Vlissingen* en de *'S Gravenhage*, maar slaagde de 'Spaensche vloote' (Portugal was tussen 1580 en 1640 ingelijfd bij Spanje) er niet in de blokkade te doorbreken. Een analyse van de hier getoonde schepen is te vinden op bladzijde 73 van Robert Parthesius' *Dutch Ships in Tropical Waters*. Aan Nederlandse kant waren de *Vlissingen*, *Utrecht*, *Ter Veere*, *Rotterdam* en *'S Gravenhage* van voldoende grootte en voorzien van de noodzakelijke zware bewapening voor de strijd ter zee in vlootverband tegen een Europese vijand, bij de overige ging het om kleinere en veel minder goed bewapende schepen die voornamelijk voor de handelsvaart waren bestemd. De kleinste schepen *Enkhuyzen*, *Dolphyn* en *Amsterdam* waren zogenoemde afbreekboten, schepen waarvan de bouwdelen tevoren in de Republiek waren vervaardigd en vervolgens naar Azië gezonden om daar in elkaar gezet te worden. Van de zeeslag voor Goa in januari 1638 zijn meerdere manuscriptafbeeldingen bewaard gebleven, waarvan de reproducties op de bladen 158 onder t/m 161 boven een overzicht geven. Op blad 159 boven betreft dit een werktekening uit het atelier van Johannes Vingboons van omstreeks 1660, uit de collectie van François-Roger de Gaignières in de Bibliothèque nationale de France. Deze voorstudie heeft als voorbeeld gediend voor Vingboons' meer uitgewerkte aquareltekeningen op blad 160 en 161 boven uit de jaren 1665-1670, die later zijn opgenomen in respectievelijk de Atlas Beudeker en de Atlas Blaeu-Van der Hem.

In January 1638 there occurred a battle off Goa between twelve ships of that year's VOC blockading fleet under Admiral Adam Westerwold (also spelt Westerwolt) and the enclosed Portuguese fleet of six galleons and seventeen frigates, when the latter made an attempt to break out of the bay on the 24th. As the caption of the anonymous drawing from the collection of the *Rijksprentenkabinet* in Amsterdam on sheet 158 below indicates, two Dutch ships were lost in this sea-battle, namely the *Vlissingen* and the *'S Gravenhage*, but the *Spaensche vloote* (Spanish fleet; between 1580 and 1640 Portugal was part of Spain) did not succeed in breaking the blockade. An analysis of the ships shown here can be found on page 73 of Robert Parthesius's *Dutch Ships in Tropical Waters*. On the Dutch side the *Vlissingen*, *Utrecht*, *Ter Veere*, *Rotterdam*, and *'S Gravenhage* were of sufficient size and provided with the necessary heavy armoury for the battle at sea in a fleet setting against a European enemy, but the others were smaller and much less heavily armed ships that were mainly intended for trading voyages. The smallest ships, *Enkhuyzen*, *Dolphyn* and *Amsterdam*, were so-called *afbreekboten*, demountable ships for which the parts had been manufactured in advance in the Republic and then sent to Asia to be assembled. Several manuscript depictions of the sea-battle off Goa in January 1638 have been preserved, and the reproductions on sheets 158 up to 161 give a survey of these. The one on sheet 159 above is a working drawing from the studio of Johannes Vingboons from around 1660, from the collection of François-Roger de Gaignières in the *Bibliothèque nationale de France*. This preparatory study served as a model for Vingboons's more developed water-colour drawings on sheets 160 and 161 above from the years 1665-1670, which were later included in the Beudeker Atlas and the Atlas Blaeu-Van der Hem respectively.

blad / sheet 159:

Bibliothèque nationale de France, DEP VD-25 Tome 6 (Fol.), P186608 [= Gaignières 6496].

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :

Goa.

Tekening met pen en penseel in inkt op papier,
44 x 58,5 cm.
Pen and brush drawing in ink on paper, 44 x 58.5 cm.

Verklaringen: [rechtsboven] een beschrijving :
Explanations: [upper right] a description :

Scheeps strijt tusschen de Hollantsche Schepen ondert Comando vanden D:H: Adam Westerwolt Geboortich van Delfft, ende de Spaensche vloote sterck 6 Galioenen, neffens 17 Fregats, geschiet den 24 Iannuarij 1638: voor Goa: alwaer 2 groote Hollantsche schepen ende een Spaens Galioen aenden anderen sijn verbrant gelijck byde teeckenen B:D: te sien is, doch sijn endelijck de Spaensche binnen gevlucht : ende de Hollanders victoriues van daer gescheide[n].

[linksboven] een legenda bij de letters A t/m M :
[upper left] a key to the letters A to M :

A. Wtrecht.
B. Vlissingen.
C. Rotterdam.
D. S Graven-hage.
E. Der Veer.
F. Harderwijck.
G. Texel.
H. Bredan.
I. De Valck.
K. Amsterdam.
L. Enckhuijsen.
M. Den Dolphijn.

blad / sheet 160:

Nationaal Archief, 4.VELH 619.112.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :

[Gezicht op Goa met de Nederlandse blokkadevloot in 1638].

[View of Goa with the Dutch blockading fleet in 1638].

Aquareltekening op papier, gekleurd, 43 x 60 cm.
Water-colour drawing on paper, coloured, 43 x 60 cm.

blad 161 boven / sheet 161 above:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 38:29.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

De Baij van / Goa.

The Bay of / Goa.

Tekening met pen en penseel op papier, gekleurd,
51 x 89 cm.
Pen and brush drawing on paper, coloured, 51 x 89 cm.

Verklaringen: [linksboven] een legenda bij de letters A t/m M, transcriptie naar Van der Krogt 2005 :
Explanations: [upper left] a key to the letters A to M, transcribed from Van der Krogt 2005 :

A. Wtrecht.
B. Vlissingen.
C. Rotterdam.
D. S Gravenhage.
E. Der Veer.
F. Harderwijck.
G. Texel.
H. Bredan.
I. De Valck.
K. Amsterdam.
L. Enckhuijsen.
M. Den Dolphijn.

[rechtsboven] een beschrijving :
[upper right] a description :

Scheeps Strijdt tusschen de Hollandsche Scheepen ondert Comando van den E. Heer Adam Westerwolt geboortich van Delfft, Ende de Spaensche vloote, sterck 6 Galioenen Neffens seventien Fregats, geschiet den 24 Januarij 1638 voor Goa, alwaar twee groote Hollandtsche Scheepen ende Een Spaens Galioen, aen den anderen sijn verbrandt, gelijck bij de teecken B: D: te sien is. doch sijn endelijck de Spaensche binnen gevlucht; ende de Hollanders victoriues van daer gescheijden.

blad / sheet 161 onder:

Rijksmuseum Amsterdam, SK-A-2126.

H[endrick] v[an] Anthonissen fesit Ao 1653 :

[De verrassing van drie Portugese galjoenen in de Baai van Goa, 30 september 1639].

[The surprise attack on three Portuguese galleons in the Bay of Goa, 30 September 1639].

Olieverf op doek, 152 x 275 cm.
Oil painting on canvas, 152 x 275 cm.

Een grote offensieve actie voor Goa vond plaats op 30 september 1639, toen kort na de aankomst van het eerste gedeelte van de blokkadevloot van dat jaar, negen schepen onder bevel van admiraal Cornelis Simonsz van der Veer, een aanval werd ondernomen op drie Portugese galjoenen die onder bewaking van twaalf fregatten deels onttakeld voor de werf bij de stad voor anker lagen. Deze werden alle drie vernietigd, waarna bij een tweede aanval op 6 december van dat jaar ook bijna alle overige schepen van de Portugese vloot te Goa verloren gingen. Deze kon daarna geen bedreiging meer vormen voor de eerste VOC-expeditiemacht in Ceylon, die daar in de jaren 1638-1640 de Portugese vestigingen Batticaloa, Trincomalee, Galle en Negombo veroverde (zie Deel IV: *Ceylon*). Van der Veer zelf sneuvelde echter tijdens de tweede actie in december 1639. In de topografisch minder nauwkeurige voorstelling van de verrassingsaanval van 30 september op het schilderij door Hendrick van Anthonissen uit de collectie van het Rijksmuseum Amsterdam op blad 161 onder, dat overigens pas in 1653 werd vervaardigd, zijn twee van de drie galjoenen met ingehaalde stengen afgebeeld, terwijl men op het derde nog niet de zeilen heeft kunnen hijsen. De Portugese versterking op de voorgrond zou het fort Mormugao moeten zijn, geheel rechts op de achtergrond lijkt het fort Aguada te zijn weergegeven.

A major offensive action off Goa took place on 30 September 1639, when shortly after the arrival of the first squadron of the blockading fleet of that year, nine ships under the command of Admiral Cornelis Simonsz van der Veer, an attack was launched on three Portuguese galleons that were lying at anchor partly unrigged off the shipyard at the town, guarded by twelve frigates. All three were destroyed, and in a second attack on 6 December of that year almost all of the remaining ships in the Portuguese fleet at Goa were lost as well. After that the Portuguese were no longer able to form a threat to the first VOC expeditionary force in Ceylon, which in 1638-1640 captured their forts at Batticaloa, Trincomalee, Galle and Negombo (see Volume IV: *Ceylon*). However, Van der Veer himself was killed during the second action in December 1639. In the topographically less accurate depiction of the surprise attack of 30 September in the painting by Hendrick van Anthonissen from the collection of the *Rijksmuseum Amsterdam,* on sheet 161 below, which in any case was only made in 1653, two of the three galleons are shown with lowered spars, while on the third the crew have not yet been able to hoist the sails. The Portuguese fortification in the foreground would have to be the fort of Mormugao, and on the far right in the background the fort of Aguada seems to have been depicted.

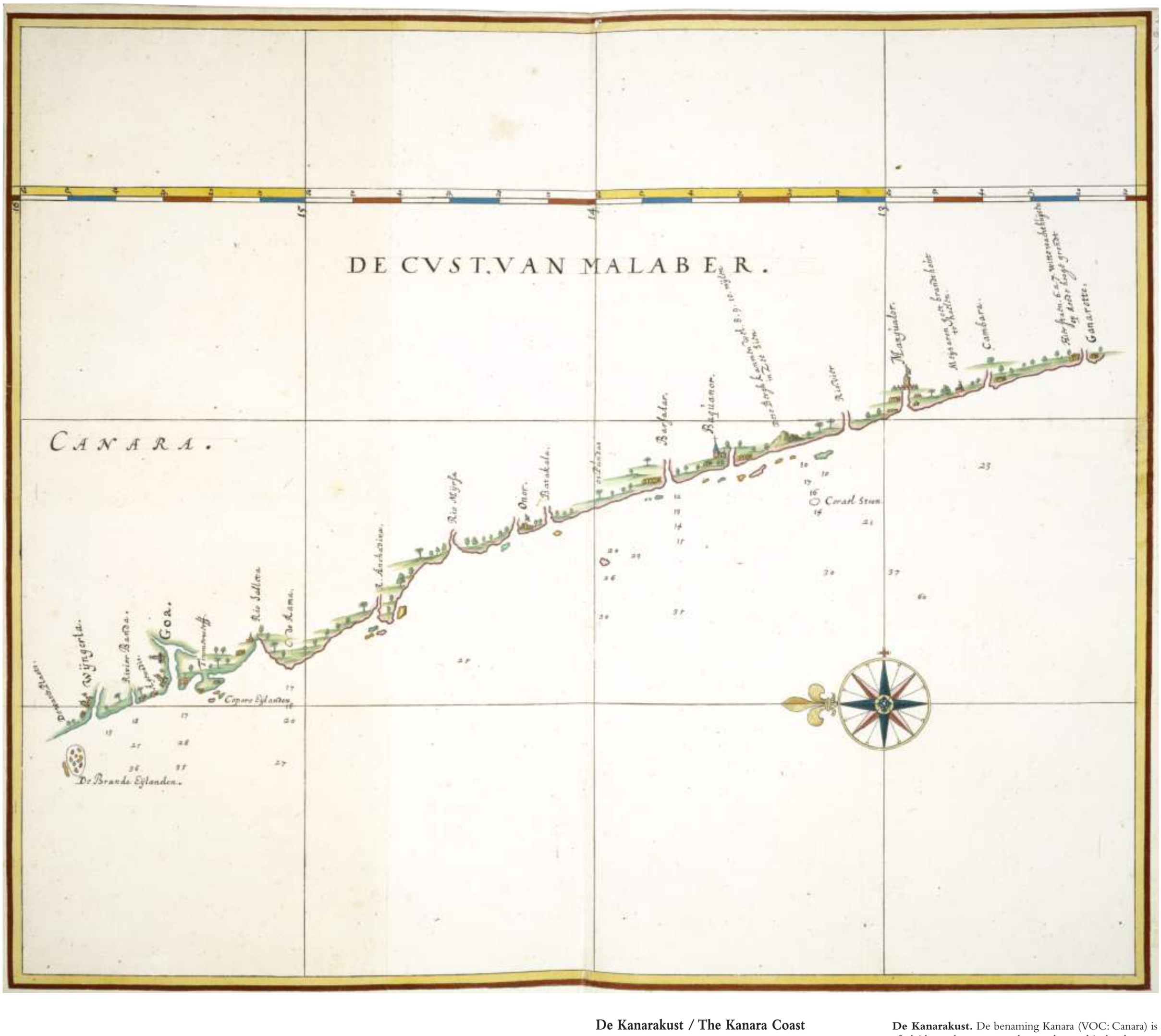

De Kanarakust / The Kanara Coast

(Deel/Vol. I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-15, I-19, I-20, I-21).

blad / sheet 162:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 38:30.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

De Cvst, Van Malaber.

The Coast, of Malabar.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 55,5 x 65 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 55.5 x 65 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

De Kanarakust. De benaming Kanara (VOC: Canara) is afgeleid van de overwegend gesproken taal in het kustgebied zuidelijk van de Konkankust, het Kannada, waarvan het bedekkingsgebied omstreeks 1600 reikte van Goa tot even ten zuiden van Mangalore. Dit is ook de begrenzing die in deze atlas wordt aangehouden in het overzicht van de kaarten, plattegronden en topografische afbeeldingen met betrekking tot de Kanarakust, op de bladen 162 t/m 169. Vanaf het derde kwart van de zeventiende eeuw tot 1763 werd vrijwel deze gehele kuststrook beheerst door de Nayaka's van Ikkeri; hun rijk werd door de Nederlanders om die reden soms aangeduid als 'Canara'. De dynastie van Ikkeri kwam voort uit legerleiders of *nayakas* van het voormalige rijk van Vijayanagara en was eerst gevestigd in Keladi, daarna te Ikkeri en weer later in Bedrur (nu Nagar). Op de verschillende kaarten van de westkust van India uit de compagniestijd zien we de benaming 'Canara' nogal eens van plaats veranderen. De kaart van Johannes Vingboons uit ca. 1665-1670 voor de atlas van Laurens van der Hem op blad 162 vermeldt de term bij Goa, terwijl de gehele kust ten zuiden daarvan hier en op de ter hoogte van Cannanore ('Ganarotte') aansluitende kaart op blad 163 wordt aangeduid als 'Malaber'. De benaming Malabar genoot in elk geval meer bekendheid vanwege het grote belang dat de eigenlijke kust van die naam (zie blad 170 e.v.) voor de VOC had.

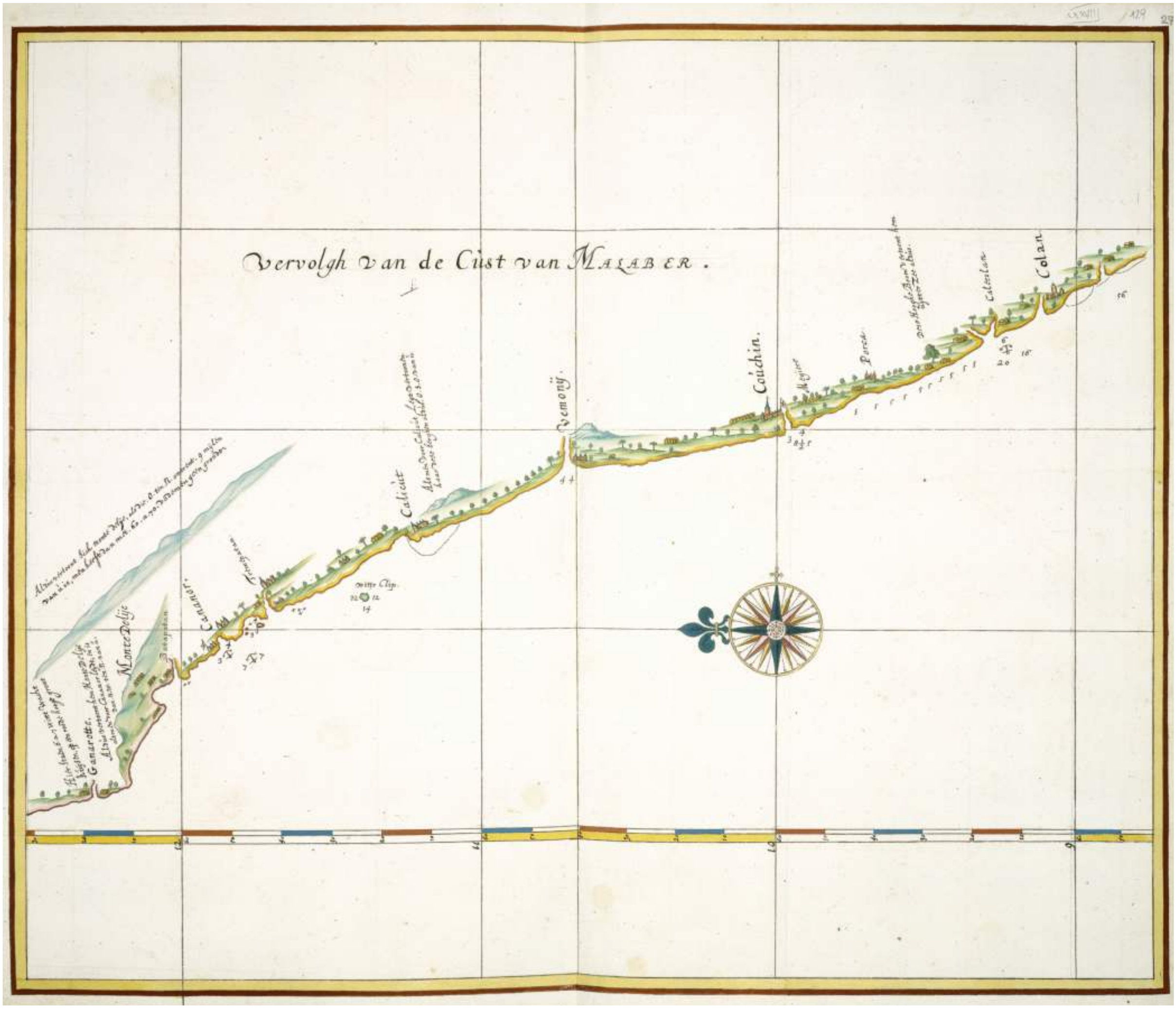

The Kanara Coast. The name Kanara (VOC: *Canara*) is derived from the language spoken by the majority in the coastal area to the south of the Konkan Coast, Kannada, which in about 1600 covered an area reaching from Goa to a little south of Mangalore. This is also the boundary which is maintained in this atlas for the survey of the maps, plans and topographical depictions relating to the Kanara Coast, on sheets 162 to 169. From the third quarter of the seventeenth century up to 1763 almost all of this coastal strip was ruled by the Nayakas of Ikkeri; for this reason the Dutch called their realm *Canara*. The dynasty of Ikkeri sprang from military leaders or *nayakas* of the former kingdom of Vijayanagara and was first established in Keladi, after that in Ikkeri, and yet later in Bedrur (now Nagar). On the various maps of the west coast of India from the time of the Company we see the name *Canara* moving about from time to time. The map by Johannes Vingboons from about 1665-1670 for the atlas of Laurens van der Hem on sheet 162 places the term at Goa, whereas the whole coast to the south of it, here and on the map on sheet 163 which joins it on a line with Cannanore (*Ganarotte*) is called *Malaber*. In any case the name Malabar was better known because of the great importance that the actual coast of that name (see sheets 170 and following) had for the Company.

blad / sheet 163:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 38:31.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

Vervolgh van de Cust van Malaber.

Continuation of the Coast of Malabar.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 54 x 64,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 54 x 64.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

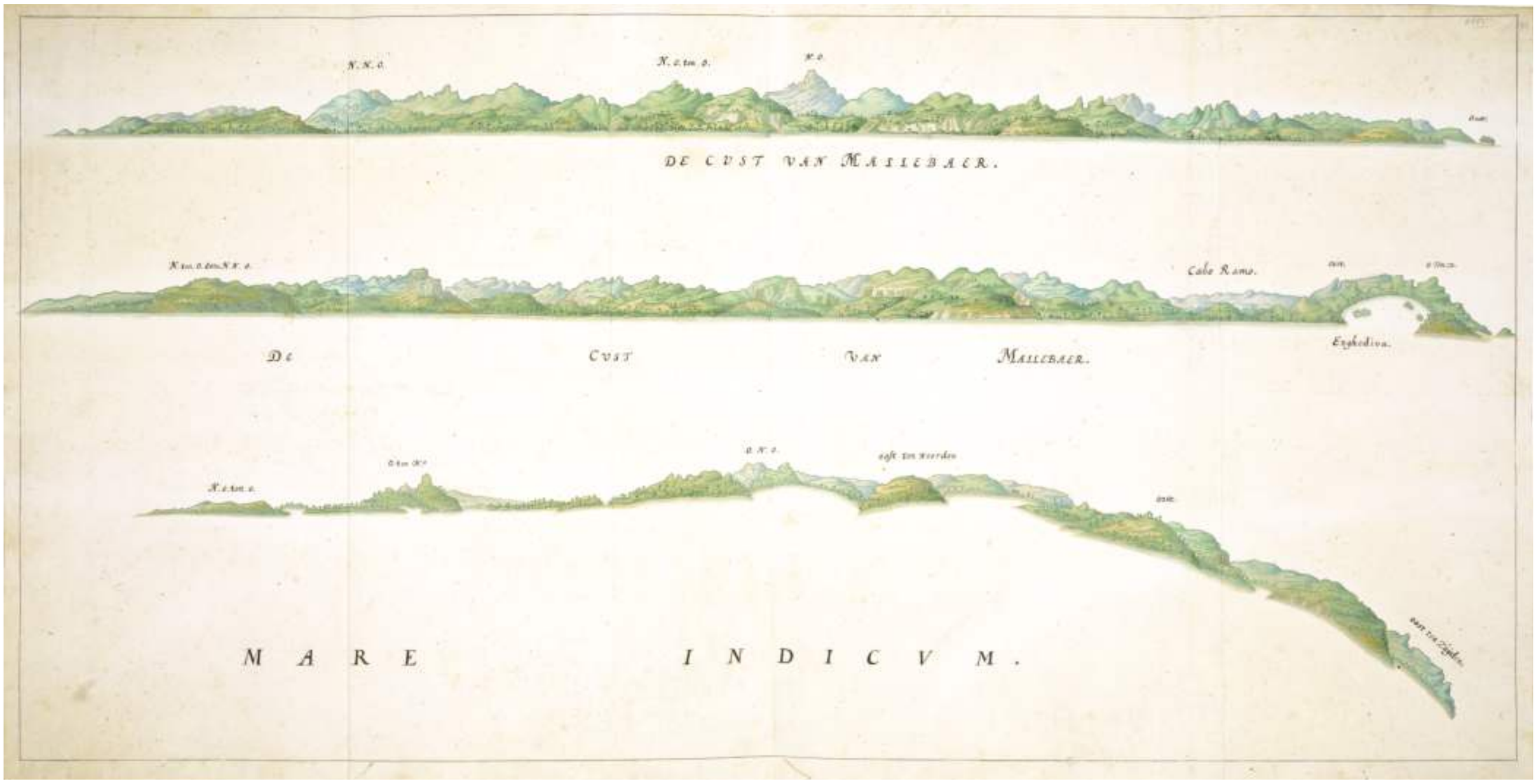

blad / sheet 164:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 38:33.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

[Kustprofielen van de Malabarkust].

[Coastal profiles of the Malabar Coast].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

3 profielen : ms op papier, gekleurd, 53,5 x 109,5 cm.
3 profiles : ms on paper, coloured, 53.5 x 109.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

De drie mooi uitgewerkte kustprofielen op blad 164, door of onder toezicht van Johannes Vingboons omstreeks 1665-1670 gemaakt voor de atlas van Laurens van der Hem, lijken gebaseerd op een origineel afkomstig van waarnemingen tijdens een tocht vanuit Malabar naar het noorden langs de kust van Kanara; het weergegeven kustgedeelte is hier echter als deel van Malabar aangeduid. De kijkrichting is steeds tussen het noordoosten en zuidoosten. Het bovenste, meest zuidelijke profiel toont de kust waar de heuvels van Karnataka tot dicht aan zee komen, het tweede deel geeft de noordwaarts volgende kuststrook weer van de baai van Karwar, waar het eiland Anjidiv ('Enghediva') voor is gelegen, tot ergens ten noorden van Cabo da Rama (het inschrift 'Cabo Ramo' is te ver naar rechts geplaatst), en het derde laat de kust rond de baai van Goa zien (vergelijk de kaart op blad 156). Opvallend is dat geen enkele bebouwing is aangegeven, maar de profielen zijn ook van verder uit de kust getekend dan indertijd gebruikelijk en laten daardoor elk een naar verhouding groot stuk kust zien.

The three finely rendered coastal profiles on sheet 164, made by or under the supervision of Johannes Vingboons around 1665-1670 for the atlas of Laurens van der Hem, seem to be based on an original deriving from observations during a voyage from Malabar northwards along the coast of Kanara; however, here the section of coast shown is indicated as a part of Malabar. The direction of view is in each case between north-east and south-east. The upper, most southerly profile shows the coast where the hills of Karnataka come down close to the shore, the second part depicts the next strip of coast to the north with the bay of Karwar, off which the island of Anjidiv (*Enghediva*) lies, as far as somewhere to the north of Cabo da Rama (the caption *Cabo Rama* has been placed too far to the right), and the third shows the coast around the bay of Goa (compare the map on sheet 156). It is striking that not a single building is shown, but the profiles have also been drawn from further offshore than was usual at that time, and thereby each show a relatively large stretch of coast.

blad / sheet 165:

Nationaal Archief, 4.MIKO W37.

Door Pieter de Bevere J:o Landtm:, [1752-1757] :
By Pieter de Bevere Prospective Land Surveyor, [1752-1757] :

Kaarte / van den over- / kust / Malabaar / en / Cormandel.

Map / of the opposite / coast / of Malabar / and / Coromandel.

Schaalstok van 80 Duytsche Mijlen 15 in een Graad = [ca. 1 : 875.000].
Scale-bar of *80 Duytsche Mijlen 15 in een Graad* = [approximately 1 : 875,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 91 x 75 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 91 x 75 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

De grote overzichtskaart van Zuid-India met de geografische en bestuurlijke indeling van de verschillende kusten op blad 165 is getekend vanuit het perspectief van het VOC-bestuur in Ceylon, vandaar de betiteling van Malabar en Coromandel als 'overkust'. Een deel van de compagniesvestigingen op de tegenover Ceylon gelegen kust van het vasteland van India, de zogenoemde Visserijkust ten oosten van Kaap Comorin tussen de inheemse rijken van Travancore ('Trevancour') en Tanjore ('Tanjaoer'), viel onder het gouvernement Ceylon; zie ook de bladen 294-319. De kaart is afkomstig uit het nagelaten archief van mr. Joan Gideon Loten, die daar in de jaren 1752-1757 gouverneur was, en werd toen hoogstwaarschijnlijk ook speciaal voor hem gemaakt door de jong (= aankomend) landmeter Pieter de Bevere (ca. 1733 - ca. 1780). De Bevere was van gemengd Nederlands-Ceylonese afkomst en kwam kort na Lotens aankomst in Ceylon in persoonlijke dienst bij de nieuwe gouverneur, die diens tekentalent benutte voor de aanmaak van tekeningen en kaarten voor zijn eigen verzameling en overigens ook zelf een enthousiast tekenaar was (zie Deel IV: *Ceylon*, blad 108 e.v.). Een proeve van De Beveres kunnen zien we in zijn weergave van het groepje rond de inheemse heerser of Europeaan in oosters kostuum linksonder, dat de kaarttitel omlijst. Het is niet duidelijk hoe Lotens beschermeling de gegevens voor deze kaart heeft verzameld. Met betrekking tot de grenzen van de verschillende staten in het zuidelijkste deel van India lijkt zijn weergave redelijk actueel, maar verder naar het noorden wordt de kaartinformatie vager. Zo ligt de kust van Orissa volgens elke definitie veel noordelijker dan het inschrift 'Orixa' hier aangeeft. De vermelding van 'Bisnagar' ter aanduiding van Vijayanagara bovenaan moet te danken zijn aan de legendarische status van dit rijk, dat ruim een eeuw voor deze kaart gemaakt werd definitief ten onder ging. Bij de bocht in de Tungabhadra-rivier waar ooit de hofstad Vijayanagara lag, is een bos weergegeven, met het bijschrift: 'de wildernis van Bisnagar'. De stad Vijayanagara werd in de decennia na haar val in 1565 geleidelijk aan verlaten, tot er alleen ruïnes en wildernis overbleven. Twee van de inheemse rijken die Pieter de Bevere op zijn kaart heeft aangegeven, kunnen als opvolgerstaten van Vijayanagara beschouwd worden: Madurai ('Madure') en Gingi (Gingee, 'Chingie').

The large general map of South India with the geographical and administrative divisions of the various coastal regions on sheet 165 was drawn from the perspective of the VOC government in Ceylon, hence the reference to Malabar and Coromandel as the *overkust* (opposite coast). A number of the Company's settlements on the coast of the mainland of India located opposite Ceylon, on the so-called Fisheries Coast to the east of Cape Comorin between the kingdoms of Travancore (*Trevancour*) and Tanjore (*Tanjaoer*), came under the government of Ceylon; see also sheets 294-319. The map originates from the archive left by Mr. Joan Gideon Loten, who was governor of Ceylon in the years 1752-1757, and was then very probably also made specially for him by the junior (apprentice) surveyor Pieter de Bevere (c. 1733-c. 1780). De Bevere was of mixed Dutch-Ceylonese descent and shortly after Loten's arrival in Ceylon entered the personal service of the new governor, who made good use of the young surveyor's artistic talent by having him make drawings and maps for his own collection, and who was also an enthusiastic artist himself (see Volume IV: *Ceylon*, sheets 108 and following). We can see a sample of De Bevere's ability in his depiction of the little group around the Indian ruler or European in eastern costume at the lower left, which frames the map title. It is not clear how Loten's protégé collected the data for this map. The borders of the various states in the southern part of India seem to have been rendered in a reasonably up to date manner, but further to the north the map information is less reliable. In this way the coast of Orissa according to any definition lies much further to the north than the caption *Orixa* suggests. The mention of *Bisnagar* to indicate Vijayanagara at the top must be due to the legendary status of this kingdom, which had finally fallen a good century before this map was made. At the bend in the Tungabhadra River where once the capital of Vijayanagara stood a forest is marked, with the caption 'the wilderness of Bisnagar'. In the decades after its fall in 1565 the city of Vijayanagara was gradually abandoned, until only ruins and wilderness were left. Two of the native kingdoms that Pieter de Bevere has shown on his map can be regarded as successor states to Vijayanagara; these are Madurai (*Madure*) and Gingi (Gingee, *Chingie*).

blad / sheet 166:

Bibliothèque nationale de France, DCP SH 18 pf. 206 div. 3 p. 2.

[Anoniem, 1667-1693] :
[Anonymous, 1667-1693] :

De Cust van Canaryn / Malebhaer.

The Coasts of Kanara / Malabar.

Schaalstok van 30 Duytsche mylen 15 voor Een graet = [ca. 1 : 817.000].
Scale-bar of *30 Duytsche mylen 15 voor Een graet* = [approximately 1 : 817,000].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 96 x 76 cm.
1 map : ms on vellum, coloured, 96 x 76 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

De anonieme Nederlandse kaart op perkament uit de collectie van de Bibliothèque nationale de France op blad 166 geeft een goed overzicht van de Kanarakust in de latere zeventiende eeuw, alsmede van de overgang naar de Malabarkust. De grens tussen beide gebieden valt ongeveer tussen Mangalore ('Mangeloor') en Cannanore, waar op de kaart staat aangegeven 'hyer begint het Canaraas Rijck'. Met dit laatste wordt bedoeld dat ten noorden van dit punt het grondgebied van de Nayaka van Ikkeri lag, dat in VOC-termen vaak als het rijk van Canara werd aangeduid (zie blad 162). Afgaande op de verschillende Nederlandse vlaggen die bij compagniesvestigingen op de kust zijn getekend, zou de kaart tussen 1667 en 1693 gedateerd moeten worden. De loge in Vengurla ('Wingerla') werd in 1693 door de Mughals bezet, terwijl de enige VOC-factorij op de Kanarakust, Barcelore ('Besseloor'), in 1667 of 1668 werd opgericht. Als laatste overzicht van de Kanarakust is op blad 167 een nog iets latere kustkaart uit de collectie van het Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam gereproduceerd, die vermoedelijk omstreeks 1700 werd vervaardigd door Joan Blaeu II. Het rechtse, zuidelijke gedeelte van deze kaart reikt echter veel verder zuidwaarts, tot aan Quilon aan de Malabarkust.

The anonymous Dutch map on vellum from the collection of the *Bibliothèque nationale de France* on sheet 166 provides a good overview of the Kanara Coast in the later seventeenth century, as well as the transition to the Malabar Coast. The border between the two lies between Mangalore (*Mangeloor*) and Cannanore, where on the map in translation we read 'here begins the Canarese Kingdom'. This means that to the north of this point there lay the territory of the Nayaka of Ikkeri, which in VOC terms was often referred to as the kingdom of Canara (see sheet 162). Judging from the various Dutch flags that have been drawn at the Company establishments along the coast, the map would have to be dated between 1667 and 1693. The lodge in Vengurla (*Wingerla*) was occupied by the Mughals in 1693, while the only VOC factory on the Kanara Coast, Barcelore (*Besseloor*), was set up in 1667 or 1668. As a final overview of the Kanara Coast, on sheet 167 a somewhat later coastal chart from the collection of the Netherlands Maritime Museum in Amsterdam has been reproduced, which was probably made around 1700 by Joan Blaeu II. The right-hand, southerly section of this map, however, extends much further southwards, as far as Quilon on the Malabar Coast.

blad / sheet 167:

Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam, A.2629(04).

[Joan Blaeu II, toegeschreven, ca. 1700] :
[Joan Blaeu II, attributed, c. 1700] :

Canara.

Kanara.

Schaalstok van 15 Duijtsche Mijlen 15 Voor een Graedt = [ca. 1 : 532.000].
Scale-bar of *15 Duijtsche Mijlen 15 Voor een Graedt* = [approximately 1 : 532,000].

1 kaart in 2 delen : ms op papier, gekleurd, 104 x 61 cm.
1 map in 2 parts : ms on paper, coloured, 104 x 61 cm.

Oriëntatie: het noorden is linksboven.
Orientation: north is upper left.

(Deel/Vol. I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-19 I, II, III).

blad 168 boven / sheet 168 above:

Bayerische Staatsbibliothek, Cod.icon. 162 fol. 10R.

[João Teixeira I Albernaz ca. / c. 1640] :

9 / Fortaleza de Barçalor.

9 / Het Fort van Barcelore.

9 / The Fort at Barcelore.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 21 x 30,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 21 x 30.5 cm.

Oriëntatie: onbekend.
Orientation: unknown.

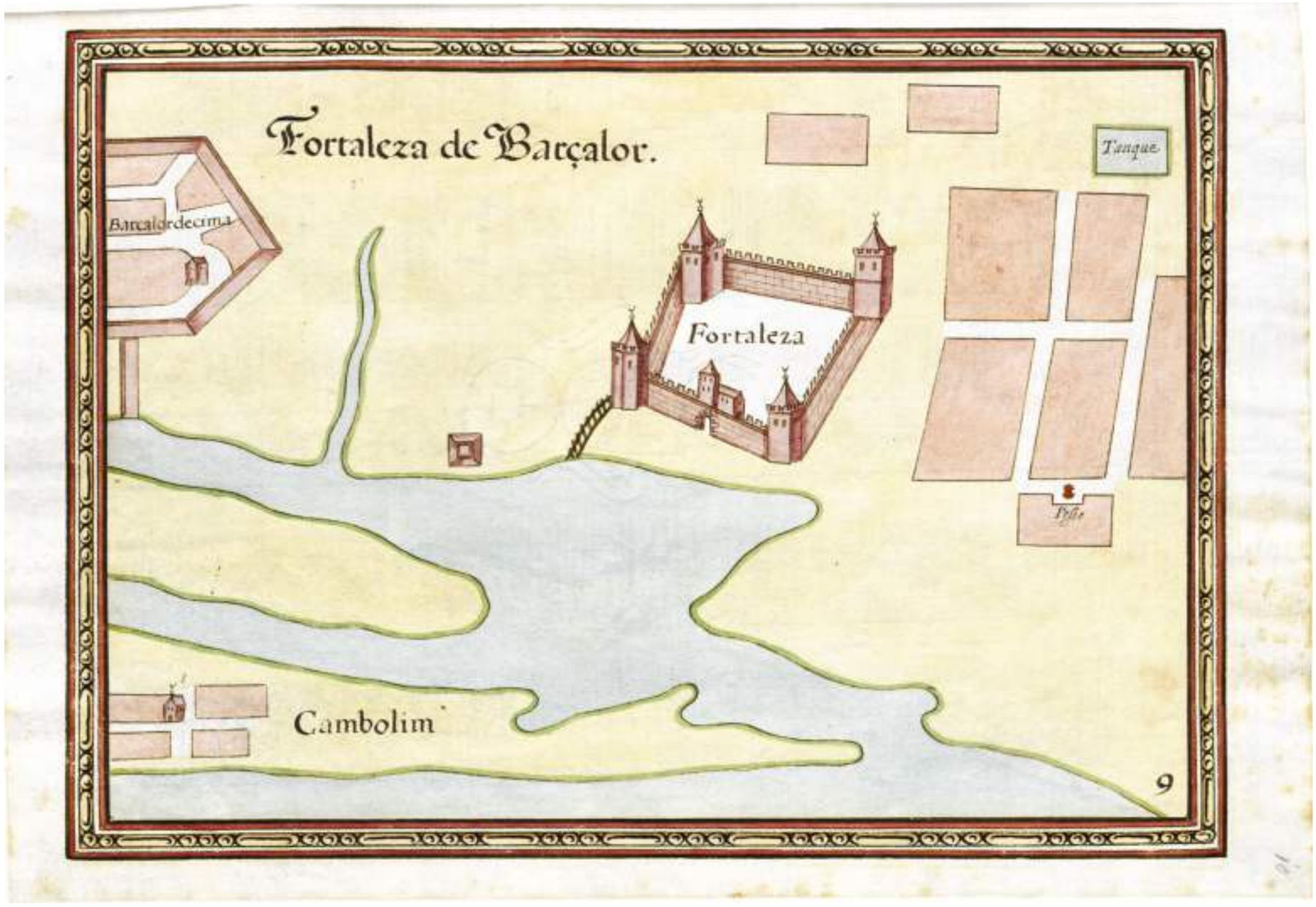

Barcelore (Basrur). De drie schematische plattegronden van plaatsen op de Kanarakust tussen Goa en Mangalore op de bladen 168 en 169 boven zijn weer afkomstig uit het eerder genoemde Portugese kaartboek van João Teixeira I Albernaz van omstreeks 1640 (blad 45 e.v.). Barcelore (Basrur), blad 168 boven, was een belangrijke uitvoerhaven van rijst. Om de aanvoer daarvan naar Goa veilig te stellen, vestigden de Portugezen er in 1569 een klein fort, dat ze in 1653 verloren aan de vorst van Ikkeri (een van de Nayaka-opvolgerstaten van Vijayanagara). Naast het vierhoekige Portugese fort ('Fortaleza') duidt het kaartje een kleine ommuurde stad aan ('Barcalordecima'), zonder nadere topografische details. In 1667 sloot de VOC een verdrag met de Nayaka-vorst van Ikkeri voor de vestiging van een onversterkte factorij in Barcelore, ook weer met het oog op de rijsthandel en tevens voor de inkoop van peper. Deze enige post op de Kanarakust viel onder het gezag van de commandeur van Malabar. Vanwege moeilijkheden met de lokale kooplieden werd de vestiging al in 1697 gesloten, maar een tolk en twee inheemse dienaren bleven nog langere tijd in Barcelore gestationeerd voor de bewaking van de gebouwen en voor de berichtgeving. De compagniesloge stond niet ver van de monding op de zuidelijke oever van de rivier van Barcelore, de Varahi, enkele kilometers ten westen van de plaats zelf. Zie ter vergelijking blad I-19 in Deel I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, dat een situatiekaart, een plattegrond en een aanzicht van de post in Barcelore naar de toestand in 1678 toont.

Barcelore (Basrur). The three schematic plans of places on the Kanara Coast between Goa and Mangalore on sheets 168 and 169 above are again taken from the above-mentioned Portuguese map-book of João Teixeira I Albernaz from around 1640 (sheets 45 and following). Barcelore (Basrur), on sheet 168 above, was an important port for the export of rice. In order to secure the supply of this to Goa, in 1569 the Portuguese built a small fort, which in 1653 they lost to the king of Ikkeri (one of the Nayaka successor states of Vijayanagara). Next to the square Portuguese fort (*Fortaleza*), the map indicates a small walled town (*Barcalordecima*), but without further topographical details. In 1667 the VOC concluded a treaty with the Nayaka king of Ikkeri for the establishment of an unfortified factory in Barcelore, again with a view to the trade in rice and at the same time for the purchase of pepper. Because of difficulties with the local merchants the establishment was already closed in 1697, but an interpreter and two native servants were stationed in Barcelore for a while longer to guard the buildings and pass on reports. The Company lodge stood not far from the mouth on the southern bank of the Varahi River, several kilometres to the west of the town itself. For a comparison see sheet I-19 in Volume I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, which shows a situation map, a plan and a view of the post in Barcelore according to conditions in 1678.

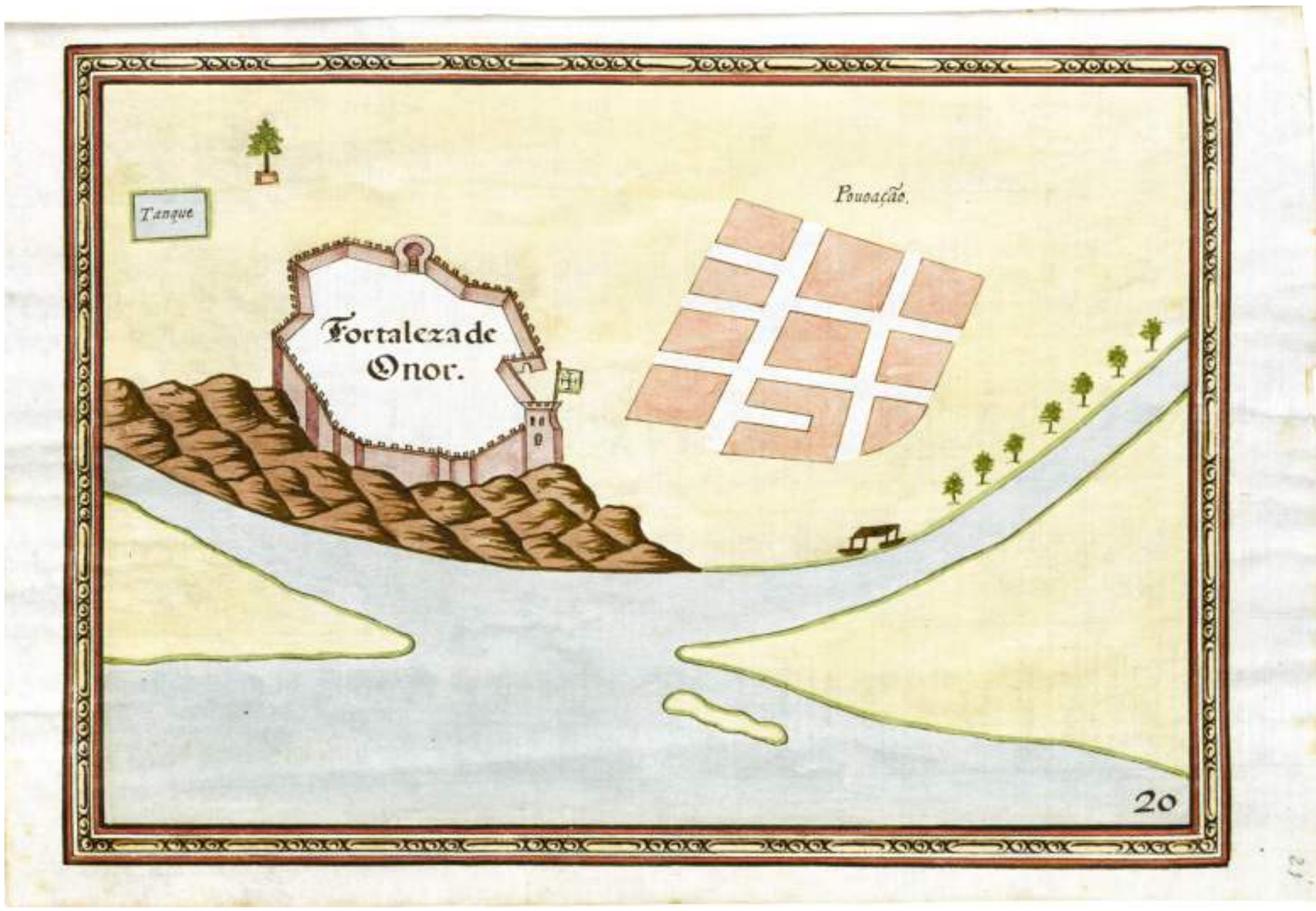

blad 168 onder / sheet 168 below:

Bayerische Staatsbibliothek, Cod.icon. 162 fol. 21R.

[João Teixeira I Albernaz, ca. / c. 1640] :

20 / Fortaleza de Onor.

20 / Het Fort van Honavar.

20 / The Fort at Honavar.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 21 x 30,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 21 x 30.5 cm.

Oriëntatie: onbekend.
Orientation: unknown.

Honavar. In 1568 veroverden de Portugezen Honavar ('Onor') op de regerende vorstin van de dynastie van Gersoppa, indertijd bekend als de 'peperkoningin', met het doel de lokale peperhandel te monopoliseren. Het plaatselijke fort, dat de Portugezen omdoopten tot Santa Catarina, stond op een klip met uitzicht over de Sharavati-rivier. Kleine vaartuigen konden de haven via een vaargeul bereiken, maar een zandbank belemmerde grote zeegaande schepen de toegang. Honavar is voor de VOC niet van betekenis geweest. Een 'Koninkryk Onor' is aangegeven op de kaart van Pieter de Bevere van omstreeks 1755 op blad 165, maar niet duidelijk is welke staatkundige eenheid daarmee precies is bedoeld.

Honavar. In 1568 the Portuguese captured Honavar (Onor) from the ruling queen of the dynasty of Gersoppa, at that time known as the 'pepper queen', with the aim of monopolizing the local pepper trade. The fort in this place, which the Portuguese renamed Santa Catarina, stood on a cliff with a view over the Sharavati River. Small vessels were able to reach the harbour via a channel, but a sandbank blocked access for large seagoing ships. Honavar was never of importance for the VOC. A *Koninkryk Onor* (Kingdom of Onor) is indicated on Pieter de Bevere's map from around 1755 on sheet 165, but it is not clear exactly what kind of political unit was intended with this.

(Deel/Vol. I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-20).

blad 169 boven / sheet 169 above:

Bayerische Staatsbibliothek, Cod.icon. 162 fol. 19R.

[João Teixeira I Albernaz, ca. / c. 1640] :

18 / Fortaleza de Mangalor.

18 / Het Fort van Mangalore.

18 / The Fort at Mangalore.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 21 x 30,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 21 x 30.5 cm.

Oriëntatie: niet aangegeven.
Orientation: not indicated.

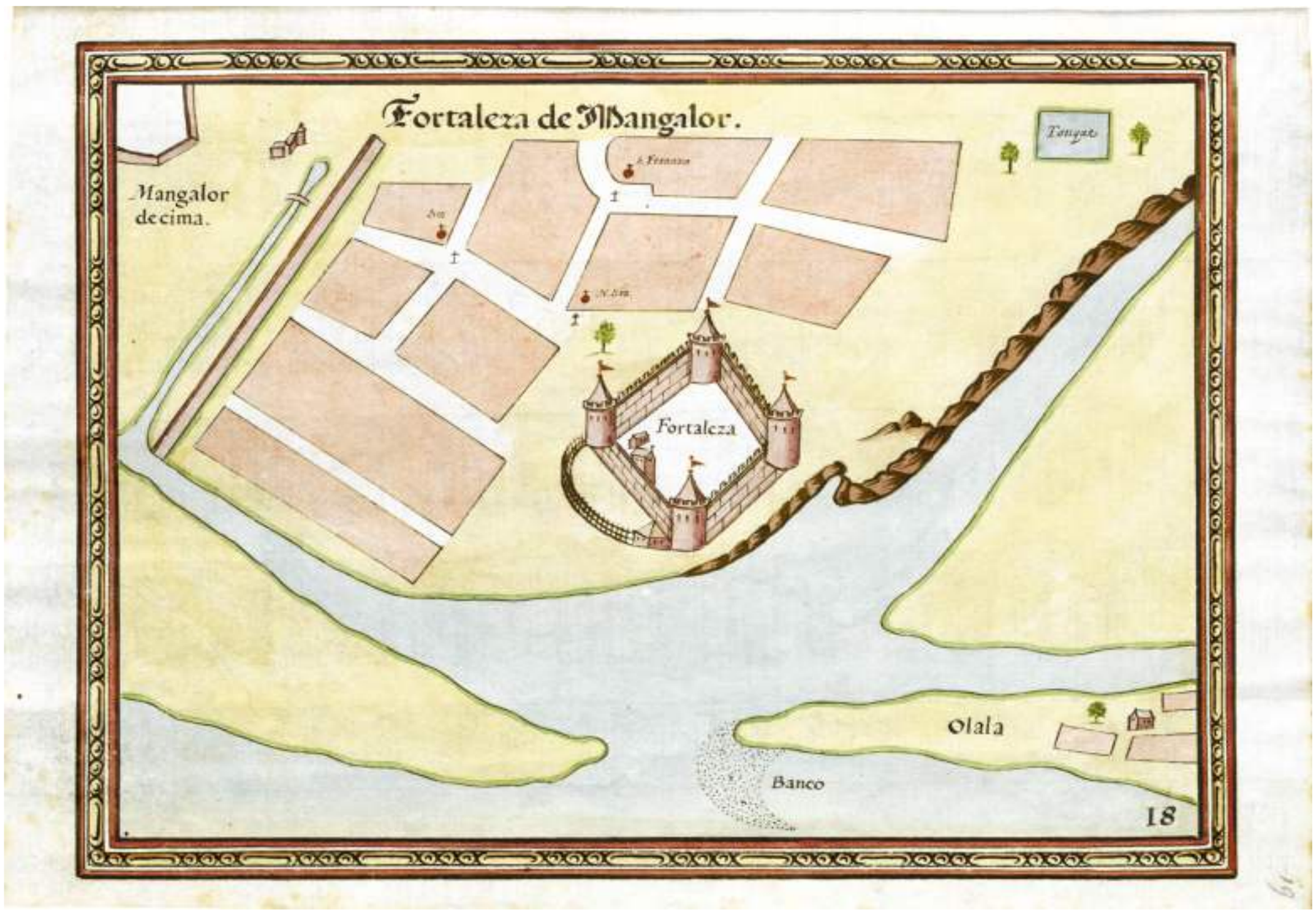

blad 169 onder / sheet 169 below:

Perpustakaan Nasional Republik Indonesia, BW 73.

[Johannes Rach, leerling of navolger, 1770-1780] :
[Johannes Rach, apprentice or follower, 1770-1780] :

Het Gezigt van Mangulor Portugees of Moors / Mallebaar van de Reede af te Zien, O.N.O.

The View of Mangalore Portuguese or Moorish / Malabar as Seen from the Roadstead, E.N.E.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier, 35,5 x 52 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, 35.5 x 52 cm.

Mangalore (Mangaluru). Centraal in het kaartje van João Teixeira I Albernaz van ca. 1640 staat het fort São Sebastião, dat in 1567 door de Portugezen werd gebouwd te Mangalore. Deze haven aan de diepe, voor zeegaande schepen toegankelijke monding van de Netravati-rivier, was, net als Barcelore, van betekenis vanwege de handel in rijst en peper. In 1652-1653 werden de Portugezen door de Nayaka-heerser van Ikkeri uit Mangalore verdreven. Bij de Nederlandse verovering van de Malabarkust (1658-1663) nam de Compagnie tijdelijk het Portugese fort over; in de latere zeventiende eeuw kon Mangalore zich onder eigen vorstelijk gezag ontwikkelen tot de belangrijkste haven aan de Kanarakust. In 1722 kwam hier alsnog een permanente VOC-vestiging, die in de eerste plaats bedoeld was voor het opkopen van Mangaloorse peper ter bescherming van het eigen monopolie op dit product aan de Malabarkust. In de latere achttiende eeuw waren het echter vooral de Britten die wisten te profiteren van de handelsmogelijkheden in deze vrije haven, ten koste van de Nederlandse positie ter plaatse. In de tekening van een leerling of navolger van Johannes Rach op blad 169 onder van omstreeks 1770 of iets later, uit de collectie van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen en nu in de Nationale Bibliotheek van Indonesië, zijn op de rede van Mangalore naast een oostindiëvaarder van de VOC ook een Engels en een Portugees schip te zien. De tekenaar was klaarblijkelijk niet geheel zeker van de politieke situatie op dit deel van de kust, getuige althans zijn aanduiding van Mangalore als gelegen in 'Portugees of Moors Mallebaar'. Zie ook het fraaie aanzicht van Mangalore in Deel I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, blad I-20.

Mangalore (Mangaluru). In the centre of the little map by João Teixeira I Albernaz from about 1640 there stands the fort of São Sebastião, which the Portuguese built at Mangalore in 1567. This harbour, located at the mouth of the Netravati River which was deep and accessible to seagoing ships, was, just as Barcelore, important because of the trade in rice and pepper. In 1652-1653 the Portuguese were driven out of Mangalore by the Nayaka ruler of Ikkeri. When the Dutch conquered the Malabar Coast (1658-1663), the Company took over the fort temporarily; later in the seventeenth century Mangalore was able to develop into the most important port on the Malabar Coast under its own princely rulers. In 1722 a permanent VOC establishment arose here, which in the first instance was intended for buying up Mangalore pepper in order to protect their own monopoly of this product on the Malabar Coast. However, in the later eighteenth century it was the British in particular who managed to profit from the possibilities for trade in this free port, at the expense of the Dutch position there. In the drawing by an apprentice or follower of Johannes Rach on sheet 169 below, from the collection of the *Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen* and now in the National Library of Indonesia, from around 1770 or a little later, we can see in the roads of Mangalore as well as an East-Indiaman of the VOC also an English and a Portuguese ship. Apparently the artist was not completely certain of the political situation on this part of the coast, at least in view of his indication of Mangalore as being located in Portugees of Moors Mallebaar (Portuguese or Moorish Malabar). See also the fine view of Mangalore in Volume I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, sheet I-20.

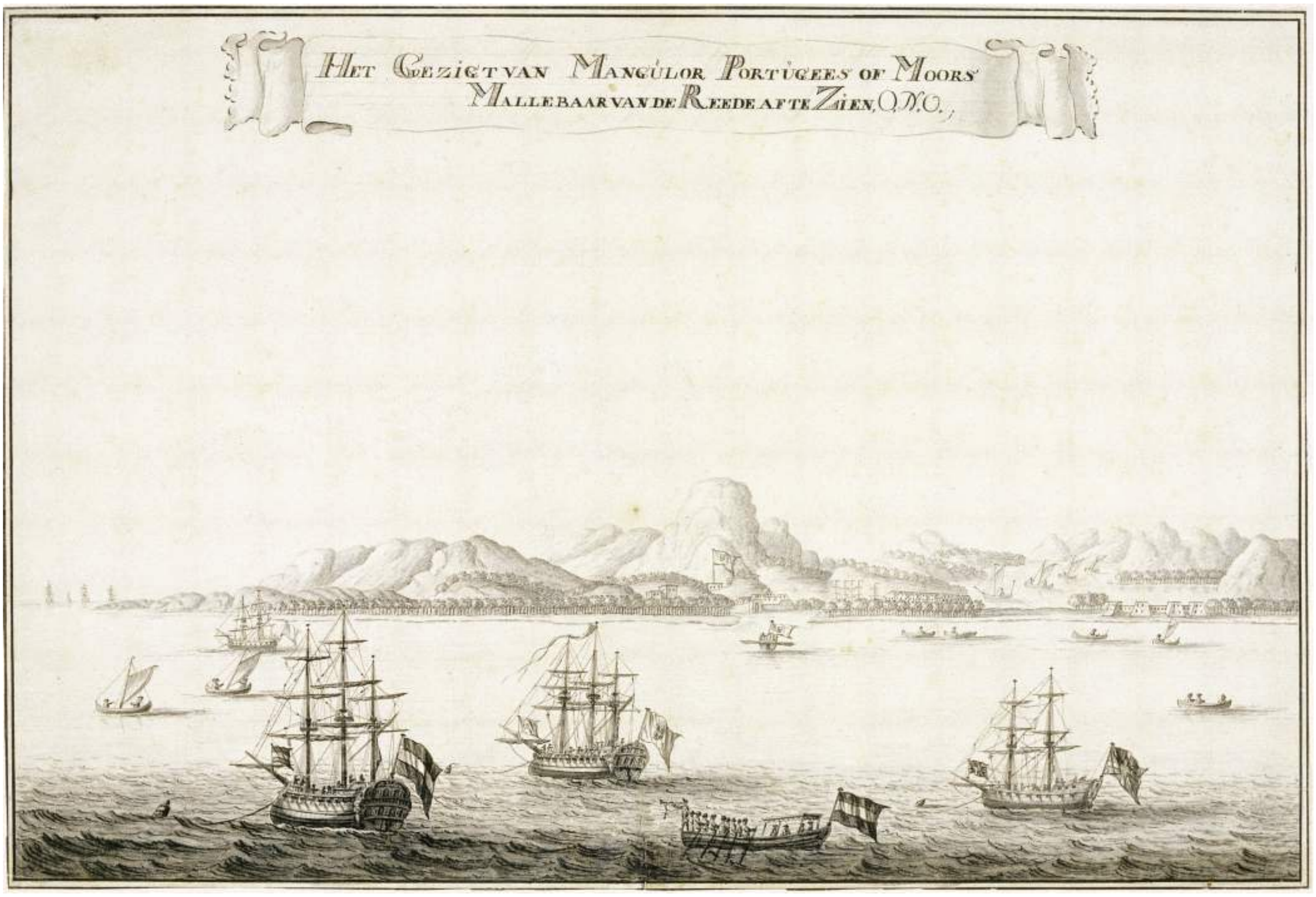

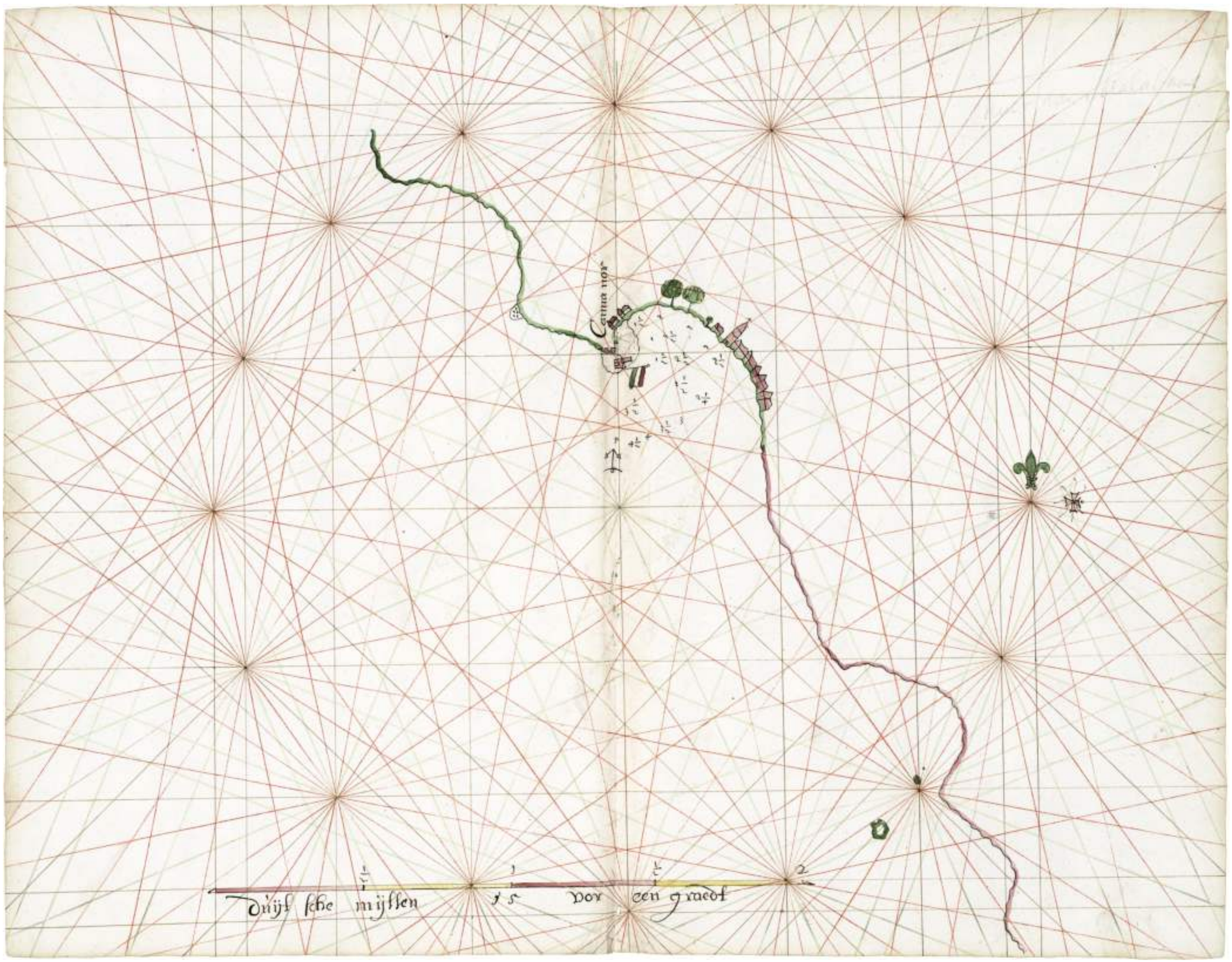

De Malabarkust / The Malabar Coast

(Deel/Vol. I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-15, I-21, I-22a, I-22b, I-22c, I-22d, I-22f).

blad / sheet 170:

Nationaal Archief, 1.11.01.01 112 kaart / map no. 11 [= 4.VELH 108].

[Michiel Gerritsz Boos, 1667] :

[Een deel van de Malabarkust bij Cannanore].

[Part of the Malabar Coast near Cannanore].

Schaalstok van 2 duijtsche mijllen 15 vor een graedt = [ca. 1 : 78.500].
Scale-bar of *2 duijtsche mijllen 15 vor een graedt* = [approximately 1: 78,500].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 31,5 x 40 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 31.5 x 40 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Malabar. De oorsprong van de benaming Malabar is nauw verbonden met die van de term Malayalam, die de taal aanduidt die van even ten zuiden van Mangalore tot aan de zuidpunt van het subcontinent gesproken wordt; dit taalgebied valt samen met de huidige Indiase deelstaat Kerala. Deze regio werd door alle Europese mogendheden in Azië van groot belang geacht vanwege de omvangrijke peperproductie, maar na hun verovering van veel kustplaatsen in de eerste helft van de zestiende eeuw waren het tot 1658 de Portugezen die in Malabar de overzeese handel domineerden. In dat jaar begon onder leiding van de gevolmachtigd commissaris en opperbevelhebber van 's Compagnies expeditievloot en leger Rijklof van Goens een gerichte campagne tot verovering van alle Portugese vestigingen op de Malabarkust, die in 1663 werd afgesloten met de overgave van Cochin en zijn laatste nevenposten. Het doel van deze operatie was tweeledig: ten eerste te voorkomen dat de Portugezen vanuit Malabar nog een poging tot herovering konden ondernemen op de compagniesvestigingen en -bezittingen in Ceylon, en ten tweede de vestiging van een VOC-monopolie op de Malabaarse peper. Zoals uitvoerig behandeld in het inleidende hoofdstuk, is de Compagnie er in de verdere zeventiende en achttiende eeuw niet in geslaagd deze laatste doelstelling te realiseren en werd haar militaire en politieke positie aan de Malabarkust na ca. 1740 ernstig verzwakt door de opkomst van de vorstenrijken Travancore en Mysore. In de jaren tussen 1771 en de bezetting van Cochin en resterende onderhorigheden door de Britten in 1795 werd uiteindelijk een aantal vestigingen aan lokale vorsten verkocht, als inleiding op nadere plannen van de Hoge Regering voor een algehele terugtrekking uit Malabar.

De aanzienlijke nalatenschap aan kaart- en beeldmateriaal uit de compagniestijd met betrekking tot de Malabarkust wordt behandeld op de bladen 170 t/m 293, mede onder verwijzing naar de diverse eerder gereproduceerde overzichtskaarten van de Indiase westkust als geheel op de bladen 91-97, 138-141 en 163. Als eerste is op blad 170 een nogal ruw getekende navigatiekaart van het kustgedeelte bij Cannanore gereproduceerd, afkomstig uit het journaal dat in de jaren 1662-1669 door de opperstuurman Michiel Gerritsz Boos werd bijgehouden aan boord van de verschillende compagniesschepen waarop hij tijdens dit lange verblijf in de Oost was geplaatst. Uit dit journaal, dat zich tegenwoordig bevindt in de collectie van het Nationaal Archief (1.11.01.01 112), zijn eerder kaarten opgenomen in Deel III: *Indische Archipel en Oceanië* (blad 92) en Deel IV: *Ceylon* (blad 52 onder). De hier afgebeelde kaart dateert hoogstwaarschijnlijk van eind april 1667, toen Boos op het jacht *Durgerdam* de overtocht van Cannanore naar Galle in Ceylon maakte. De overige kaarten van Boos in dit atlasdeel betreffen delen van de zuidelijke Malabarkust (blad 271), de Visserijkust (blad 299), de Coromandelkust (bladen 353, 365) en Bengalen (blad 385).

Malabar. The origin of the name Malabar is closely connected with that of the term Malayalam, which refers to the language spoken from just to the south of Mangalore as far as the southern tip of the subcontinent; this language-area coincides with the present Indian state of Kerala. All the European powers in Asia considered this region of great importance because of its extensive production of pepper, but after they conquered many of the places on the coast in the first half of the sixteenth century, up to 1658 it was the Portuguese who dominated the overseas trade in Malabar. In that year a specific campaign to conquer all the Portuguese settlements on the Malabar Coast began, led by the plenipotentiary commissioner and supreme commander of the Company's expeditionary fleet and army, Rijklof van Goens. This campaign was concluded in 1663 with the surrender of Cochin and its last sub-posts. The aim of this operation was twofold: firstly to prevent the Portuguese from being able to undertake an attempt to recover the Company posts and possessions in Ceylon, and secondly to establish a VOC monopoly of Malabar pepper. As discussed at length in the introductory chapter, in the further seventeenth and eighteenth centuries the Company was not succesful in the pursuit of the second of these aims, and after about 1740 its military and political position was severely weakened by the rise of the kingdoms of Travancore and Mysore. In the years between 1771 and the occupation of Cochin and remaining dependencies by the British in 1795, finally a number of settlements were sold to local rulers, preliminary to the High Government's later plans for a total withdrawal from Malabar.

The considerable legacy of map and pictorial materials from the time of the Company relating to the Malabar Coast is treated on sheets 170-293, while at the same time referring to the various general maps of the west coast of India in its entirety reproduced earlier on sheets 91-97, 138-141 and 163. To begin with, on sheet 170 a rather roughly drawn navigation chart of the part of the coast at Cannanore is reproduced, taken from the journal that the senior helmsman Michiel Gerritsz Boos kept in the years 1662-1669 on board the various Company ships on which he was placed during this long stay in the East. From his journal, which is at present in the collection of the Netherlands National Archives (1.11.01.01. 112), maps have been included in Volume III: *Malay Archipelago and Oceania* (sheet 92) and Volume IV: *Ceylon* (sheet 52 below). The chart shown here very probably dates from the end of April 1667, when Boos made the passage from Cannanore to Galle on the yacht *Durgerdam*. The remaining maps by Boos in this volume of the atlas relate to parts of the southern Malabar Coast (sheet 271), the Fisheries Coast (sheet 299), the Coromandel Coast (sheets 353, 365) and Bengal (sheet 385).

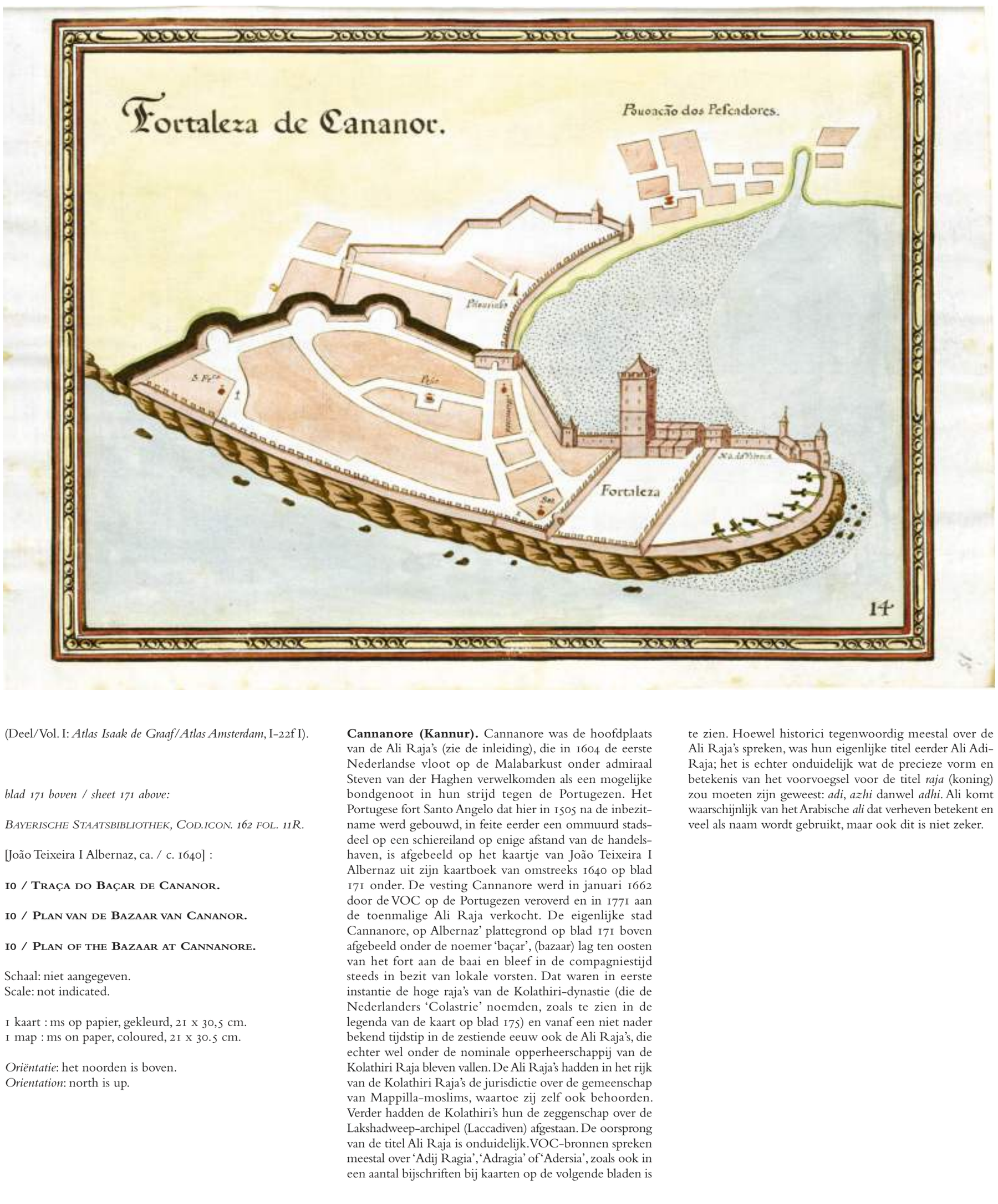

(Deel/Vol. I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-22f I).

blad 171 boven / sheet 171 above:

Bayerische Staatsbibliothek, Cod.icon. 162 fol. 11R.

[João Teixeira I Albernaz, ca. / c. 1640] :

10 / Traça do Baçar de Cananor.

10 / Plan van de Bazaar van Cananor.

10 / Plan of the Bazaar at Cannanore.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 21 x 30,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 21 x 30.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Cannanore (Kannur). Cannanore was de hoofdplaats van de Ali Raja's (zie de inleiding), die in 1604 de eerste Nederlandse vloot op de Malabarkust onder admiraal Steven van der Haghen verwelkomden als een mogelijke bondgenoot in hun strijd tegen de Portugezen. Het Portugese fort Santo Angelo dat hier in 1505 na de inbezitname werd gebouwd, in feite eerder een ommuurd stadsdeel op een schiereiland op enige afstand van de handelshaven, is afgebeeld op het kaartje van João Teixeira I Albernaz uit zijn kaartboek van omstreeks 1640 op blad 171 onder. De vesting Cannanore werd in januari 1662 door de VOC op de Portugezen veroverd en in 1771 aan de toenmalige Ali Raja verkocht. De eigenlijke stad Cannanore, op Albernaz' plattegrond op blad 171 boven afgebeeld onder de noemer 'baçar', (bazaar) lag ten oosten van het fort aan de baai en bleef in de compagniestijd steeds in bezit van lokale vorsten. Dat waren in eerste instantie de hoge raja's van de Kolathiri-dynastie (die de Nederlanders 'Colastrie' noemden, zoals te zien in de legenda van de kaart op blad 175) en vanaf een niet nader bekend tijdstip in de zestiende eeuw ook de Ali Raja's, die echter wel onder de nominale opperheerschappij van de Kolathiri Raja bleven vallen. De Ali Raja's hadden in het rijk van de Kolathiri Raja's de jurisdictie over de gemeenschap van Mappilla-moslims, waartoe zij zelf ook behoorden. Verder hadden de Kolathiri's hun de zeggenschap over de Lakshadweep-archipel (Laccadiven) afgestaan. De oorsprong van de titel Ali Raja is onduidelijk. VOC-bronnen spreken meestal over 'Adij Ragia', 'Adragia' of 'Adersia', zoals ook in een aantal bijschriften bij kaarten op de volgende bladen is te zien. Hoewel historici tegenwoordig meestal over de Ali Raja's spreken, was hun eigenlijke titel eerder Ali Adi-Raja; het is echter onduidelijk wat de precieze vorm en betekenis van het voorvoegsel voor de titel *raja* (koning) zou moeten zijn geweest: *adi*, *azhi* danwel *adhi*. Ali komt waarschijnlijk van het Arabische *ali* dat verheven betekent en veel als naam wordt gebruikt, maar ook dit is niet zeker.

Cannanore (Kannur). Cannanore was the capital of the Ali Rajas (see the Introduction) who in 1604 welcomed the first Dutch fleet on the Malabar Coast under Admiral Steven van der Haghen as a possible ally in their struggle against the Portuguese. The Portuguese fort of Santo Angelo that was built there in 1505 after the takeover, in fact more a walled part of the town on a peninsula at some distance from the trading port, is shown on the map by João Teixeira I Albernaz from his map-book of around 1640 on sheet 171 below. The Company captured the fort of Cannanore from the Portuguese in January 1662, and in 1771 sold it to the then Ali Raja. The actual town of Cannanore, shown on Albernaz's plan on sheet 171 above under the term *baçar* (bazaar), lay to the east of the fort on the bay and in the period of the Company was always in the possession of the local rulers. In the first instance these were the high rajas of the Kolathiri Dynasty (whom the Dutch called *Colastrie*, as can be seen in the legend of the map on sheet 175), and from a unknown date in the sixteenth century also the Ali Rajas who, however, continued to be under the nominal sovereignty of the Kolathiri Raja. In the kingdom of the Kolathiri Rajas the Ali Rajas had jurisdiction over the Mappilla Muslims, to whom they themselves also belonged. As well as this, the Kolathiris had granted them control over the Lakshadweep (Laccadive) Archipelago. The origin of the title Ali Raja is unclear. VOC sources mostly speak of *Adij Ragia*, *Adragia* or *Adersia*, as can be seen in some of the captions with maps on the following sheets. Although historians these days mostly speak of the *Ali Rajas*, their actual title was Ali Adi-Raja; however, it is unclear what the precise form and meaning of the prefix before the title *raja* (king) should have been: *adi*, *adzi* or *adhi*. Ali probably comes from the Arabic *ali* that means 'noble' and is much used as a name, but even this is not certain.

blad 171 onder / sheet 171 below:

Bayerische Staatsbibliothek, Cod.icon. 162 fol. 15R.

[João Teixeira I Albernaz, ca. / c. 1640] :

14 / Fortaleza de Cananor.

14 / Het Fort van Cannanore.

14 / The Fort at Cannanore.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 21 x 30,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 21 x 30.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is linksboven.
Orientation: north is upper left.

blad / sheet 172:

Nationaal Archief, 4.VELH 619.41.

[Johannes Vingboons, 1660-1665] :

Cananor.

Cannanore.

Aquareltekening op papier, gekleurd, 45 x 56 cm.
Water-colour drawing on paper, coloured, 45 x 56 cm.

De drie vrijwel identieke afbeeldingen uit het atelier van Johannes Vingboons op de bladen 172-174 tonen Cannanore in de tijd van Rijklof van Goens' campagne op de Malabarkust, waarbij de vesting in 1662 op de Portugezen werd veroverd. De Nederlandse schepen op de bladen 172 en 174, die in de iets oudere werktekening op blad 173 ontbreken, zijn ongetwijfeld toegevoegd in samenhang met deze gebeurtenis. Deze tekening, weer uit de collectie van François-Roger de Gaignières in de Bibliothèque nationale de France, geeft ook de kustlijn realistischer weer dan de vermoedelijk meest recente versie voor de vergaderkamer in het Oost-Indisch Huis te Amsterdam op blad 174, waar de schilder het verloop daarvan om stilistische redenen enigszins heeft rechtgetrokken. In de variant van de aquareltekening op blad 172, later opgenomen in de atlas van Christoffel Beudeker en nu in de kaartenverzameling van het Nationaal Archief, is het voorbeeld van de werktekening wel nauwkeurig gevolgd. In alle drie de gevallen is de blik vanuit het westen gericht op het ommuurde stadsdeel met de vesting; de handelswijk aan de baai ten zuidoosten daarvan is vrijwel niet zichtbaar. Zoals wel vaker bij Vingboons, is de bebouwing in wat vereuropeeste vorm afgebeeld. Het is niet bekend welk origineel als basis voor Vingboons' werk heeft gediend. De gravure van Cannanore in het vijfde deel van François Valentijns *Oud en Nieuw Oost-Indiën* (1726) is ook gebaseerd op een versie van deze voorstelling, die Valentijn toen (dus meer dan zestig jaar na Vingboons' werkzaamheid) door 'den Heer Adam van der Duyn, Commandeur van Malabar' (1708-1709) ter hand zou zijn gesteld.

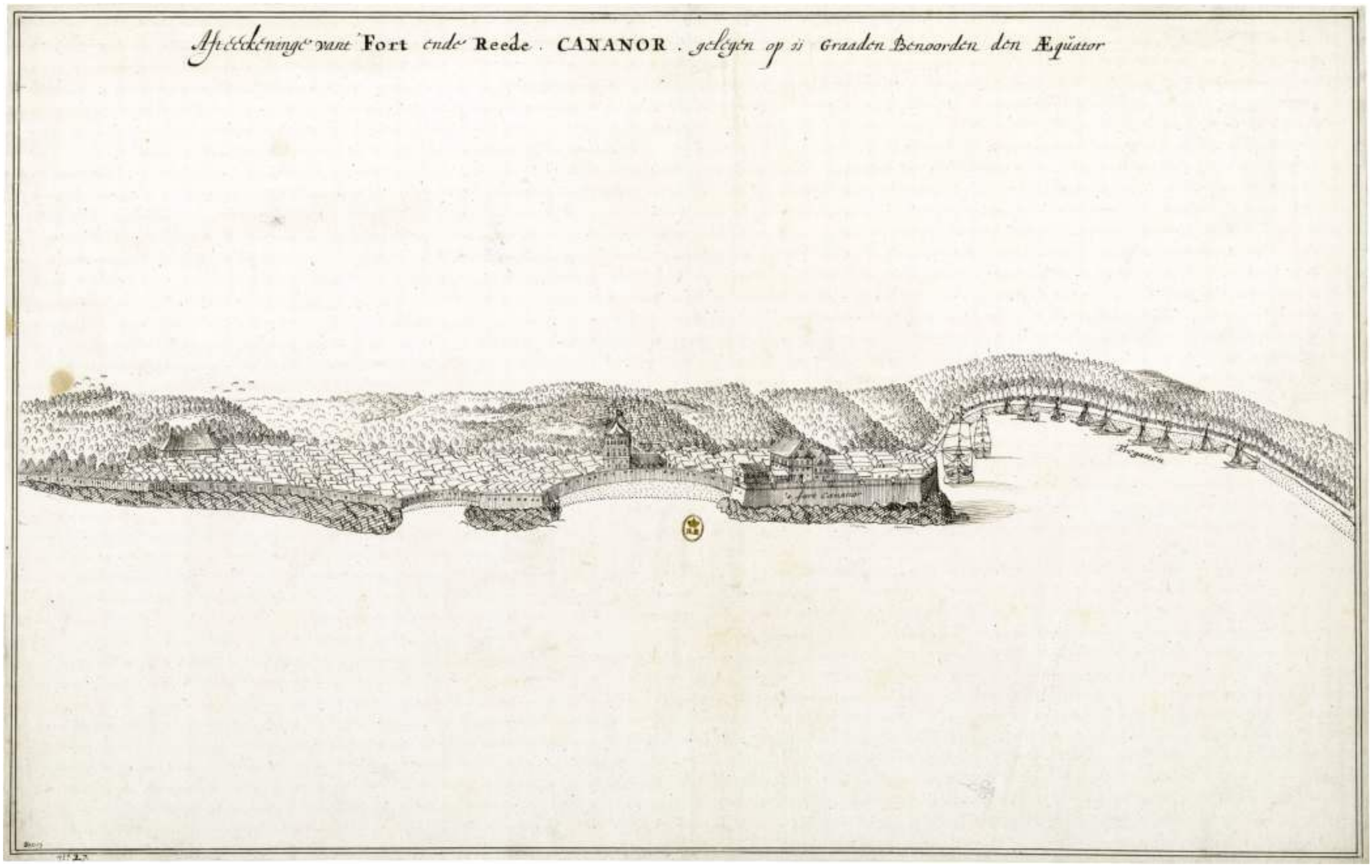

The three virtually identical depictions from the studio of Johannes Vingboons on sheets 172-174 show Cannanore in the time of Rijklof van Goens's campaign on the Malabar Coast, when the fort was captured from the Portuguese in 1662. The Dutch ships on sheets 172 and 174, which are missing in the somewhat older working drawing on sheet 173, were undoubtedly added in connection with this event. This drawing, again from the collection of François-Roger de Gaignières in the *Bibliothèque nationale de France*, depicts the coastline in a more realistic way than the presumably most recent version made for the meeting room in the Amsterdam East India House on sheet 174, where for stylistic reasons the painter has straightened its line somewhat. In the variant of the water-colour drawing on sheet 172, later included in the atlas of Christoffel Beudeker and now in the map collection of the Netherlands National Archives, the model of the working drawing was followed accurately. In all three cases the view is from the west toward the walled part of the town with the fort; the merchants' quarter on the bay to the south-east of it is almost out of sight. As quite often happened with Vingboons, the buildings have been shown in a somewhat Europeanized form. It is not known which original was the basis for Vingboons's work. The engraving of Cannanore in the fifth volume of François Valentijn's *Oud en Nieuw Oost-Indiën* (1726) is also based on a version of this depiction, which is said to have been given to Valentijn then (so more than sixty years after Vingboons worked) by 'His Lordship Adam van der Duyn, Commander of Malabar' (1708-1709).

blad / sheet 173:

Bibliothèque nationale de France, DEP VD-31 Tome 5 (Fol.), P188529.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :

Afteeckeninge vant 'Fort ende Reede. Cananor. gelegen op ii Graaden Benoorden den Æquator.

Depiction of the Fort and Roadstead. Cannanore. situated at ii Degrees North of the Equator.

Pentekening in inkt op papier, 35 x 56,5 cm.
Pen drawing in ink on paper, 35 x 56.5 cm.

blad / sheet 174:

Rijksmuseum Amsterdam, SK-A-4472.

[Johannes Vingboons, 1662-1663] :

Cananor.

Cannanore.

Olieverf op doek, 97 x 140 cm.
Oil painting on canvas, 97 x 140 cm.

Het geschilderde aanzicht van Cannanore door Johannes Vingboons op blad 174 maakt deel uit van de eerder genoemde serie van tien die eind 1662 of begin 1663 aan de Kamer Amsterdam werd geleverd ter decoratie van de vergaderzaal van de Heren Zeventien in het Oost-Indisch Huis te Amsterdam. De zeven bewaard gebleven schilderijen zijn nu alle in het bezit van het Rijksmuseum Amsterdam (zie Zandvliet, *Mapping*, 220). In dit atlasdeel zijn uit dezelfde serie ook de gezichten op Raybag (blad 150) en Cochin (blad 235) gereproduceerd.

The painted view of Cannanore by Johannes Vingboons on sheet 174 is part of the above-mentioned series of ten that at the end of 1662 or the beginning of 1663 were delivered to the Amsterdam Chamber for decorating the meeting room of the Gentlemen Seventeen in the East-India House in Amsterdam. The seven paintings that have been preserved are now all in the possession of the *Rijksmuseum Amsterdam* (see Zandvliet, *Mapping*, 220). In this volume of the atlas the views of Raybag (sheet 150) and Cochin (sheet 235) have also been reproduced from this series.

blad / sheet 175:

Nationaal Archief, 4.VEL 889.

In't Jaar 1696: in de maant april door den Vaandrich H:G: Taarant :
In the Year 1696: in the month of April by the Ensign H:G: Taarant :

Cannanoor.

Cannanore.

Schaalstok van 50 Rijnlandse roeden = [ca. 1 : 850]
[profiel] 7 roeden = [ca. 1 : 175].
Scale-bar of *50 Rijnlandse roeden* = [approximately 1 : 850]
[profile] *7 roeden* = [approximately 1 : 175].

1 kaart + 1 profiel : ms op papier, gekleurd, 52 x 73 cm.
1 map + 1 profile : ms on paper, coloured, 52 x 73 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechtsonder.
Orientation: north is lower right.

Verklaringen: [linksboven] een beschrijving :
Explanations: [upper left] a description :

Grond Teekeeningh van de fortresse Cananoor leggende ongevaar 36 mijlen benoorde de hooft stad Cochim ter Custe Mallabaar op den Steenrots, in 't Coninckrijk Colastrie, soo als het door last van den Ed:l H:r Command:r Isaac van Dielen sallg:r Memorie in 't Jaar 1688 In de maand decemb:r door Sergiant Hans Georgh Taarant perfectelijk is naar gemeten en bevonden gelijk bij 't Caartie int Lango Werdt Aangewesen.

[rechtsonder] een legenda bij de letters a t/m x en een beschrijving :
[lower right] a key to the letters a to x and a description:

a. Van a: tot b: met rood gestippelt is de passagie om naar binnen.
b. Te gaan.
c. De punt Hollandia.
d. D:o Zeelandia.
e. D: travers bijten d:o punt.
f. D: Batterije Overijsel.
g. D: flanqueringh langs de gordijn.
h. D: punt Gelderlandt.
i. 'T Waaterpas.
k. D: punt Groningen vervallen.
l. D: punt Uijtrecht.
m. Frieslandia.
n. 'T Hooft daar de vaartuijgen aankomen.
o. D: gracht van 't buijten fort.
p. D:o d:o van 't binnen fort.
q. D: fause braij.
r. Corp du: guardens.
s. Comp:gns packhuijs.
t. D: opperhoofts wooningh.
v. D: Vaandrigs wooningh.
w. 'T Hospitaal en Meesters Wooningh.
x. D: thooren daar de vlagge stock op staat.

Vervaardigt door ordre van de E:de Heer Command:r Adriaan Van Ommen, in 't Jaar 1696: in de maant april door den Vaandrich H:G: Taarant.

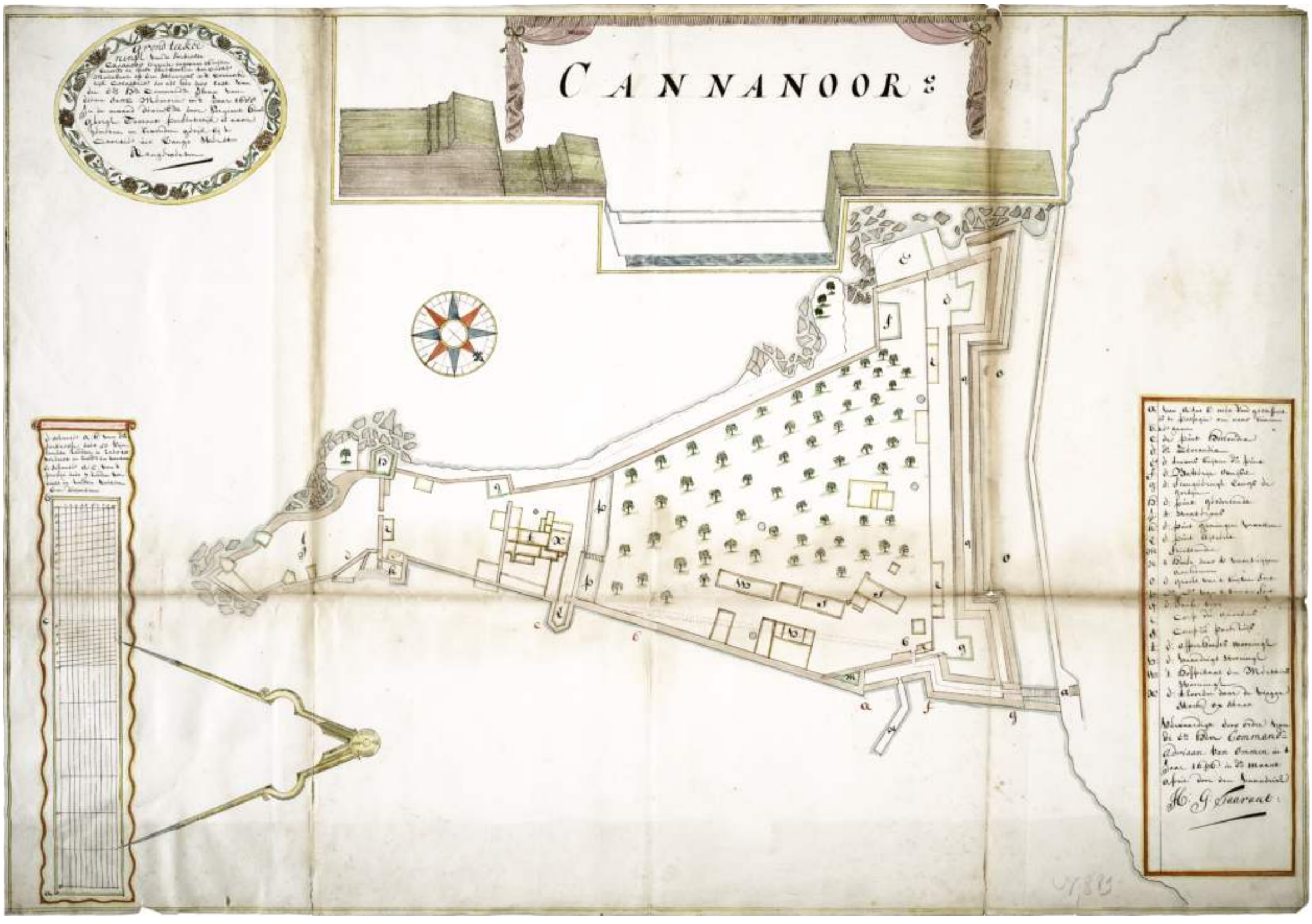

Blijkens de verklaring in het medaillon linksboven geeft de kaart op blad 175 uit april 1696 de situatie van het fort Cannanore weer zoals die door Hans Georg Taarant in 1688 was bevonden. Het is onduidelijk of deze versie van 1696 een kopie is van een eerdere door hem getekende kaart, of een uitwerking van indertijd gemaakte notities. Een vergelijking met het schematische kaartje van João Teixeira I Albernaz uit ca. 1640 op blad 171 onder laat zien dat het fort na 1663 onder compagniesbewind ingrijpend is aangepast, waarbij onder meer het woonkwartier van de Portugese cassado's werd afgebroken en de vesting als geheel aanzienlijk werd verkleind. De wallen kregen een moderne grondvorm, met aan de landzijde twee grote bastions met voorwal en fausse-braye en elders diverse kleinere punten, die vernoemd werden naar de Nederlandse provincies. De maker van de kaart, Hans Georg Taarant (ook: Tarant, Faarant, Farant), was geboren in het Oost-Pruisische Koningsbergen en vertrok in 1670 in dienst van de Compagnie naar de Oost. In 1686 arriveerde hij als sergeant te Cochin, in 1695 kreeg hij de rang van vaandrig en in 1701 werd hij aangesteld als opperhoofd in het fort te Cranganore, waar hij bleef totdat hij in 1712 met pensioen ging. Van de commandeurs van Malabar Isaac van Dielen (1687-1693) en Adriaan van Ommen (1694-1696) kreeg hij de opdracht een aantal compagniesforten op te meten en in kaart te brengen, waarna hij in 1697 op last van de gevolmachtigd commissaris Hendrick Zwaardecroon (1696-1698) ook de eerste gedetailleerde grootschalige overzichtskaart van Malabar vervaardigde (zie Deel I: *Atlas Isaak de Graaf/ Atlas Amsterdam*, I-22a). In het voorliggende atlasdeel zijn van Taarant verder kaarten van Cranganore (blad 225), Cochin (bladen 238-239) en Quilon (bladen 274-275) opgenomen.

In the light of the statement in the medallion at the top left, the map on sheet 175 from April 1696 depicts the situation of the fort of Cannanore as Hans Georg Taarant found it in 1688. It is unclear whether this version from 1696 is a copy of a map he drew earlier or a development of notes made at the time. A comparison with the schematic map by João Teixeira I Albernaz from about 1640 on sheet 171 below shows that after 1663 the fort was drastically adjusted under Company rule, so that among other things the residential quarter of the Portuguese *cassados* was demolished and the fort as a whole considerably reduced in size. The ramparts were given a modern basic form, with on the landward side two large bastions with an outer rampart and fausse-braye and elsewhere various smaller corner bastions, which were named after the Dutch provinces. The map's maker, Hans Georg Taarant (also spelt Tarant, Faarant, Farant), was born in Königsberg in East Prussia and in 1670 set out for the East in the service of the Company. In 1686 he arrived as a sergeant at Cochin, in 1695 was given the rank of ensign, and in 1701 was appointed as head in the fort at Cranganore, where he remained until he retired in 1712. The commanders of Malabar Isaac van Dielen (1687-1693) and Adriaan van Ommen (1694-1696) gave him instructions to survey and map a number of Company forts, and in 1697 on the orders of the plenipotentiary commissioner Hendrick Zwaardecroon (1696-1698) he also produced the first detailed large-scale general map of Malabar (see Volume I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-22a). In the present volume of the atlas other maps by Taarant are the ones of Cranganore (sheet 225), Cochin (sheets 238-239) and Quilon (sheets 274-275).

blad / sheet 176:

Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam, A.2444(02).

[Pieter Gijsbert Noodt, toegeschreven, ca. 1720] :
[Pieter Gijsbert Noodt, attributed, c. 1720] :

Plaan / van / het fortres, met den basaar / en forten van den moorse / Regent Adragia, tot / Cannanoor.

Plan / of / the fort, with the bazaar / and forts of the Moorish / Regent Adragia, at / Cannanore.

Schaalstok van 100 Roeden = [ca. 1 : 5.630].
Scale-bar of *100 Roeden* = [approximately 1 : 5,630].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 60,5 x 93 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 60.5 x 93 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechtsboven [boven].
Orientation: north is upper right [up].

De kaart van Cannanore en directe omgeving op blad 176 maakt deel uit van een serie van acht in de collectie van het Nederlands Scheepvaartmuseum in Amsterdam, die als geheel toegeschreven kan worden aan de militair ingenieur Pieter Gijsbert Noodt; aan diens leven en werk is uitvoerig aandacht besteed in Deel IV: *Ceylon*. Noodt werd in 1717 in de speciaal voor dit doel gecreëerde functie van 'directeur der approches en fortificatiën in India' door de Heren Zeventien belast met het (doen) inspecteren, opmeten en in kaart brengen van de verdedigingswerken in de diverse compagniesvestigingen aan de Kaap en in Azië, met het doel uit zijn uiteindelijke rapportages gerichte voorstellen te verkrijgen voor noodzakelijke verbeteringen en mogelijke bezuinigingen. In 1720 was hij uit dien hoofde in Malabar, waar hij volgens de instructie naast de hoofdvestiging Cochin de forten Cannanore, Chetwai, Cranganore en Quilon inspecteerde. Zijn eindverslag over Malabar, Ceylon en Coromandel werd in 1722 overgezonden uit Batavia.

Cannanore en Quilon werden reeds langer te zwak en te duur geacht en Noodt diende hier volgens zijn instructies ter vervanging twee kleinere 'schansen of redouten' te ontwerpen, waarvan de nieuwbouw minder kostbaar zou zijn dan herstel van de bestaande forten. In samenhang met deze opdracht werd in november 1720 aan de Hoge Regering in Batavia over Cannanore bericht dat bij hoge zee 'sekere bewegingen' in het fort te bemerken waren, naar aanleiding waarvan men de oude, gescheurde Portugese toren in de vesting al had laten afbreken. Voorgesteld werd het fort te vervangen door alleen een redoute en een ommuurde loge, maar op Noodts plattegrond, die met zijn overige kaarten oorspronkelijk waarschijnlijk bij de rapportage aan de Heren Zeventien behoorde, is van deze suggestie niets terug te vinden. Ten oosten van het Nederlandse fort is hier ook de stad Cannanore ingetekend, aangeduid als de 'bazaar van den Moor Adraagia', een verwijzing naar de Ali Raja. 'Moor' was onder de Nederlanders in India het gebruikelijke woord voor moslim en de Ali Raja's waren moslimse vorsten, de enige op de Malabarkust overigens. Het fort van de Ali Raja is om dezelfde reden aangeduid als het 'fort van den Moor'; vergelijk het gebruik van de termen 'Moor' en 'Mooren' op de overzichtskaart van de Konkankust op de bladen 142-143. boven. De stad zelf is op de plattegrond van Noodt omgeven door een muur met meerdere batterijen. Ten noorden van de bazaar ligt het 'wasbat van de Mooren', waar de lokale moslimse bevolking zich waste. Interessant is ook de 'boom waar de Mooren voor offeren', ten oosten van de bazaar. Het is moeilijk te zeggen wat daarmee precies bedoeld wordt; de gebruiken van Indiase moslims waren indertijd in veel opzichten anders dan die van hun geloofsgenoten in het Midden-Oosten of de Indische Archipel en konden ook aanzienlijk variëren per regio.

Pieter Gijsbert Noodt diende na afloop van zijn opdracht op Java onder meer korte tijd als militair commandant te Semarang. In 1727 werd hij gouverneur van de Kaapkolonie, waar hij in 1729 overleed (zie Deel V: *Afrika*). Zijn overige kaarten uit de genoemde serie in het Nederlands Scheepvaartmuseum zijn eveneens in dit atlasdeel opgenomen. Naast plattegronden van diverse plaatsen elders aan de Malabarkust (Chetwai, blad 211; Cranganore, blad 226; Cochin, blad 240; Quilon, blad 278), de Visserijkust (Manapad, blad 308) en in Coromandel (Nagappattinam, blad 341) behoort daartoe ook de belangrijke grootschalige overzichtskaart van de Malabarkust op de bladen 186-189, de enige in zijn soort die uit de eerste helft van de achttiende eeuw bewaard is gebleven. Van de kaarten en plattegronden die Noodt in de jaren 1719-1722 in het kader van zijn inspecties aan de Kaap en in Azië maakte, bestaat een iets latere serie kopieën op kleiner formaat in de Collectie Bodel Nijenhuis in de Universiteitsbibliotheek Leiden, waarvan de kaarten in deze atlas waar mogelijk steeds naast de originele versies worden afgebeeld. In het geval van Cannanore betreft dit de kaart op blad 177 boven, waarvan de maker bij het kopiëren van het inschrift bij de stad zelf de benaming 'Adraagia' klaarblijkelijk niet heeft herkend als behorend bij 'den Moorse Regent'. Zowel in Noodts origineel als in deze kopie is de noordpijl niet geheel juist ingetekend; het werkelijke noorden is boven. Over de herkomst en de achtergronden van de situatieplattegrond met uitvoerige legenda van de compagniesvesting Cannanore op blad 177 onder ten slotte, waar dit manco niet voorkomt, is niets bekend. Met enig voorbehoud kan de datering gesteld worden op ca. 1735, in de periode tussen de inspectie door Noodt en de nieuwe plannen voor de reductie van Cannanore uit de jaren zestig van de achttiende eeuw op de bladen 178-182. Een plattegrond van het fort te Quilon van dezelfde hand is afgebeeld op blad 279 onder.

(vervolg op pag. 176 / continued on p. 176)

Bijschriften: pag. 175 / Captions: p. 175

(vervolg van pag. 175 / continued from p. 175)

The map of Cannanore and immediate surroundings on sheet 176 is part of a series of eight in the collection of the Netherlands Maritime Museum in Amsterdam, which in its entirety can be attributed to the military engineer Pieter Gijsbert Noodt; considerable attention has been devoted to his life and work in Volume IV: *Ceylon*. In 1717, in the position of 'director of the approaches and fortifications in the Indies' specially created for him, Noodt was given the task by the Gentlemen Seventeen of inspecting (or having inspected), surveying and mapping the defensive works in the various Company establishments at the Cape and in Asia, with the aim of obtaining specific proposals from his ultimate reports for necessary improvements and possible economy measures. For this purpose in 1720 he was in Malabar, where in accordance with instructions he inspected the main settlement at Cochin as well as the forts of Cannanore, Chetwai, Cranganore and Quilon. His final account on Malabar, Ceylon and Coromandel was sent back from Batavia in 1722.

Cannanore and Quilon had long been considered too weak and too expensive, and here according to his instructions Noodt was to design two smaller redoubts to replace them, as it would be less expensive to build new ones than to restore the existing forts. In connection with this task in November 1720 it was reported to the High Government in Batavia regarding Cannanore that with high seas 'certain movements' in the fort could be observed, in view of which the old, cracked Portuguese tower in the fort had already been pulled down. The proposal was to replace the fort with only a redoubt and a walled lodge, but in Noodt's plan, which was probably originally attached to the report to the Gentlemen Seventeen together with his other maps, this suggestion is not to be found. To the east of the Dutch fort, here the town of Cannanore has also been drawn in, marked as the 'bazaar of the Moor Adraagia', a reference to the Ali Raja. Among the Dutch in India *Moor* was the usual term for a Muslim and the Ali Rajas were Muslim kings, moreover the only ones on the Malabar Coast. The fort of the Ali Raja is for the same reason marked as the 'fort of the Moor'; compare the use of the terms *Moor* and *Mooren* on the general map of the Konkan Coast on sheets 142-143 above. On Noodt's plan the town itself is surrounded by a wall with several batteries. To the north of the bazaar there is the *wasbat van de Mooren*, where the local Muslim population washed themselves. Another interesting feature is the *boom waar de Mooren voor offeren* (tree in front of which the Moors make offerings), to the east of the bazaar. It is hard to say exactly what is meant with this; at that time the customs of Indian Muslims were in many respects different from those of their co-religionists in the Middle East or the Malay Archipelago, and could differ considerably from one region to another.

After completing his task in Java Pieter Gijsbert Noodt served as military commander in Semarang for a short time. In 1727 he became governor of the Cape Colony, where he died in 1729 (see Volume V: *Africa*). His remaining maps from the above-mentioned series in the Netherlands Maritime Museum are likewise included in this volume of the atlas. Alongside plans of various places elsewhere on the Malabar Coast (Chetwai, sheet 211; Cranganore, sheet 226; Cochin, sheet 240; Quilon, sheet 278), the Fisheries Coast (Manapad, sheet 308) and in Coromandel (Nagappattinam, sheet 341), the important large-scale general map of the Malabar Coast on sheets 186-189, the only one of its kind to survive from the first half of the eighteenth century, also belongs here. Of the maps and plans which Noodt made in the years 1719-1722 in the context of his inspections at the Cape and in Asia, there exists a slightly later series of copies to a smaller format in the Bodel Nijenhuis Collection in the Leiden University Library, the maps of which in this atlas are as a rule shown alongside the original versions. In the case of Cannanore this relates to the map on sheet 177 above, the maker of which apparently did not recognize the name *Adraagia* as belonging with *den Moorse Regent* when copying the caption next to the town itself. Both in Noodt's original and in this copy the arrow showing north has not been drawn quite correctly; the actual north is at the top. Finally, nothing is known about the origin and background of the situation plan with lengthy legend of the Company establishment at Cannanore on sheet 177 below, where this defect does not occur. With some reserve the dating can be placed in about 1735, in the period between the inspection by Noodt and the new plans for reducing Cannanore from the 1760s on sheets 178-182. A plan of the fort at Quilon by the same hand is shown on sheets 279 below.

blad 177 boven / sheet 177 above:

Universiteitsbibliotheek Leiden, Collectie Bodel Nijenhuis 002-11-023.

[Anoniem, ca. 1720] :
[Anonymous, c. 1720] :

Plaan / van het Fortres / Cannanoor / als ook van de / besaar / met sijn onderhoorige / Forten van den / Rijcx Vorst Adraagia.

Plan / of the Fort / at Cannanore / and also of the / bazaar / with the / Forts of the / Ruler Ali Raja.

Schaalstok van 100 Rse Roeden = [ca. 1 : 9.425].
Scale-bar of *100 Rse Roeden* = [approximately 1 : 9,425].

1 kaart : ms op papier, gekleurd 23 x 37 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 23 x 37 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechtsboven [boven].
Orientation: north is upper right [up].

blad 177 onder / sheet 177 below:

Universiteitsbibliotheek Leiden, Collectie Bodel Nijenhuis 002-12-041.

[Anoniem, ca. 1735] :
[Anonymous, c. 1735] :

't Fort Cannanoor.

The Fort at Cannanore.

Schaalstok van 50 roeden = [ca. 1 : 1.450].
Scale-bar of *50 roeden* = [approximately 1 : 1,450].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 35 x 51 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 35 x 51 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechtsboven.
Orientation: north is upper right.

Verklaringen: [links] een legenda bij de letters A t/m Z en de nummers 1 t/m 6 :
Explanations: [left] a key to the letters A to Z and the numbers 1 to 6 :

A. Poort van 't fort.
B. D:o van 't hoofd.
C. [Poort van] d' valbrugh.
D. Punt holland.
E. D:o Zeeland.
F. Batterij van bon postuur.
G. Geabandonneerde werk.
H. Faucebraij.
I. Scomp: pakhuijs.
K. Dispens.
L. Vaendrigs logiement.
M. D:o van de pakhuijsmeester.
N. D:o [van de] assistent.
O. Hospitaal, en meesters logiement.
P. Wagten.
Q. Kruijtkelders.
R. 'T Hoofd.
S. Putten.
T. Logiement van 't opperhoofd.
U. Toorn.
W. Citerne.
X. 'T Donker gat.
Z. Een kleijn batterije die over de bhaij schiet.
N:o 1. Waterpas.
[N:o] 2. Retretten.
[N:o] 3. Smitswinkel.
[N:o] 4. Twee klijne bolwerken.
[N:o] 5. De gragt van buijten en binnen fort.
[N:o] 6. Trappen.

[onder] een latere aantekening van de hand van mr. J.T. Bodel Nijenhuis:
[below[a later note by the hand of Mr. J.T. Bodel Nijenhuis:

Door eene Nederlansche hand: naar mij uit het schrift voorkomt, van omstreeks d.j. 1700.

Museum Bodelianum
Port

PLAAN
Van het Fortres
GANNANOOR
als cok van de
BESAAR
met Syn onderhoorige
Forten van den
Rijcx Vorst Adraagia

Compagnies Tuyn

Ruyt Velden

Rijst Velden

Besaay van den Noorse Regent

Fortres Cannanor

Adraagia

Rijst Velden

Schaal van 100. Rde Roeden

Fort Cannanor

A poort van t fort
B — de van t hoofd
C . . . . . walburgh
D punt Holland
E — de Zeeland
F Battery van Sr Jan Postinia
G graf en vermuurde werk
H Casernes
I Cortine pan Kluijn
K Cisterne
L vierendrigh logement
M — de van de pan Kluijn Smeeden
N — de . . . . . assistent
O officiers en meesters logement
P wagten
Q Kruyt Kelders
R t hoofd
S pistolen
T logement van t officers hoofd
V thoren
W Citerne
X t bomlagat
Y een kleyn Battrije die over de Blauw strickt
LV°1 voorste pan
2 retraitten
3 Smits winckel
4 twee kleyne Colveraken
5 de gragt van Cingsten en Cimmeau fort
6 t raffen

Fort Cannanor

Schaal
0 10. 20 30 40 50 roeden.

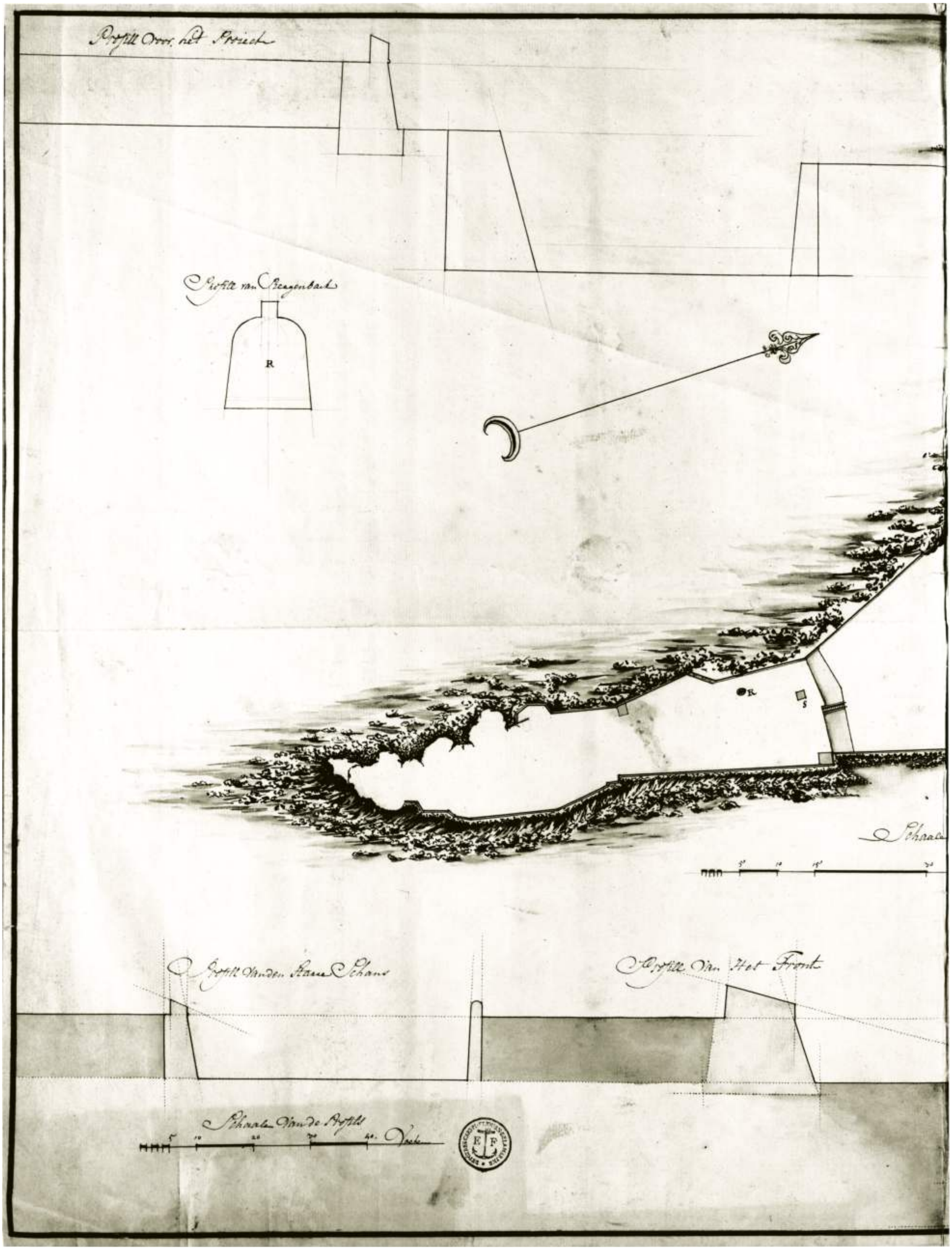

Bijschriften: pag. 180 / Captions: p. 180

Bijschriften: pag. 180 / Captions: p. 180

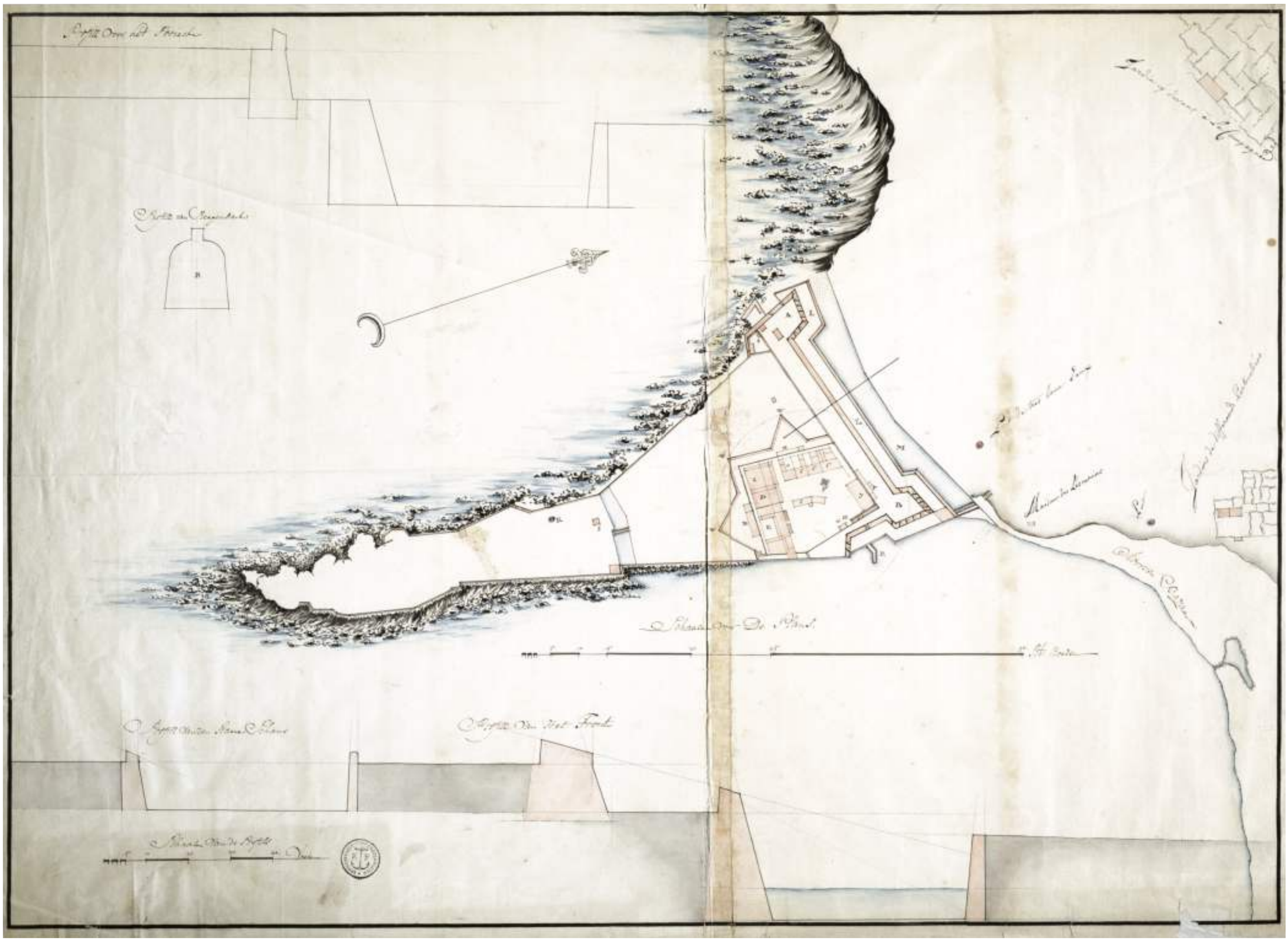

bladen / sheets 178-179:

Nationaal Archief, 4.VEL 890A, 890B.

Door den Capiteijn, & Lieutenant Ingenieurs
E. Paravicini de Capelli, J.L. Guyard, [1767] :
By the Captain, & Lieutenant Engineers E. Paravicini
di Capelli, J.L. Guyard, [1767] :

Plan en Project. / ter reductie van Cananoor.

Plan and Project. / for the reduction of Cannanore.

Schaalstok van 90 Rhynl: Roeden = [ca. 1 : 1.210]
[profielen] 40 Voeten = [ca. 1 : 135].
Scale-bar of *90 Rhynl: Roeden* = [approximately 1 : 1,210]
[profiles] *40 Voeten* = [approximately 1 : 135].

1 kaart + 3 profielen : ms op papier, gekleurd,
50,5 x 85 cm.
1 map + 3 profiles : ms on paper, coloured, 50.5 x 85 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechtsboven.
Orientation: north is upper right.

Verklaringen: [rechts] een legenda bij de letters A t/m W,
de nummers 6 t/m 8 en de letters CD :
Explanations: [right] a key to the letters A to W,
the numbers 6 to 8 and the letters CD :

A. Bastion Zelandia
B. Bastion Holland.
C. Secretaris wooning.
D. Officiers idem.
E. Operhoofts idem.
F. Put met goed water.
G. Combuijs.
H. Porte.
I. Peeper Magazijn.
K. Hoofd.
L. Berme.
M. De Gragt.
N. Casernes.
O. Schrijvers wooninge.
P. Amonitiehuijs.
R. Reegenback.
S. Smitswinkel.
W. Starre Schans.
6. Hospitale.
7. Casernes.
8. Kruijd huys.
CD. Linie der doorsneede.

Net als in het geval van Cochin (zie de bladen 242-243 e.v.) werden ook voor Cannanore vanaf ca. 1765 opnieuw plannen gemaakt voor de verkleining van de dure en verouderde vestingwerken. De bladen 178 t/m 182 geven een overzicht van de bewaard gebleven projectkaarten die in 1767 werden vervaardigd door de militair ingenieurs Elias Paravicini di Capelli en Jacques Louis Guyard. Beiden waren vooral actief in Ceylon en hun carrières zijn om die reden al besproken in de inleiding van Deel IV: *Ceylon* en bij de diverse kaarten en plattegronden van hun hand in dat atlasdeel. Zij presenteerden uiteindelijk twee versies van een reductieplan voor Cannanore, waarvan het eerste is weergegeven in de grote, oorspronkelijk aaneengesloten kaart op de bladen 178-179 en op de twee kopieën daarvan op de bladen 180-181. Hun tweede voorstel, waarvan nog slechts één kaart bestaat, is gereproduceerd op blad 182. Beide varianten voorzagen in de aanleg van een compact nieuw fort of sterreschans met daarin alle compagniesinstanties binnen de bestaande vesting, welke laatste dan gedeeltelijk ontruimd en afgebroken zou kunnen worden. Deze plannen kwamen slechts enkele jaren voor de verkoop van het fort aan de Ali Raja in 1771 en tot uitvoering is het dan ook niet gekomen, evenmin overigens als in het geval van de 'projecten van 1767' voor de andere compagniesforten aan de Malabarkust. Interessant op het rechter deel van de kaart op de bladen 178-179 zijn de kleine allegorische voorstellingen ter ere van gouverneur-generaal Petrus Albertus van der Parra (1761-1775), die hier wordt gepresenteerd als een gekroonde vredesduif. Vergelijkbare randtekeningetjes zijn uit dezelfde periode bekend van diverse kaarten en plattegronden gemaakt door de militair ingenieur en majoor der artillerie Claudius Anthony von Luepken in Batavia (zie ook blad 181), die voor zulk sierwerk bij gelegenheid de hulp van Johannes Rach inriep (Deel II: *Java en Madoera*). Gezien de originele handtekeningen van Guyard en Paravicini di Capelli gaat het in dit geval echter om een kaart die in Malabar of Ceylon is gemaakt, waarbij de eerstgenoemde hoogstwaarschijnlijk de feitelijke tekenaar was. Zie ter vergelijking het vrijwel identieke plan op blad 180, met veel Franstalige inschriften (Jacques Louis Guyard was oorspronkelijk uit Frankrijk afkomstig) en eveneens een siertekeningetje bij de legenda, en Guyards kaartwerk in Deel IV: *Ceylon*, bijvoorbeeld op blad 157 onder.

As in the case of Cochin (see sheets 242-243 and following), for Cannanore too from about 1765 once more plans were made for reducing the size of the expensive and outdated defensive works. Sheets 178 to 182 give a survey of the extant project maps that were made in 1767 by the military engineers Elias Paravicini di Capelli and Jacques Louis Guyard. Both of them worked mainly in Ceylon and for this reason their careers have already been discussed in the introduction to Volume IV: *Ceylon* and with their various maps and plans in that volume of the atlas. Ultimately they presented two versions of a plan for reducing Cannanore, the first of which is shown in the large, originally continuous, map on sheets 178-179 and on the two copies of this on sheets 180-181. Their second proposal, of which only one map still exists, is reproduced on sheet 182. Both variants provided for building a compact new fort or star sconce containing all the Company facilities within the existing fort, which could then be partly evacuated and demolished. These plans came only a few years before the fort was sold to the Ali Raja in 1771, and so they were not implemented, any more than in the case of the 'projects of 1767' for the other Company forts on the Malabar Coast. An interesting point on the right-hand part of the map on sheets 178-179 is the little allegorical pictures in honour of Governor-General Petrus Albertus van der Parra (1761-1775), who is here represented as a crowned dove of peace. Comparable little drawings around the edges are known from the same period for various maps and plans made by the military engineer and artillery major Claudius Anthony von Luepken in Batavia (see also sheet 181), who on occasion called on the assistance of Johannes Rach for such decorative work (Volume II: *Java and Madura*). In view of the original signatures of Guyard and Paravicini di Capelli, however, in this case it is likely to be a map made in Malabar or Ceylon, where the first-mentioned was very probably the actual artist. For a comparison see the almost identical plan on sheet 180, with many French captions (Jacques Louis Guyard was originally from France) and similarly a decorative signature under the legend, and Guyard's mapping work in Volume IV: *Ceylon*, for example on sheet 157 below.

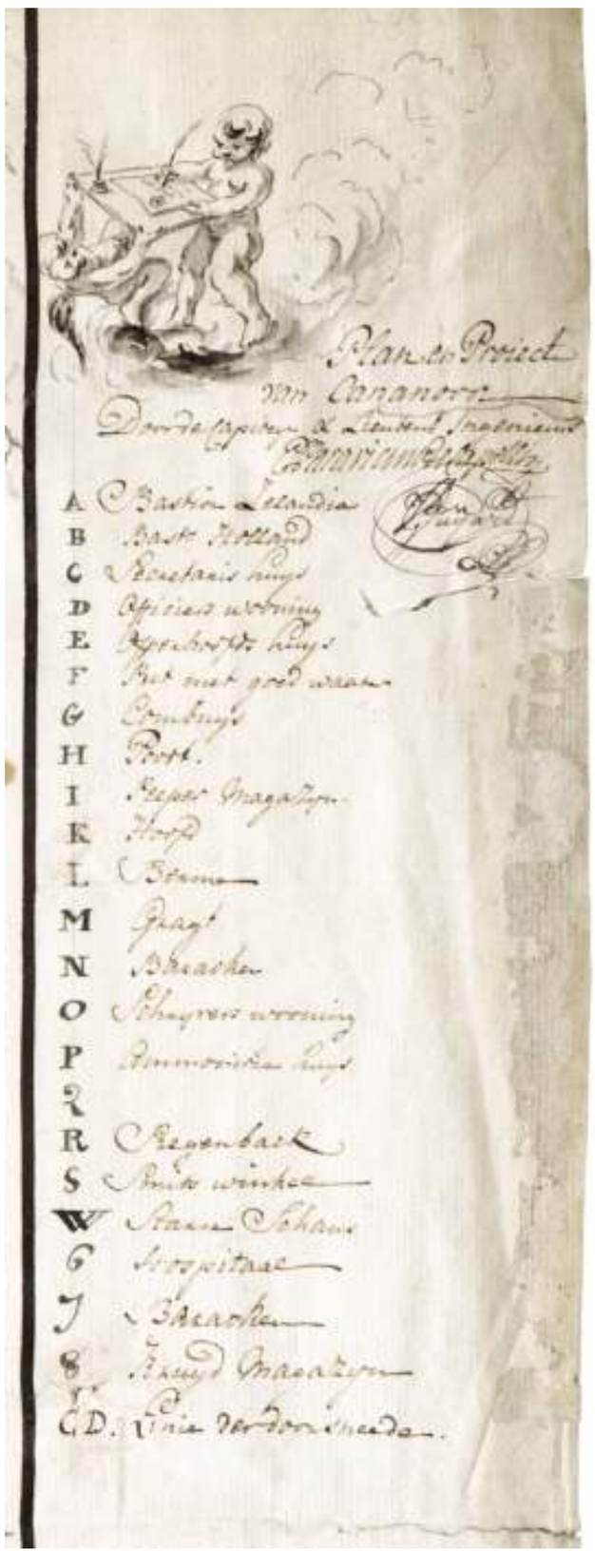

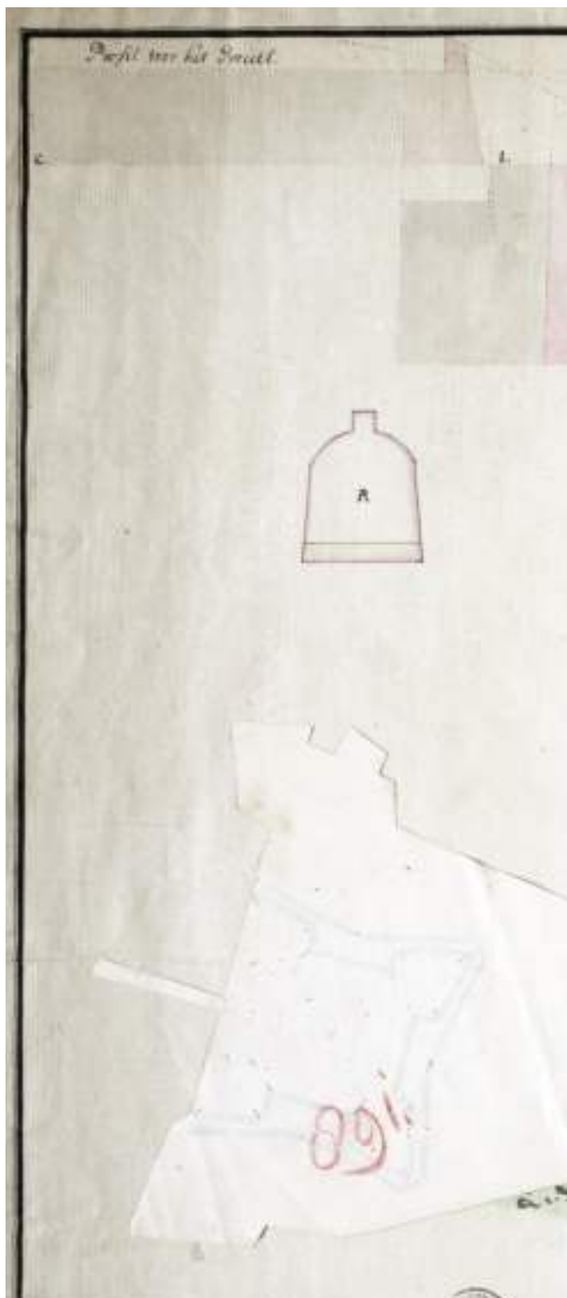
Plan en Profil
van Cananoor met het Pro-
ject van Reductie.

A. Bastioen Zelant.
B. Bastioen Hollant.
C. Secretaris wooning.
D. Officiers Wooning.
E. Opperhoofds Wooning.
F. Put met goet Drinckwaeter.
G. Combuys.
H. Sortie poort.
I. Pack huijs voor de Peper.
K. Kaaij.
L. Berm.
M. Gragt.
N. Barakken.
O. Penniste Woning.
P. Amonitie Huijs.
R. Regenbak.
S. Smits Winkel.
W. Sterre Schans.
6. Hospitaal.
7. Barakken.
8 Kruijt huijs.
CD Linie van de doorsneede.

Was geteekend
N. Paravicini
en N. Guijard.

blad / sheet 180:

Nationaal Archief, 4.VEL 890C.

Door de Capiteijn & Lieuten:t Ingenieurs E. Paravicini di Capelli, J.L. Guyard, [1767] :
By the Captain & Lieutenant Engineers E. Paravicini di Capelli, J.L. Guyard, [1767] :

Plan en Proiect / van Cananoor.

Plan and Project / of Cannanore.

Schaalstok van 90 Rh: Roeden = [ca. 1 : 1.210]
[profielen] 40 Voeten = [ca. 1 : 135].
Scale-bar of *90 Rh: Roeden* = [approximately 1 : 1,210]
[profiles] *40 Voeten* = [approximately 1 : 135].

1 kaart + 3 profielen : ms op papier, gekleurd, 55 x 85 cm.
1 map + 3 profiles : ms on paper, coloured, 55 x 85 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechtsboven.
Orientation: north is upper right.

Verklaringen: [rechts] een legenda bij de letters A t/m W, de nummers 6 t/m 8 en de letters CD :
Explanations: [right] a key to the letters A to W, the numbers 6 to 8 and the letters CD :

A. Bastion Zelandia
B. Bast:n Holland.
C. Secretaris huijs.
D. Officiers wooning.
E. Opperhoofds huys.
F. Put met goed waater.
G. Combuys.
H. Poort.
I. Peeper Magazyn.
K. Hoofd.
L. Berme.
M. Gragt.
N. Baracken.
O. Schryvers wooning.
P. Amonitie huys.
Q.
R. Regenback.
S. Smits winkel.
W. Starre Schans.
6. Hospitaal.
7. Baracken.
8. Kruyd magazyn.
CD. Linie der doorsneede.

De legenda bij de kaart op blad 180 bevindt zich net als bij de vrijwel identieke versie op de bladen 178-179 rechts van het omkaderde kaartbeeld. Omwille van de leesbaarheid is deze hier afzonderlijk in vergroting gereproduceerd.

The legend with the map on sheet 180, just as with the almost identical version on sheets 178-179, is located to the right of the framed map-image. For the sake of legibility this has been reproduced separately in an enlarged form.

blad / sheet 181:

Nationaal Archief, 4.VEL 891 (open).

Batavia d:n 1:n October 1767. Was geteekend N. Paravicini en N. Guijard. Voor de Exacte Copie C.A. Luepken en C:P: Keller :
Batavia the 1st of October 1767. Signed N. Paravicini and N. Guyard. For the Exact Copy C.A. Luepken and C:P: Keller :

N. 2. / Plan en Profil / van Cananoor met het Pro- / iect van Reductie.

N. 2. / Plan and Profile / of Cannanore with the Project / for its Reduction.

Schaalstok van 90 Reijnl: Roeden = [ca. 1 : 1.210]
[profielen] 40 [Rijnlandse voeten] = [ca. 1 : 135].
Scale-bar of *90 Reijnl: Roeden* = [approximately 1 : 1,210]
[profiles] *40* [*Rijnlandse voeten*] = [approximately 1 : 135].

1 kaart + 3 profielen : ms op papier, gekleurd, 56 x 85 cm.
1 map + 3 profiles : ms on paper, coloured, 56 x 85 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechtsboven.
Orientation: north is upper right.

Verklaringen: [rechts] een legenda bij de letters A t/m W, de nummers 6 t/m 8 en de letters CD :
Explanations: [right] a key to the letters A to W, the numbers 6 to 8 and the letters CD :

A. Bastioen Zelant.
B. Bastioen Hollant.
C. Sekeretaris wooning.
D. Officiers wooning.
E. Opper Hoofs woning.
F. Put met goet drinckwaeter.
G. Combuijs.
H. Sortie poort.
I. Pack huijs voor de Peper.
K. Kaaij.
L. Berm.
M. Gragt.
N. Barakken.
O. Penniste Woning.
P. Amonitie Huijs.
R. Regenbak.
S. Smits Winkel.
W. Sterre Schans.
6. Hospitaal.
7. Barakken.
8. Kruijt huijs.
CD. Linie van de doorsnede.

De kaart op blad 181 is een kopie van het projectplan voor de reductie van de vesting Cannanore van Elias Paravicini di Cappelli en Jacques Louis Guyard op de bladen 178-179 en 180, gemaakt in Batavia in 1767 en afgetekend 'voor de Exacte Copie' per 1 oktober van dat jaar door de militair ingenieurs Claudius Anthony von Luepken en Coenraad Pieter Keller. Zie voor hen ook de delen II: *Java en Madoera* en IV: *Ceylon*, en de kaarten van de 'projecten van 1767' met betrekking tot Cochin op de bladen 242-253 en Kellers plattegronden van Bimlipatnam uit 1756 op de bladen 381-382. De Bataviase kopiekaart is voorzien van een opgeplakt gedeelte waarop nog een tweede versie van het projectplan is getekend; deze variant is afgebeeld op blad 182. In de reproductie op blad 181 is deze papillot opengeklapt, waardoor het oorspronkelijke ontwerp daaronder zichtbaar wordt. De algemene legenda, die zich ook in dit geval rechts van het omkaderde kaartbeeld bevindt, is afzonderlijk vergroot weergegeven.

The map on sheet 181 is a copy of the project plan for reducing the size of the fort of Cannanore by Elias Paravicini di Capelli and Jacques Louis Guyard on sheets 178-179 and 180, made in Batavia in 1767 and signed off 'for the exact copy' on 1 October of that year by the military engineers Claudius Anthony von Luepken and Coenraad Pieter Keller. For these see also Volumes II: *Java and Madura* and IV: *Ceylon*, and furthermore the maps of the 'projects of 1767' relating to Cochin on sheets 242-253 and Keller's plans of Bimlipatnam from 1756 on sheets 381-382. The copy map from Batavia has an attached section on which a second version of the project plan has been drawn; this variant is shown on sheet 182. In the reproduction on sheet 181 this affix has been folded open, so that the original subject beneath it becomes visible. The general legend, which in this case as well is located to the right of the framed map-image, is shown separately in an enlarged form.

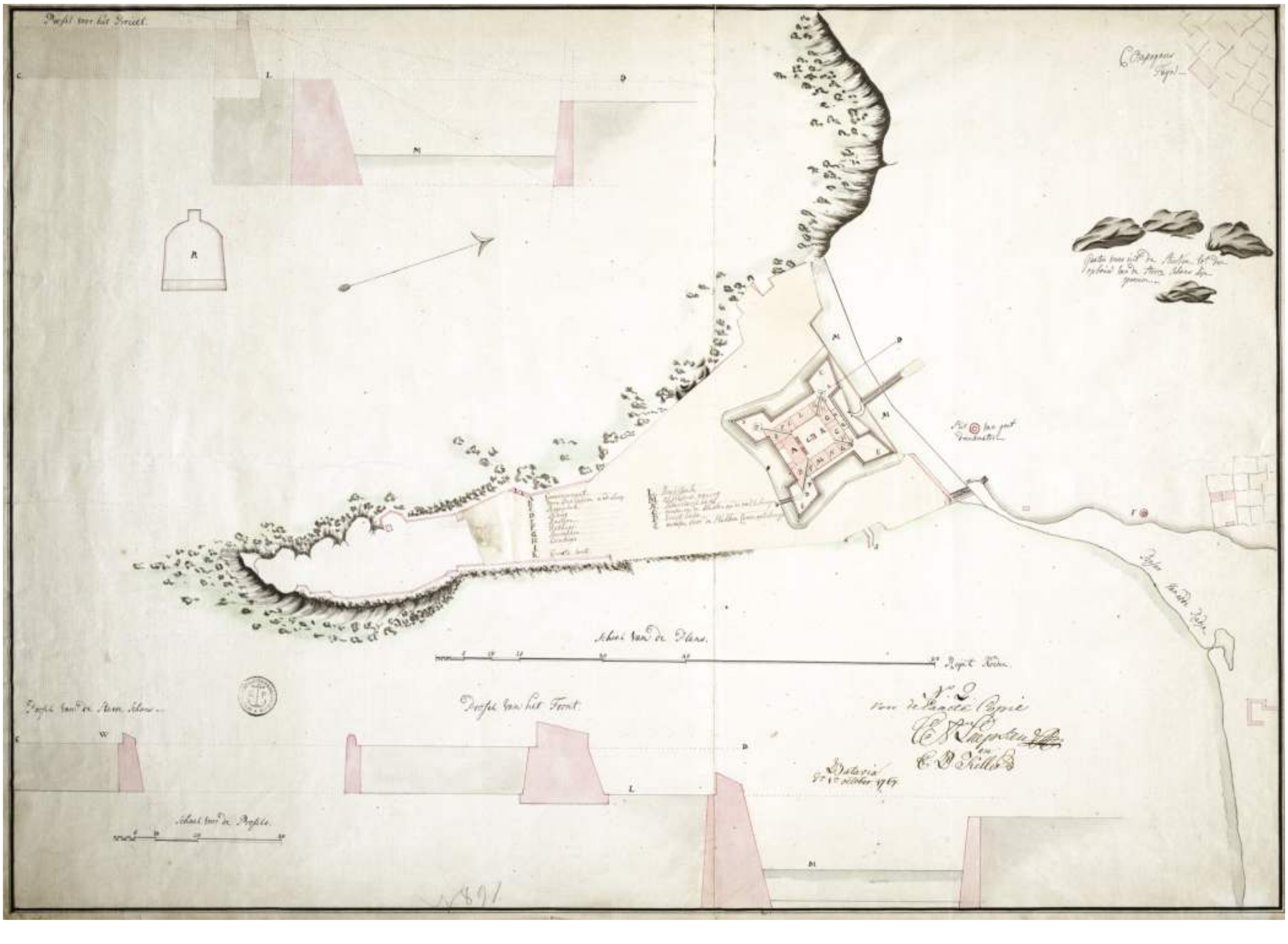

blad / sheet 182:

Nationaal Archief, 4.VEL 891 (dicht / closed).

Batavia d:n 1:n October 1767. Was geteekend N. Paravicini en N. Guijard. Voor de Exacte Copie C.A. Luepken en C:P: Keller :
Batavia the 1st of October 1767. Signed N. Paravicini and N. Guyard. For the Exact Copy C.A. Luepken and C:P: Keller :

N. 2. / Plan en Profil / van Cananoor met het Pro- / iect van Reductie.

N. 2. / Plan and Profile / of Cannanore with the Project / for its Reduction.

Schaalstok van 90 Reijnl: Roeden = [ca. 1 : 1.210]
[profielen] 40 [Rijnlandse voeten] = [ca. 1 : 135].
Scale-bar of *90 Reijnl: Roeden* = [approximately 1 : 1,210]
[profiles] *40* [*Rijnlandse voeten*] = [approximately 1 : 135].

1 kaart + 3 profielen : ms op papier, gekleurd, 56 x 85 cm.
1 map + 3 profiles : ms on paper, coloured, 56 x 85 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechtsboven.
Orientation: north is upper right.

Verklaringen: [rechts] een legenda bij de letters A t/m W, de nummers 6 t/m 8 en de letters CD :
Explanations: [right] a key to the letters A to W, the numbers 6 to 8 and the letters CD :

A. Bastioen Zelant.
B. Bastioen Hollant.
C. Sekeretaris wooning.
D. Officiers wooning.
E. Opper hoofs woning.
F. Put met goet drinckwaeter.
G. Combuijs.
H. Sortie poort.
I. Pack huijs voor de Peper.
K. Kaaij.
L. Berm.
M. Gragt.
N. Barakken.
O. Penniste Woning.
P. Amonitie Huijs.
R. Regenbak.
S. Smits Winkel.
W. Sterre Schans.
6. Hospitaal.
7. Barakken.
8. Kruijt huijs.
CD. Linie van de doorsnede.

[midden] een aanvullende legenda bij de letters A t/m Q op de papillot :
[centre] an additional key to the letters A to Q on the affix :

A. Goevernement.
B. Twee Pakhuijsen 4 rd: Lang.
C. Regenbak.
D. Brug.
E. Bastion.
F. Pakhuijs.
G. Barakken.
H. Combuijs.
I.
K. Groote poort.
L. Hospitaal.
M. Officiers woning.
N. Sekeretaris huijs.
O. Rampe om de stukken op de wal te brengen.
P. Kruijt huijs.
Q. Rampen voor de stukken Canon op te brenge.

De Bataviase kopiekaart van het projectplan van Paravicini di Capelli en Guyard voor Cannanore (blad 181) toont met neergeklapte papillot (blad 182) een duurdere variant op de voorgestelde reductie, waarbij de bestaande vestingwal aan de landzijde ingrijpender gewijzigd zou moeten worden. Waar in het voorgaande ontwerp voorzien was in de aanleg van een (halve) sterreschans tegen de binnenzijde van het oude bastion Holland (zie voor een voorbeeld van zo'n versterking de Redoute van Eck uit 1766 in Matara, Deel IV: *Ceylon* blad 225), is hier tussen de oude bolwerken een compleet fort op een vierkant grondplan met vier hoekbastions en een gracht geprojecteerd. De originele, in Malabar of Ceylon getekende versie van dit tweede plan door Guyard en Paravicini di Capelli is overigens niet meer aanwezig.

The Batavia copy of the project plan by Paravicini di Capelli en Guyard for Cannanore (sheet 181) with the affix folded down (sheet 182) shows a more expensive variant of the proposed reduction, in which the existing rampart on the landward side would have to be more radically altered. Whereas the preceding design provided for building a (half) star sconce against the inner side of the old Holland bastion (for an example of such a reinforcement, see the Redoute van Eck from 1766 in Matara, Volume IV: *Ceylon*, sheet 225), here a complete fort on a square ground-plan with four corner bastions and a moat is projected between the old bulwarks. The original version of this second plan by Guyard and Paravicini di Capelli drawn in Malabar or Ceylon is no longer extant.

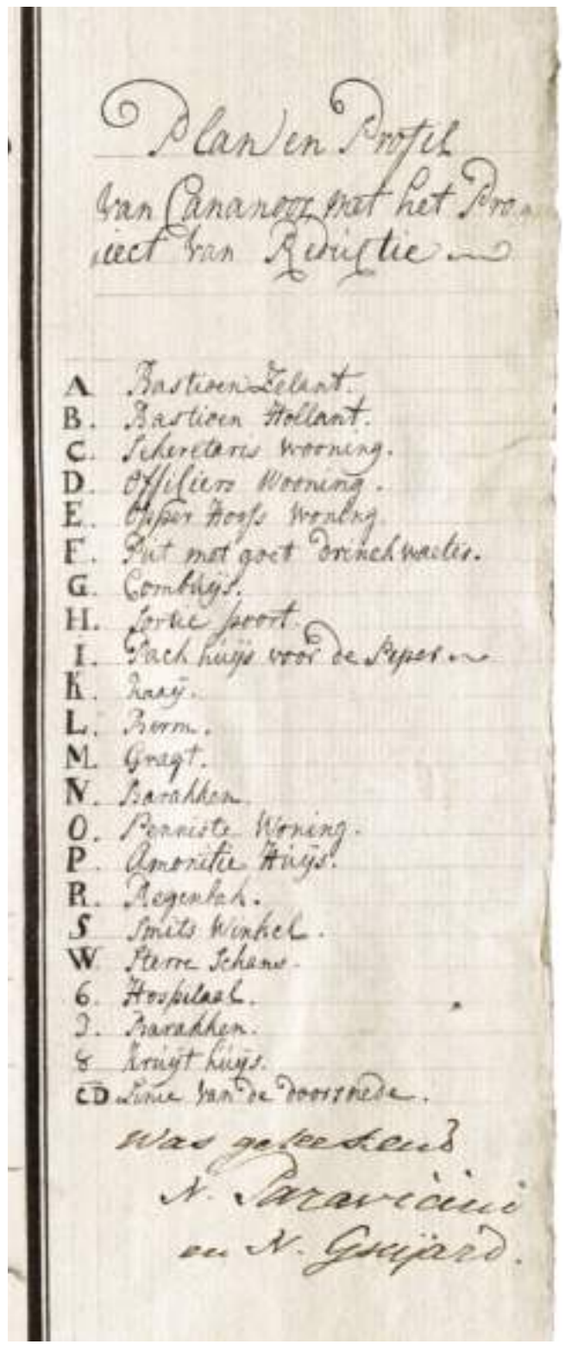

blad / sheet 183:

Perpustakaan Nasional Republik Indonesia, BW 74.

[Johannes Rach, leerling of navolger, na 1771] :
[Johannes Rach, apprentice or follower, after 1771] :

Het Gezigt van Cananor Moors Maallebaars van de / Reede af te Zien. N.O.T.O.

The View of Cannanore Moorish Malabarish / as seen from the Roadstead. N.E.B.E.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier,
35,5 x 52 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, 35.5 x 52 cm.

De tekening van een leerling of navolger van Johannes Rach op blad 183, uit de collectie van het voormalige Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in de Nationale Bibliotheek van Indonesië, toont een topografisch niet erg nauwkeurig aanzicht vanuit het zuidwesten op de kust bij Cannanore. De datering van het origineel voor deze voorstelling (Rach zelf is nooit in India geweest) moet in de jaren na 1771 vallen, toen de vesting Cannanore aan de Ali Raja was verkocht. Met de vlag op het fort en op de wachtschepen op de rede zal die van de Ali Raja's zijn bedoeld; het embleem lijkt gekruiste zwaarden weer te geven. Op de banderol wordt Cannanore daarom als 'Moors Maallebaars' aangeduid: de Ali Raja's behoorden tot de Mappilla-moslims, de islamitische bevolkingsgroep van lokale afkomst in Malabar.

The drawing by an apprentice or follower of Johannes Rach on sheet 183, from the collection of the former *Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen* in the National Library of Indonesia, shows a topographically not very accurate view of the coast at Cannanore looking from the south-west. The dating of the original for this depiction (Rach himself was never in India) should be placed in the years after 1771, when the fort of Cannanore was sold to the Ali Raja. The flag on the fort and on the guard ships in the roads are meant to be the Ali Rajas'; the emblem looks like crossed swords. Hence on the banderole Cannanore is indicated as *Moors Maallebaars*, 'in Moorish Malabar'; the Ali Rajas belonged to the Mappilla Muslims, the Islamic population group of local origin in Malabar.